

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2022 60 stp
Fakultet for landskap og samfunn

Nye steg for sterke tråkk – Hvordan medvirkningsarbeid med Barnetråkk kan bli mer systematisk og aktivt brukt i kommunale planprosesser.

Stepping stones for Kids' Tracks – How Kids' Tracks can become more systematically and actively used in municipal planning processes.

Louise Ekberg & Andrea Rothschild
Folkehelsevitenskap – natur og miljø, helse og livskvalitet

Forord

Det er snart to år siden vi startet mastergraden i Folkehelsevitenskap ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), og masteroppgaven skal nå leveres. Perioden har vært spennende og svært lærerik. Den har også innebåret lange dager med mye stress og til tider frustrasjon. Det å samarbeide om masteroppgaven har fungert over all forventning. Selv om det har innebåret mange dager med mye diskusjon, sene kvelder og alt for mye kaffe, har vi fungert som støttespillere for hverandre, og løftet hverandre opp i tider hvor motivasjonen var lav.

Vi har en sterk felles interesse for folkehelsearbeid rettet mot barn og unge, noe som også ledet oss begge til å arbeide på ungdomsklubb ved siden av studiene. Under våres studier og gjennom våres arbeid har vi fått opp øynene for hvordan det å involvere barn og unge i medvirkning kan bidra til folkehelsen. Våres sterke samarbeidsevner og fellesinteresse for medvirkningsarbeid gjorde dermed valget om å skrive masteroppgave om Barnetråkk sammen enkelt. Det å gjøre egen forskning med ulike kvalitative metoder, samt concept mapping som er en integrert mixed method har vært utfordrende. Ingen av oss hadde tidligere direkte kunnskap innen noen av metodene, og læringskurven har vært bratt. Det har til tider vært litt skummelt og overveldende, men tilfredsstillende ved å klare noe som har vært helt nytt for oss har vært verdt alt slit.

Vi startet mastergraden under COVID-19 pandemien, noe som vedvart gjennom nesten hele studieforløpet. Til tross for dette har vi opplevd at foreleserne har stått på for at det ikke skulle påvirke studiekvaliteten. Vi vil derfor takke alle foreleserne og studieveileder for å gi oss to spennende og lærerike år, med mange interessante emner. Det har vært givende og interessant, og har utvidet vår forståelse på mange områder. Vi gleder oss til å ta med oss denne kunnskapen videre til arbeid.

Det er mange som er bidratt og hjulpet oss i underveis i prosessen, og dere fortjener alle en takk. Først vil vi takke vår hovedveileder, Pavel Grabalov, stipendiat ved institutt for folkehelsevitenskap, ved NMBU. Du har vært en stor støtte hele veien, og gitt oss god og konstruktiv veiledning. Takk for din tålmodighet og gode råd. Vi vil også takke vår eksterne veileder, Lasse Elden fra bydel Grünerløkka, Oslo kommune, for å ha bistått oss i rekrutteringen av deltakere. Vi vil også takke Ingeborg Pedersen, førsteamanuensis ved institutt for folkehelsevitenskap ved NMBU, for veiledningen du ga oss vedrørende concept mapping og dataprogrammet GroupWisdom™. En stor takk til våre informanter som delte sine erfaringer og ideer. Takk for at dere tok dere tid til å støtte oss i skrivingen av dette masterprosjektet. Det setter vi stor pris på. Til slutt vil vi takke våre kjære samboere som hele veien har gitt oss støttende ord og middag på bordet.

Oslo, 12. juni 2022

Louise Ekberg og Andrea Rothschild

Sammendrag

Bakgrunn: Ung medvirkning i kommunale planprosesser kan gi barn og unge en arena for å utøve deres lovpålagte rettighet til å bli hørt i saker som omhandler dem. Ved at det tilrettelegges for at medvirkningen er meningsfull for de involverte, kan deres mestringstro, stedstilhørighet, kunnskap og ferdigheter potensielt styrkes. Foruten folkehelsefordelene ung medvirkning kan ha på individnivå, kan det også bidra til kvalitetssikring av kommunale plansaker. Et verktøy for å involvere barn og unge i medvirkning i kommunale planprosesser er Barnetråkk. Barnetråkk gir barn og unge mulighet til å fortelle kommunale aktører om hvordan de bruker sitt nærmiljø. Det er derimot manglende systematisk kunnskap om medvirkningsmetoder i kommunale planprosesser, samt at Barnetråkk ikke blir brukt i stor nok grad. Derfor ønsker vi å undersøke hva kommunale aktører i bydel Grünerløkka behøver for å aktivt benytte Barnetråkk i kommunale planprosesser.

Metode: Studien bruker triangulering av metodene observasjon, semistrukturert gruppeintervju og concept mapping. Observasjon og semistrukturert gruppeintervju er av kvalitativt design. Concept mapping er en integrert mixed method, hvilket inneholder både kvalitative og kvantitative komponenter. Observasjonen ble gjennomført ved en Barnetråkk-registrering ved Sinsen skole. Semistrukturert gruppeintervju ble gjennomført med tre skoleansatte ved Sinsen skole, med hensikt om å kartlegge deres erfaringer, perspektiver og opplevelser rundt Barnetråkk-registreringen. Det inkluderte tre gruppesesjoner for å generere utsagn med hensikt om å besvare problemstillingen. De tre gruppene inkluderte totalt 13 kommunale aktører.

Hovedfunn: Det ble funnet at kommunale aktører behøver god arbeidsstruktur, god kommunikasjon, sterke insentiver, teknisk fungerende Barnetråkk-verktøy og valide data for å gjennomføre registreringer og bruke resultatene fra Barnetråkk. For at Barnetråkk skal oppnå de potensielle folkehelsefordelene som følger med aktiv medvirkning er det nødvendig at elevene gis reell påvirkningskraft i relasjon til Barnetråkk-registreringene, og at det legges til rette for elevenes utvikling og læring. Dette kunne potensielt oppnås dersom skolene ble gitt ferdige undervisningsopplegg i forkant av registreringer som tilrettelegger for aktiv medvirkning. Tilbakemelding til skoler og elever ble fremhevet som viktig for å redusere medvirkningstretthet og øke elevenes tillit til det politiske systemet. Aktørene mente at registreringer med mindre grupper, dialog med elevene og skrive notater underveis, samt gjennomgang av resultatene med elevene potensielt kunne styrke validiteten til resultatene.

Abstract

Background: Youth participation in municipal planning processes can provide children and youths with a platform for exercising their statutory right to have their voice heard in matters that concern them. By ensuring that youth participation in the municipal planning process is meaningful, self-efficacy, place attachment, knowledge and skills can be enhanced. In addition to the public health benefits youth participation can have on the individual level; it can also have a positive impact on quality assurance during the municipality planning process. One tool for enabling youth participation in municipal planning processes is Kids' Tracks. Kids' Tracks enables children and youths to be involved in the stakeholder engagement process of the municipality and can provide greater insight into how this demographic use their local environment. However, there is a lack of systematic knowledge regarding how to best use participation methods within the municipalities, which contributes to the underutilization of Kids' Tracks within planning processes. Consequently, the purpose of this study is to investigate how municipal stakeholders within bydel Grünerløkka can utilize Kids' Tracks more actively in municipal planning processes.

Method: The study collected data using a triangulation of methods; observation, semi-structured group interview and concept mapping. Observation and semi-structured group interviews are of qualitative design. Concept mapping is an integrated mixed method, which contains both qualitative and quantitative components. The observation was performed during a Kids' Tracks -registration at Sinsen School. A semi-structured group interview was conducted with three school employees at Sinsen school with the intention of mapping their experiences, perspectives, and experiences around the Kids' Tracks registration. It included three group sessions to generate statements with the intention of answering the research aim. The three groups included a total of 13 municipality stakeholders.

Main findings: It was found that the usability of the results and validity of registration data from Kids' Tracks was dependent on the technical functionality of the Kids' Tracks tool, quality of work structure, efficacy of communication and how participation was incentivized. To enable Kids' Tracks to achieve the potential public health benefits that come with active participation, it is necessary that the pupils are given tangible influence in relation to the Kids' Tracks registrations, and that the pupils' development and learning is facilitated. This could potentially be achieved by providing teachers with readymade teaching material in advance of registrations that would facilitate active participation. Feedback to schools and students was emphasized as important in reducing participatory fatigue and increasing students' confidence in the municipality systems. The stakeholders believed the validity of results could potentially be strengthened by conducting registrations with smaller groups, increasing dialogue with the students, encouraging note taking throughout Kids' Tracks teaching sessions and conducting feedback sessions where results are reviewed with the students.

Oversikt over figurer og tabeller

<i>Figur 1: Roger Harts (1992) Ladder of children's participation. Norsk oversettelse utarbeidet av Bufdir (2021).</i>	18
<i>Figur 2: Pathways to participation (Shier, 2001).</i>	19
<i>Figur 3: Kommuneplanprosessen. Hentet fra: Byrådsavdelingen for finans, 2020.</i>	22
<i>Figur 4: Utvalg av symboler for Barnetråkk. Symboler hentet fra Tiltakskatalog for transport og miljø. (Ekberg & Rothschild, 2022, eget oppsett).</i>	28
<i>Figur 5: Klyngekart. Deltakernes utsagn visualisert i fire klynger.</i>	48
<i>Figur 6: Eksempel på kart med tegnet skolevei i Barnetråkk-programmet. Hentet fra Barnetråkk.no/kart</i>	54
<i>Figur 7: Punktkart over deltakernes ideer.</i>	59
<i>Figur 8: Klyngekart. Deltakernes utsagn visualisert i seks klynger.</i>	60
<i>Figur 9: Kart over deltakernes utsagn, med rangering for viktighet.</i>	61
<i>Figur 10: Kart over deltakernes utsagn, med rangering for gjennomførbarhet.</i>	62
<i>Figur 11: Pattern Match mellom klyngenes viktighet og gjennomførbarhet.</i>	63
<i>Figur 12: Go-zone graf for utsagnens viktighet og gjennomførbarhetsgrad.</i>	65
<i>Tabell 1: Oversikt over rekrutterte deltakere</i>	35
<i>Tabell 2: Identifiserte temanavn fra observasjon</i>	39
<i>Tabell 3: Identifiserte temanavn fra semistrukturert gruppeintervju</i>	41
<i>Tabell 4: Concept mappingens seks steg (Kane & Trochim, 2007).</i>	42
<i>Tabell 5: Oversikt over originale temanavn og nye temanavn for concept mapping.</i>	48
<i>Tabell 6: Klyngenes minimums- og maksimumsrangering, range og gjennomsnitt</i>	63
<i>Tabell 7: Oversikt over de 11 utsagn med høyest rangeringsverdi</i>	65

Oversikt over vedlegg

- Vedlegg 1. Informasjonsskriv og samtykkeskjema
- Vedlegg 2. Godkjent meldeskjema av NSD
- Vedlegg 3. Intervjuguide for semistrukturert gruppeintervju
- Vedlegg 4. Oversikt over concept mappingens utsagn
- Vedlegg 5. Oversikt over klyngene med tilhørende utsagn

Begrepsavklaring

Ung medvirkning: Ung medvirkning er et begrep som brukes for barn og unges medvirkning innen fagfeltet i Norge (Hagen et al., 2021). Dette vil videre i avhandlingen brukes synonymt med barn og unges medvirkning.

Skinn-medvirkning: Knyttes opp mot Harts (1992) medvirkningsstige, hvor skinn-medvirkning defineres som medvirkning hvor de involverte ikke har reell påvirkningskraft i beslutninger.

Aktiv medvirkning: Vi har valgt å følge Hagen & Andersen (2021) sin beskrivelse og tolkning av hva som ligger i begrepet *aktiv medvirkning*, herunder *aktiv ung medvirkning*. For at medvirkning skal anses å være *aktiv* må det være meningsfullt for de involverte.

Innholdsfortegnelse

FORORD	1
SAMMENDRAG	1
ABSTRACT	1
OVERSIKT OVER FIGURER OG TABELLER	2
OVERSIKT OVER VEDLEGG	2
BEGREPSAVKLARING	3
INNHOLDSFORTEGNELSE	4
1 INNLEDNING	7
2 PROBLEMSTILLING	9
3 BAKGRUNN	10
3.1 HVA ER MEDVIRKNING?	10
3.2 HVORFOR UNG MEDVIRKNING I PLANPROSESSER?	11
3.2.1 <i>Medvirkning – en lovpålagt rettighet</i>	12
3.2.2 <i>Medvirkning – for kvalitetssikring av tiltak</i>	12
3.2.3 <i>Medvirkning – for utvikling av et holdbart, demokratisk samfunn</i>	13
3.2.4 <i>Medvirkning - for barns helse og utvikling</i>	14
3.3 UNG MEDVIRKNINGS NYTTEVERDI FOR FOLKEHELSEN	15
3.3.1 <i>Stedstilhørighet og mestringstro</i>	15
3.3.2 <i>Kunnskap og kognitive- og sosiale ferdigheter</i>	15
3.3.3 <i>Barnevennlig samfunnsutvikling</i>	16
3.4 MODELLER FOR BARN OG UNGES MEDVIRKNING	17
3.4.1 <i>Barns medvirkningsstige av Roger Hart</i>	17
3.4.2 <i>Pathways to participation av Harry Shier</i>	18
3.5 UNG MEDVIRKNING I PLANPROSESSER	20
3.5.1 <i>Rammer for planprosesser i Oslo kommune</i>	20
3.5.2 <i>Medvirkningsarbeid for unge i Oslo kommune</i>	22
3.6 UTFORDRINGER KNYTTET TIL UNG MEDVIRKNING	23
3.6.1 <i>Medvirkningstretthet</i>	24
3.6.2 <i>Tidsaspektet for ung medvirkning</i>	24
3.6.3 <i>Voksnes syn på barn og unges kompetanse</i>	25
3.6.4 <i>Mangel på struktur, insentiver, kompetanse og ressurser</i>	26
3.7 BARNETRÅKK	27

3.7.1	<i>Barnetråkks funksjon i kommunale planprosesser</i>	29
3.7.2	<i>Tidligere erfaringer og utfordringer med Barnetråkk</i>	30
4	METODE	32
4.1	VALG AV FORSKNINGSDESIGN	32
4.2	REKRUTTERING OG UTVALG	33
4.2.1	<i>Observasjon og semistrukturert gruppeintervju</i>	34
4.2.2	<i>Concept mapping</i>	35
4.3	OBSERVASJON VED SINSEN SKOLE	37
4.3.1	<i>Gjennomføring av observasjonen</i>	38
4.3.2	<i>Dataanalyse</i>	39
4.4	SEMISTRUKTURERT GRUPPEINTERVJU MED SKOLEANSATTE	39
4.4.1	<i>Gjennomføringen av intervjuet</i>	40
4.4.2	<i>Dataanalyse</i>	40
4.5	CONCEPT MAPPING	41
4.5.1	<i>Prosedyre av concept mappings seks steg</i>	42
4.6	FORFORSTÅELSE	50
4.7	ETISKE BETRAKTNINGER	51
5	RESULTATER	53
5.1	OBSERVASJON VED SINSEN SKOLE	53
5.2	SEMISTRUKTURERT GRUPPEINTERVJU MED SKOLEANSATTE	56
5.3	CONCEPT MAPPING	58
5.3.1	<i>Punktkart over utsagn</i>	58
5.3.2	<i>Klyngekart</i>	59
5.3.3	<i>Klyngekart med rangering etter viktighetsgrad</i>	60
5.3.4	<i>Klyngekart med rangering etter gjennomførbarhetsgrad</i>	61
5.3.5	<i>Pattern match for viktighets- og gjennomførbarhetsgrad</i>	62
5.3.6	<i>Go-zone graf for fokusutsagn</i>	64
6	DISKUSJON	67
6.1	HVA PÅVIRKER AKTØRER I GJENNOMFØRING OG BRUK AV BARNETRÅKK?	67
6.1.1	<i>Struktur og samarbeid</i>	67
6.1.2	<i>Insentiv for skolene</i>	68
6.1.3	<i>Valide data samt oversiktlige og tilgjengelige rapporter</i>	69
6.2	BARNETRÅKK SOM MEDVIRKNINGSVERKTØY	71
6.2.1	<i>Lovmessige krav til medvirkning vs. modeller for medvirkning</i>	71
6.2.2	<i>Barnetråkk for kvalitetssikring og folkehelse</i>	73
6.3	METODEDISKUSJON	75

6.3.1	<i>Triangulering av metoder</i>	75
6.3.2	<i>Observasjon</i>	76
6.3.3	<i>Semistrukturert gruppeintervju</i>	76
6.3.4	<i>Concept mapping</i>	77
6.3.5	<i>Validitet</i>	79
6.3.6	<i>Reliabilitet</i>	80
7	KONKLUSJON OG IMPLIKASJONER FOR PRAKSIS	82
8	LITTERATURLISTE	84
9	VEDLEGG	90
	VEDLEGG 1. INFORMASJONSSKRIV OG SAMTYKKESKJEMA	90
	VEDLEGG 2. GODKJENT MELDESKJEMA AV NSD	95
	VEDLEGG 3. INTERVJUGUIDE FOR SEMISTRUKTURERT GRUPPEINTERVJU	97
	VEDLEGG 4. OVERSIKT OVER CONCEPT MAPPINGENS UTSAGN	98
	VEDLEGG 5. OVERSIKT OVER KLYNGENE MED TILHØRENDE UTSAGN.....	101

1 Innledning

Innen nasjonalt folkehelsearbeid vektlegges medvirkning for barn og unge som et viktig bidrag til å skape et mer helsevennlig samfunn (Meld. St. 19 (2018-2019)). Medvirkning er forankret i Folkehelseloven (2012, § 4) hvor kommunene pålegges ansvar om å sikre medvirkning. I norske kommuner har det siden 1989 vært pålagt å legge til rette for mindreåriges medvirkning i både offentlige og private plansaker (Plan- og bygningsloven (pbl), 2008, § 5-1).

Barn og unges deltakelse i medvirkningsprosesser er vist å kunne ha positiv innvirkning på flere psykososiale faktorer som mestringstro, stedstilhørighet og samhørighet (Lansdown, 2011; Frank, 2006). Stortingsmeldingen “Gode liv for eit trygt samfunn” belyser at barns mestringsevne kan styrkes dersom de får medvirke i beslutninger som omhandler deres nærmiljø (Meld. St. 19 (2018-2019)). Det å delta i medvirkningsprosesser er vist å kunne bidra til å ivareta og stimulere barn og unges evne til engasjement, ansvar og nytenkning (Det kongelige barn- og likestillingsdepartementet, 2006). Samfunnsengasjement vekkes ved at barn og unge får mulighet til å ta initiativ, komme med ideer og bli hørt i saker som interesserer dem. Videre er deltakelse i medvirkning en mulighet for aktiv læring, hvor barn og unge kan danne seg nye kunnskaper og ferdigheter, samt videreutvikle kognitive- og sosiale evner (Lansdown, 2011).

Barn og unge kan i egenskap som brukere av lokalmiljøet bidra med viktig kunnskap og synspunkter til fremtidig byutvikling (Det kongelige barne- og likestillingsdepartementet, 2006). Ved å innhente og bruke denne informasjonen kan tiltak i planprosesser dermed bli mer treffsikre og kan bedre ivareta hensyn til barn og unges ønsker og behov. Dette kan bidra til et tryggere lokalmiljø for unge, hvilket spiller en viktig rolle for barn og deres utvikling (Meld. st. 19 (2018-2019)).

Til tross for at medvirkning for barn og unge i kommunale planprosesser er lovpålagt, finnes det store forskjeller i hvordan dette bli gjort i praksis i norske kommuner (Hanssen, 2018). Hagen & Andersen (2021) fant at det er lite systematisk kunnskap om medvirkningsmetoder i kommunale planprosesser, samt om hvordan man på best mulig måte kan anvende kunnskapen og innsikten man får fra medvirkningen. Det å involvere barn og unge i medvirkningsprosesser slik at resultatene blir brukbare og treffsikre fant de også å være en

utfordring i kommunale planprosesser (Hagen & Andersen, 2021). Spesielt når det også er ønskelig å sikre at medvirkningen bidrar til mestring og opplevelse av å bli sett og hørt. Ettersom folkehelsepotensialet i barn og unges medvirkning avhenger av hvordan medvirkningsprosessen gjennomføres er det derfor viktig at metodene som benyttes i planprosesser sikrer folkehelsepotensialet (Hanssen, 2018).

En av ressursene for at barn og unges stemmer blir hørt i kommunale plan- og byggesaker er medvirkningsverktøyet Barnetråkk. Barnetråkk er et digitalt, kartbasert verktøy som hovedsakelig benyttes i skoler hvor elevene registrerer hvordan de bruker sitt nærområde (Norsk Form, 2010). Det gir elevene mulighet til å fortelle planleggere, kommunale aktører og politikere om hvordan de bruker sitt nærmiljø, og kan gi oppdatert kunnskap om deres arealbruk. På denne måten har Barnetråkk som medvirkningsverktøy potensialet til å styrke barn og unges påvirkningskraft i kommunale planleggingsprosesser (Hagen et al., 2016). Derimot fant Hanssen (2018) i sin rapport at Barnetråkk kun ble benyttet i 4% av norske kommuner.

2 Problemstilling

Prosjektet ble initiert av bydel Grünerløkka, som ønsket å utarbeide en evaluering og handlingsplan for Barnetråkk, dette med formål om å fasilitere bruken av Barnetråkk i kommunale planprosesser. På bakgrunn av at folkehelsepotensialet for medvirkning avhenger av hvordan medvirkningsprosesser gjennomføres, og at Barnetråkk rapporteres å kunne bli brukt mer aktivt i planprosesser ønsker vi å undersøke følgende problemstilling:

"Hvordan kan medvirkningsarbeid med Barnetråkk bli mer systematisk og aktivt brukt i kommunale planprosesser?"

For å utforske problemstillingen ønsker vi å undersøke hva kommunale aktører behøver for å kunne gjennomføre registreringer og bruke resultatene fra Barnetråkk i kommunale planprosesser i bydel Grünerløkka. Videre ønsker vi å undersøke hva som kan påvirke kvaliteten til Barnetråkk som et verktøy for medvirkning. For å undersøke disse aspektene ved Barnetråkk har vi derfor valgt følgende underproblemstillinger:

“Hvilke faktorer mener aktører påvirker bruken av Barnetråkk som medvirkningsverktøy i kommunale planprosesser i bydel Grünerløkka”

“Hva påvirker kvaliteten til Barnetråkk som medvirkningsverktøy?”

For å belyse problemstillingene våre vil vi i de følgende kapitlene redegjøre for hva medvirkning for barn og unge innebærer, hvorfor dette gjøres i kommunale planprosesser, samt hvordan dette gjennomføres i teori og praksis. Deretter vil vi presentere studiens metodevalg, resultater, for å så diskutere funnene og metodevalgene. Til slutt blir konklusjon presentert sammen med implikasjoner for praksis.

3 Bakgrunn

I dette kapittelet vil vi begynne med å ta for oss hva medvirkning er og hvorfor dette er et sentralt tema innen kommunale planprosesser. Det finnes forskjellige aspekter ved medvirkning i planprosesser som direkte og indirekte kan bidra til helsefordeler for barn og unge som deltar i medvirkning. Derfor vil det i dette kapittelet også bli lagt fokus på å fremheve medvirkningens relevans til folkehelsen. Videre vil Hart (1992) og Shier (2001) sine modeller for barn og unges medvirkning bli presentert, i tillegg til rammene for kommunale planprosesser i Oslo kommune og ung medvirkning i kommunale sammenhenger. Når dette er gjort vil det blitt sett nærmere på hva litteraturen på området trekker frem som utfordringer i medvirkningsprosesser, både for medvirkning i allmenhet og spesifikt i planprosesser. Avslutningsvis vil Barnetråkk som medvirkningsverktøy bli introdusert sammen med erfaringer fra tidligere gjennomførte Barnetråkk.

3.1 Hva er medvirkning?

Medvirkning har flere definisjoner, og forståelsen av begrepet avhenger av hvilket bruksområde medvirkning benyttes i. I internasjonal kontekst benyttes blant annet definisjonen fra Harts avhandling “Children’s Participation. From tokenism to citizenship.”, skrevet i samarbeid med United Nations Children's Fund (UNICEF) om medvirkning som “*Proessen av å dele beslutninger som påvirker ens liv og livene til lokalsamfunnet man bor i*” (Hart, 1992, s. 5 (Ekberg & Rothschild, 2022, egen oversettelse)). I denne definisjon er medvirkning altså *proessen* hvor mennesker tar del i beslutninger som påvirker dem. I norsk lovverk blir medvirkning i Plan- og bygningsloven (PBL) forstått som enkeltpersoners og gruppers rett til å kunne delta i, og påvirke offentlige utrednings- og beslutningsprosesser (Byrådsavdeling for finans, 2020). I PBL blir altså medvirkning forstått som *rettigheten* innbyggere har til deltakelse og påvirkning av beslutninger i kommunale sammenhenger. Medvirkning i planprosesser har som hensikt om å bidra til bedre demokratisk forankring av beslutninger og til at kommuneplanen blir best mulig ved å ta i bruk innbyggernes kunnskap i prosessen (Byrådsavdelingen for finans, 2020). Medvirkning må dog ikke forveksles med medbestemmelse, da det er de folkevalgte politikerne som tar de endelige beslutningene, etter avveining av hensyn og behov til innbyggerne (Byrådsavdelingen for finans, 2020). Disse

definisjonene speiler perspektivet av medvirkning som et verktøy for å oppfylle menneskers rettigheter og lovmessige krav (Family Health International, 2008).

Det finnes også andre definisjoner på medvirkning som ikke fokuserer på det lovpålagte kravet til medvirkning. Et av disse er US National Commission on Resources for Youth sin definisjon av medvirkning for ungdom: “*Involvering av ungdom i ansvarsfulle, utfordrende handlinger som møter reelle behov, med mulighet for planlegging og/eller beslutningstaking som påvirker andre, i en aktivitet hvor innvirkning eller konsekvenser strekker seg til andre - utenfor eller forbi ungdomsdeltakhanerne selv*” (Family Health International, 2008, s. 10 (Ekberg & Rothschild, 2022, egen oversettelse)). Her vektlegges medvirkningens funksjon for å imøtekomme behov. Medvirkning i denne definisjonen fungerer dermed som et verktøy (involvering av unge) for å oppnå et sluttmaal (meningsfulle utfall for andre).

Denne studien fokuserer på ung medvirkning i kommunal planlegging, med fokus på bydel Grünerløkka i Oslo kommune. Dessuten vil medvirkning for barn og unges bidrag til folkehelsen bli vektlagt. Medvirkning i kontekst med denne avhandlingen vil dermed både bli relatert til medvirkning som en lovmessig rettighet, det demokratiske aspektet ved medvirkning og medvirkningen som et verktøy for å oppnå fordelaktige utfall for innbyggere. Samtlige av de presenterte definisjonene vil dermed bli tatt betraktning videre i avhandlingen.

Det norske lovverket sier tydelig at medvirkning med barn og unge skal være aktiv, men definerer ikke hva som legges i begrepet *aktiv medvirkning*, eller *medvirkning* (Hagen & Andersen 2021). Det er dermed opp til enhver som skal sette i gang medvirkningsprosjekter å tolke hva som legges i disse begrepene. Ved å følge tolkningen til Hagen & Andersen (2021) for hva *aktiv medvirkning* innebærer, må medvirkningen være meningsfull for de involverte.

3.2 Hvorfor ung medvirkning i planprosesser?

Det finnes flere grunner for hvorfor barn og unges medvirkning har en sentral rolle i kommunalt planleggingsarbeid. Ung medvirkning er en lovpålagt rettighet i internasjonalt og nasjonalt lovverk (FN-sambandet, 2022; pbl, 2008), det fungerer som kvalitetssikring av tiltak i kommunene (Miljøverndepartementet, 2009), samt bidrar det til demokratiske holdninger og holdbar samfunnsutvikling (Lansdown, 2011). I tillegg fremhever internasjonal

og nasjonal litteratur at ung medvirkning kan utgjøre en vesentlig forskjell for folkehelsen (Lansdown, 2011; Meld. St. 19 (2018-2019)). I dette delkapittelet vil vi videre utbrodere disse argumentene for å inkludere ung medvirkning i planprosesser.

3.2.1 Medvirkning – en lovpålagt rettighet

Prinsippet om medvirkning er festet i Forente Nasjoners (FN) barnekonvensjon (FN-sambandet, 2022). Denne konvensjonen, som trådte i kraft i 1989, gir barn en egen juridisk status og beskytter deres menneskerettigheter. Barnekonvensjonens artikkel 12 fastslår at barn skal ha rett til å fritt gi uttrykk for synspunkter i alle forhold som berører barnet, samt at disse synspunktene skal bli vektlagt. Det innebærer at barn skal få anledning til å uttale seg, samt informeres om saker som angår dem selv (Barne- og familiedepartementet, 2003). Barnets synspunkter skal tas med i vurderingen slik at barnets beste sikres. Videre skal barnet kunne påvirke beslutninger direkte ved bruk av sin kunnskap og innsikt for å påvirke egen fremtid.

Barn og ungdoms rettighet til medvirkning har hatt lovmessig beskyttelse i Norge siden 1991 da FNs Barnekonvensjon ble ratifisert. Regjeringen var dermed forpliktet å følge Barnekonvensjonen. Denne rettigheten ble forsterket ytterligere når Barnekonvensjonen ble inkludert i norsk lov i 2003 (FN-sambandet, 2022). Prinsippet om barns rett til å bli hørt blir også fremhevet i PBL (pbl, 2008). Denne loven setter rammeverket for planlegging av samfunnet og bruk av landets arealer. Hovedformålene for PBL blir angitt i § 1-1, hvor det fremheves ivaretagelse av barns oppvekstvilkår, samt sikring av åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte. Videre vektlegger § 5-1 i PBL spesifikt at barn og unge skal gis anledning til å medvirke i kommunale planprosesser. Medvirkning og deltakelse fra barn og ungdom er et satsingsområde for å styrke oppvekstmiljø og lokaldemokrati (Norsk Form, 2010).

3.2.2 Medvirkning – for kvalitetssikring av tiltak

De fleste planer i kommunale plan- og byggesaker har konsekvenser for barn og unge, og det er derfor viktig at både planleggere og politikere har kunnskap om hvordan de bruker og beveger seg i nærmiljøet (Klausen et al., 2013). Ettersom barn og ungdom sitter på unik

kunnskap om deres egne behov, ønsker, synspunkter og ideer, må deres stemmer bli hørt før beslutninger som påvirker dem blir tatt (Klausen et al., 2013; Lansdown, 2011). Tiltak i kommunen som påvirker mindreårige kan ved bruk av medvirkning dermed kvalitetssikres og bli mer relevante, effektive og holdbare (Lansdown, 2011). Viktigheten av å sikre barn og unges medvirkning og benytte seg av deres erfaringer og råd i ulike planprosesser trekkes også frem i Oslo kommunes planstrategi (Oslo kommune, 2020). På denne måten kan byutviklingen bli bedre tilpasset barn og unges behov og ønsker.

3.2.3 Medvirkning – for utvikling av et holdbart, demokratisk samfunn

Medvirkning for barn og unge kan potensielt bidra til en mer ressurssterk befolkning med sterkere samhørighet, solidaritet og forhandlingsevner (Lansdown, 2011). Dessuten muliggjør det barn og unges samfunnsdeltakelse og etablerer demokratiske verdier i befolkningen. Disse egenskapene kan bidra til et mer bærekraftig demokratisk samfunn i fremtiden, og bør dannes tidlig gjennom konkrete erfaringer (Byrådsavdelingen for finans, 2020).

Hart (1997) mente at effekten av medvirkning kan lede til et samfunn nærmere idealet for en holdbar samfunnsutvikling. Han mente at dette er et av de sterkeste argumentene for å involvere barn og unge i medvirkningsprosesser. Denne effekten mente han ville komme som et resultat av de unges styrkede kunnskap om lokalsamfunnet samt utviklingen av deres ansvarsfølelse overfor miljøet.

Et demokratisk samfunn hviler på at hele befolkningen har like rettigheter og muligheter til å delta i beslutningsprosesser (Utdanningsdirektoratet, 2017). Den demokratiske verdiskapningen er noe som også vektlegges i den nye norske læreplanen, hvor demokrati og medborgerskap skal være et tverrfaglig tema (Utdanningsdirektoratet, 2017). Hensikten er å gi elevene kunnskap om demokratiets forutsetninger, verdier og spilleregler. Det at barn opplever at deres synspunkter har betydning og at de blir hørt kan styrke deres tro på at de har evne til å videre utgjøre en positiv forskjell i sitt lokalsamfunn (Byrådsavdelingen for finans, 2020). At barn og unge får mulighet å være aktive medborgere i samfunnet gjennom medvirkning kan også gjøre dem bedre rustet til å delta i demokratiske prosesser i fremtiden (Utdanningsdirektoratet, 2017). Involvering av barn og unge i medvirkningsprosesser kan med andre ord være verdifullt for både samfunnet og for individet.

3.2.4 Medvirkning - for barns helse og utvikling

Når barn og unge gis anledning å medvirke kan det påvirke individets psykiske og fysiske helse (Lansdown, 2011). Lansdown (2011) fremhever at deltakelse i medvirkningsprosesser kan ha positiv påvirkning på barn og unge i form av styrket mestringstro, økte kunnskaper og ferdigheter samt utvikling av kognitive- og sosiale ferdigheter. Den økte mestringsfølelsen generert av å delta i medvirkningsaktiviteter, samt styrkingen av kunnskaper og ferdigheter kan lede til en positiv medvirkningsspiral (Lansdown, 2011). Dette da mestringsfølelsen kan øke de unges motivasjon til å medvirke, og deres styrkede kompetanse genererer høyere kvalitet på innspillene de gjør.

Innen nasjonalt folkehelsearbeid finnes det et fokus på barns rett til medvirkning i planprosesser grunnet medvirkningens potensielle bidrag til folkehelsen (Meld. St. 19 (2018-2019)). Folkehelseloven er forankret i PBL, hvor § 5 og 6 fastslår at kommunene skal ha oversikt over befolkningens helse, samt at planarbeid skal ta hensyn til eksisterende folkehelseutfordringer (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2021). Medvirkning er i tillegg et av de fem hovedprinsippene for Folkehelseloven, hvor kommunene pålegges ansvar om å sikre medvirkning (Folkehelseloven, 2012, § 4).

Medvirkning beskrives også i Folkehelsemeldingen “Gode liv for eit trygt samfunn” (Meld. St. 19 (2018-2019)) som et verktøy for å forbedre folkehelsen. I Folkehelsemeldingen belyses den positive påvirkningen medvirkning i planprosesser kan ha på barns mestringsevne når de får mulighet til å ta del i beslutninger i relasjon til deres nærmiljø. Videre vektlegges det at nærmiljøet har en sentral rolle i barns helse, trivsel og oppvekst. Folkehelsemeldingen beskriver ytterligere helsefordeler for unge som er knyttet til at medvirkning i kommunale planprosesser kan resultere i en byutvikling som er bedre tilpasset barn og unge. Det poengteres videre i Folkehelsemeldingen at barn og unges medvirkning bør prioriteres og at deres helse påvirkes positivt når de føler seg trygge i sitt nærmiljø.

Barn og unge er i en fase der tilknytning, sosialisering og identitetsdannelse skjer. Å bli involvert i samfunnsutviklingen kan bidra til å bygge lokal stolthet og en fellesskapsfølelse (Nordtug, 2019). Å være med i prosessene av å utvikle sitt eget nærområde kan gi eierskap, som igjen kan lede til at de tar bedre vare på stedene.

3.3 Ung medvirknings nytteverdi for folkehelsen

I dette delkapittelet vil det bli fremhevet empiriske funn for hvordan ung medvirkning kan påvirke faktorer relatert til bedret folkehelse. Helsefordelene for barn og unge som deltar i medvirkningsprosesser er ifølge Frank (2006) de samme som for voksne. Men grunnet at barn er i en raskere psykososial utvikling poengterer hun at effektene av å medvirke kan være mer påtagelige for barn og unge.

3.3.1 Stedstilhørighet og mestringstro

Det å bli inkludert i medvirkningsprosesser gir unge mulighet til å oppleve medbestemmelse og eierskap, noe som anses å relateres til styrket opplevelse av stedstilhørighet (Evensen & Raanaas, 2018; Lund, 2014; Hagen, 2017). Stedstilhørighet beskrives av Lund (2014) som både en forutsetning for engasjement i lokalsamfunnet, og som et resultat av å engasjere seg i lokalsamfunnet.

En studie om prosjektlederens opplevelser i fire medvirkningsprosjekter for forbedret folkehelse i kommuner i Akershus fylke, fant at styrket stedstilhørighet var en av de opplevde positive utfallene i prosjektene (Evensen, & Raanaas, 2018). I Franks (2006) litteraturoppsummering om påvirkningen unges medvirkning har på dem selv og deres lokalsamfunn ble det i tre av studiene observert økt selvtillit hos ungdommene, samt at ungdommene viste stolthet over deres lokalsamfunn. Dessuten ble det observert at ungdommene utviklet trygghet i å uttrykke sine meninger.

3.3.2 Kunnskap og kognitive- og sosiale ferdigheter

Evensen & Raanaas (2018) fant at prosjektlederne observert at innbyggerne som deltok i medvirkningsprosjekter dannet nye kunnskaper gjennom sin deltakelse. Læring ble også i Franks (2006) studie funnet å være et av de fordelaktige utfallene for ungdommer som deltok i medvirkningsprosjekt. Det ble observert at ungdommene dannet seg kunnskap angående lokalsamfunnet, spesielt i henhold til det fysiske og sosiale miljøet. Gjennom medvirkningsprosessene ble ungdommene innforstått i hvordan samfunnsforandring virkeliggjøres og fikk innsyn i hvordan plansystemet fungerer (Frank, 2006). Det ble videre rapportert at ungdommene som deltok i medvirkningen fikk økt samfunnsengasjement. Ungdommene ble rapportert å akseptere nye invitasjoner til medvirkningsaktiviteter,

rekrutterte andre ungdommer og skapte egne muligheter for medvirkning. Ytterligere viste studiene inkludert i Franks (2006) oppsummering at ungdommene hadde evne til å kunne ta andres perspektiv i betraktning, og ta kollektive beslutninger.

3.3.3 Barnevennlig samfunnsutvikling

Medvirkningsprosesser kan generere kunnskap om årsaker til unges utrygghet i nærmiljøet, og dermed muliggjøre tiltak som øker deres trygghet. Opplevd trygghet på skolen og på vei til skolen ble i en studie (Milam, Furr-Holden & Leaf, 2010) funnet å være assosiert med lavere akademiske prestasjoner blant 3. til 5. klassinger. Studien fant også at økning i vold i lokalområdet var assosiert med statistisk signifikant reduksjon (4.2%-8.7%) i matematikk- og leseprestasjoner. En høyere opplevd trygghet var blant elevene signifikant assosiert til økte fagprestasjoner (16%-22%). Dette tyder på at barn og unges opplevde trygghet kan påvirke akademiske prestasjoner.

I Maggie et al. (2010) sin oversiktsartikkel blir kvaliteten på lokalsamfunnet definert som en viktig determinant for barns utvikling. Det blir videre nevnt at et lokalsamfunn som oppleves som utrygt av barn og foreldre kan resultere i at barn og unge blir mindre fysisk aktive, hvilket i sin tur kan hindre deres sosiale utvikling. I studiene til Fagerholm & Broberg (2011) og Mackett et al. (2007) ble det funnet at barns aktivitetsnivå ble positivt påvirket når foreldre og barn opplevde nærmiljøet sitt som trygt. Denne reduksjonen i fysisk aktivitet kunne til dels være grunnet at foreldre som opplever nærområdet utrygt i mindre grad lar sine barn bevege seg fritt uten oppsyn (Fagerholm & Broberg, 2011). Valentine & McKendrick (1997) fant at foreldre som ble inkludert i deres studie mente at deres følelse av utrygghet i nærmiljøet var knyttet til frykt for fremmede folk og trafikk.

Evensen & Raanaas (2018) fant at å muliggjøre for fysisk aktivitet var et av de observerte resultatene for de fire medvirkningsprosjektene i Akershus. En prosjektleder rapporterte også at skoleelever som deltok i utviklingen av tiltak for fysisk aktivitet brukte tiltaket mer enn de som ikke ble involvert i medvirkningsaktiviteten. Dette kan tyde på at når barn og unge blir involvert i medvirkningsaktiviteter knyttet til byutviklingsprosjekter for å fremme fysisk aktivitet vil man også kunne øke bruken av disse tiltakene.

3.4 Modeller for barn og unges medvirkning

Det finnes ulike modeller som har blitt utarbeidet for å brukes i medvirkningsarbeid. To av de mest sentrale modellene for barn og unges medvirkning er Harts (1992) “Ladder of children's participation” og Shiers (2001) “Pathways to children's participation”. Disse modellene legger vekt ved ulike faktorer for å bedømme medvirkningsprosesser, og gir derfor også to forskjellige perspektiver man kan se disse prosessene ut fra. I dette delkapittelet vil disse modellene videre bli presentert.

3.4.1 Barns medvirkningsstige av Roger Hart

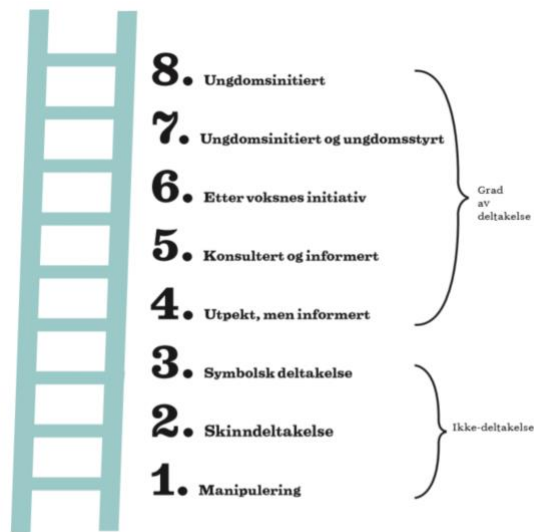
Roger Hart's (1992) avhandling “Children's participation. From tokenism to citizenship” tar utgangspunkt i hans syn om at barn, dersom muligheten tilbys, kan organisere seg selv i stor grad uten voksnes hjelp. Hart (1992) mener at dersom unge mennesker føler eierskap til prosjekter har de kapasitet til å skape og organisere komplekse prosjekter sammen.

I sin avhandling presenterte Hart (1992) en modell for barns medvirkning, inspirert av Sherry Arnsteins (1969) modell “Ladder of citizen participation”. Modellen tar utgangspunkt i en stige med åtte trinn (se figur 1) som representerer grader av medvirkning for barn og unge.

De nederste tre trinnene av Harts (1992) stige: (1) manipulasjon, (2) skinn-deltakelse og (3) symbolsk deltakelse blir beskrevet som skinn-medvirkning for barn og unge. Disse trinnene kommer til uttrykk når (1) voksne sier til barna hva de skal mene eller når barn ikke informeres om hvordan deres medvirkning blitt brukt, (2) barn deltar, men bare som dekor i for eksempel eventer, eller når (3) barn blir involvert, men begrenses i hva de får lov å mene (Bufdir, 2021, oversettelse).

De neste fem trinnene representerer det Hart (1992) omtaler som reell medvirkning: (4) utpekt, men informert (5) konsultert og informert, (6) etter voksnes initiativ, (7) ungdomsinitiert og ungdomsstyrt, samt (8) ungdomsinitiert, delte beslutninger med voksne (Bufdir, 2021). Det første trinnet som Hart beskriver som reell medvirkning (4) innebærer medvirkning hvor voksne bestemmer prosjektet, barn melder seg frivillige og deres stemmer blir hørt og respektert. I de neste trinnene må (5) barna også ha blitt konsultert i planleggingsfasen av prosjektet, eller så har (6) voksne initiere prosjektet, men barn er involvert langs hele prosjektets gang. I de to siste trinnene på Harts (1992) stige kreves det at

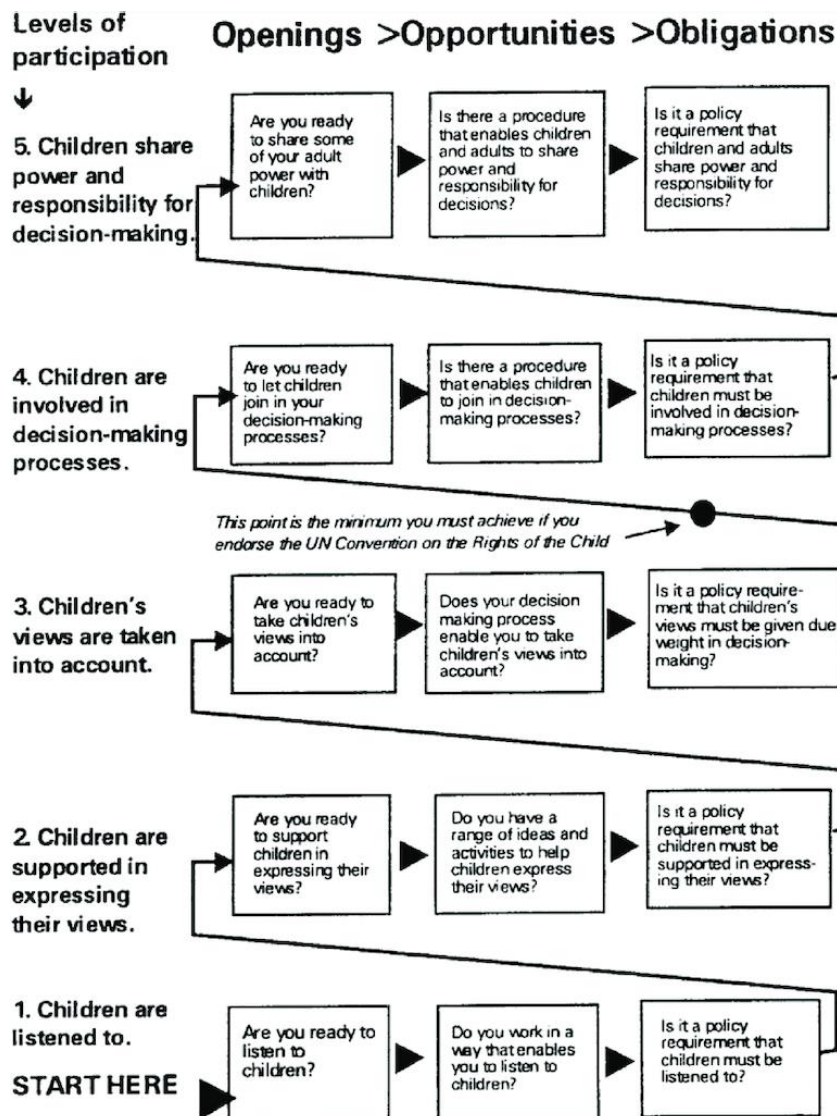
(7) prosjektet også skal ha vært initiert av barn, og at (8) prosjektet er initiert og holdt i regi av barn, med voksne som inviteres å være med å ta beslutninger.

Figur 1: Roger Harts (1992) Ladder of children's participation. Norsk oversettelse utarbeidet av Bufdir (2021).

3.4.2 Pathways to participation av Harry Shier

Harry Shiers "Pathways to participation" er en modell (se figur 2) med formål om å fungere som et verktøy for fagpersoner i medvirkningsprosesser for barn og unge. Shiers (2001) modell er basert på praksisen med "Children's consultancy scheme" i hans arbeid med Article 31 Action Network i Storbritannia, samt Harts (1992) "Ladder of children's participation".

Figur 2: Pathways to participation (Shier, 2001).

Shier kritiserer Harts modell ved at Harts modell ser på det å konsultere barn som en legitim måte å inkludere dem i medvirkning. Shier mener at Harts modell ikke åpner for at barn er med i selve avgjørelsen, og slik sett ikke blir gitt noen reell makt til å medvirke. Shier (2001) mente barnet blir myndiggjort (empowered) på et begrenset nivå, ved å bli styrket og støttet, men ikke på et beslutningstakingsnivå ved at de som har makten i beslutningene slipper opp på denne. Avgjørelsen i siste instans forblir dermed hos de voksne.

Modellen til Shier (2001) utforsker flere aspekter ved deltakerprosessen enn de faktorene som er inkludert i Harts (1992) modell. Mens Harts modell innebærer tre trinn som er det omvendte av medvirkning; nemlig manipulasjon, skinndeltakelse og symbolsk deltakelse, retter Shiers modell oppmerksomhet mot fem nivåer av medvirkning: (1) Barn blir lyttet til,

(2) barn blir støttet i sine syn, (3) barn blir tatt hensyn til, (4) barn blir involvert i avgjørelser, og (5) barn deler makt og ansvar for avgjørelsene.

For hvert av disse fem nivåene finnes det tre stadier av engasjement: åpninger, muligheter og forpliktelser. En åpning er når fagpersoner i medvirkningsprosessen er villig å arbeide på dette nivået. En mulighet er når det å arbeide på nivået er mulig i praksis. Dette kan være når ressurser som tid, kunnskap og penger er til stede. Det tredje stadiet oppnås når organisasjonen eller settingen etablerer det å arbeide på nivået som forpliktende. Gjennom modellen kan fagpersoner identifisere sin posisjon i medvirkningsprosessene, og dermed hvilke steg man bør ta videre (Shier, 2001). Videre mente Shier at når en medvirkningsprosess har etablerte forpliktelser på de tre første nivåene i modellen kan minstekrav for å oppfylle kravene til artikkel 12 i FNs Barnekonvensjon anses være oppnådd.

3.5 Ung medvirkning i planprosesser

For å kunne forstå hva som skal til for at Barnetråkk skal oppnå sitt potensiale som medvirkningsverktøy i kommunale planprosesser i Bydel Grünerløkka er det hensiktsmessig å forstå hvilke rammer kommunalt ansatte arbeider inn under. I de neste delkapitlene vil medvirkning bli sett i kontekst av planprosesser som omhandler utvikling av fysiske omgivelser i Oslo kommune. Det vil redegjøres for hvilke lovmessige forhold kommunen er pålagt å forholde seg til når det gjelder medvirkning i kommunale planprosesser.

3.5.1 Rammer for planprosesser i Oslo kommune

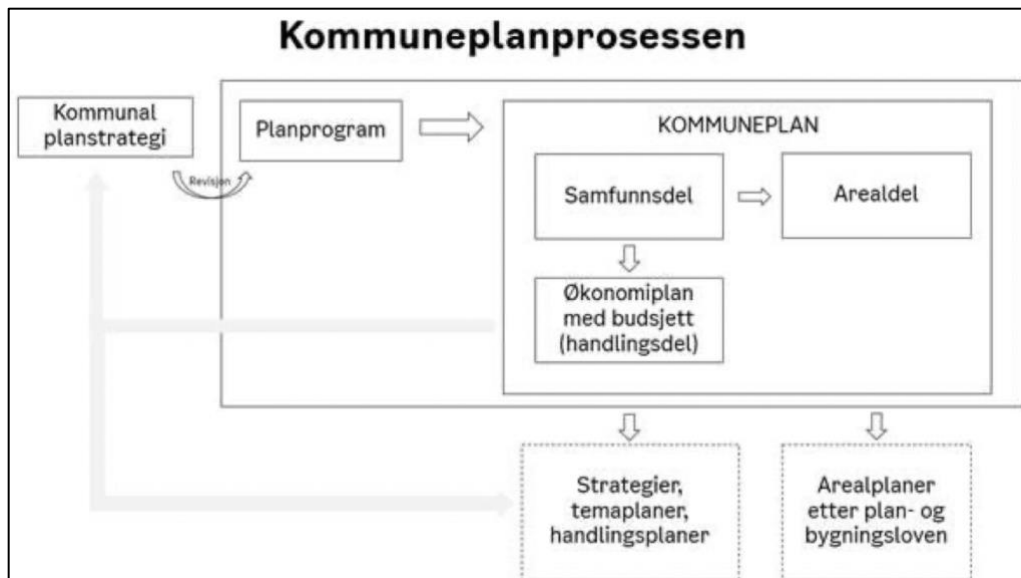
Oslo kommune skal i henhold til Folkehelseloven § 4 ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen, samt positive og negative faktorer som kan virke inn på denne folkehelseloven (Helse- og omsorgsdepartementet, 2021). Loven fremlegger at denne folkehelseoversikten skal være grunnlag for den kommunale planstrategien, og at kommunen er pålagt å iverksette nødvendige tiltak for å imøtekomme de folkehelseutfordringene man står ovenfor.

Kommunen har et ansvar for å planlegge og regulere hvordan Oslo skal bli utviklet. Denne utviklingen involverer flere etater, foretak, institusjoner og næringsdrivende, og foregår på ulike nivåer av planer (Byrådsavdelingen for finans, 2020). Hver valgperiode utarbeides en kommunal planstrategi hvor gjeldende planer i kommunen blir gått gjennom i lys av kommunens nåværende behov. Hensikten med dette er å drøfte og avklare behov for nye

planer og strategiske tiltak knyttet til kommunens samfunnsutvikling og arealbruk (pbl, 2008, § 10-1). En kommunal planstrategi viser til kommunens intensjon og retning for planlegging, men inneholder ikke konkrete tiltak og planer (Miljøverndepartementet, 2011). Etter vedtak av den nye planstrategien vurderer kommunestyret hvorvidt gjeldende kommuneplan skal revideres helt eller delvis, og hvilke nye planer og strategier kommunen har behov for (Oslo kommune, 2020). Kommuneplanen er Oslo kommunes overordnede styringsdokumentet og beskriver den langsiktige utviklingen i Oslo. Dette med hensikt om å skape langsiktighet og forutsigbarhet i politikk og arealbruk for kommunens innbyggere. Det er derfor avgjørende at kommunens planleggere har kunnskap om helsefremmende faktorer i nærmiljøet (Byrådsavdelingen for finans, 2020).

Kommuneplanen består av en samfunnsdel med en handlingsdel, og en arealdel (pbl, 2008, § 11-1). Under paragrafen står det også at kommuneplanen skal ivareta kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel virker direkte inn på barns oppvekstvilkår (Hanssen, 2018). Det skal i samfunnsdelen tas stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunen som helhet. Samfunnsdelen skal gi retningslinjer for hvordan disse mål og strategier skal gjennomføres både i offentlig og privat sektor (pbl, 2008, § 11-2). Kommuneplanens arealdel er en plan som viser sammenhenger mellom fremtidig samfunnsutvikling, samt arealbruk. Den fastsetter juridisk bindende, overordnede prinsipper og føringer for den fysiske byutviklingen (Miljøverndepartementet, 2011). Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel bør derfor trekkes systematisk med i medvirkningsarbeidet i planprosesser (Hanssen, 2018). Det kan også utarbeides kommunedelplaner angående spesifikke temaer, områder eller virksomhetsområder i kommunen (pbl, § 11-1, 2008). Det skal ved alle fasene i kommuneplanprosessen (se figur 3) tilrettelegges for medvirkning som er tilpasset den aktuelle fasen (Byrådsavdelingen for finans, 2020).

Figur 3: Kommuneplanprosessen. Hentet fra: Byrådsavdelingen for finans, 2020.

En reguleringsplan er en politisk vedtatt plan over et begrenset område som fastsetter hvordan området kan brukes og hva som kan bygges der (Oslo kommune, 2021). Reguleringsplaner er juridisk bindende, og er et av verktøyene som brukes for å styre utviklingen av et område. De består av et kart med reguleringsbestemmelser som gir konkrete føringer for hva som kan gjøres på en eiendom. Det finnes to typer reguleringsplaner, områderegulering og detaljregulering (Oslo kommune, 2021). Områderegulering styrer utvikling av et større område, og detaljregulering tar for seg mindre områder eller enkelte områder.

3.5.2 Medvirkningsarbeid for unge i Oslo kommune

Oslo kommune har som mål om å være en foregangskommune når det gjelder medvirkning (Byrådsavdelingen for finans, 2020). Derfor ønsker kommunen å prioritere tiltak som kan øke medvirkning, særlig i de områdene hvor det er lavere deltakelse i medvirkningsprosesser.

I Oslo kommunes planstrategi vektlegges det at tidlig dialog og samarbeid må til for at man sammen skal finne løsninger på utfordringer kommunen står overfor (Oslo kommune, 2020). En åpen prosess bidrar til at innbyggerne får innsyn i kommunens arbeid (Klausen et al., 2013). Ved samarbeid med innbyggerne kan kommunen også få bedre innsikt i utfordringer og behov og hvordan kommunen kan ta gode grep framover. Innsikten er viktig for at planene kommunen utarbeider skal bli relevante og for at tiltakene skal treffe behovene til

befolkningen (Klausen et al., 2013). Selv om innspillene ikke alltid bidrar til at beslutninger blir annerledes, så bidrar det til at politikere og administrasjonen ser ekstra grundig på sakens forskjellige sider. Det kan dermed lede til at beslutningsgrunnlaget for avgjørelser blir sterkere.

I forbindelse med utarbeidelsen av Kommuneplan 2015 “Oslo mot 2030: Smart, trygg og grønn”, ble det ytret et ønske om økt fokus på medvirkning, spesielt gjeldende byutviklingsstrategi og arealdel (Byrådsavdelingen for finans, 2020). Som et resultat av dette ble det laget egne medvirkningsopplegg for barn og unge, hvor det under våren 2013 ble arrangert en konkurranse for barn og unge. Konkurransen “Oslo2030” med temaet “Hvordan vil du at Oslo skal se ut i 2030?” hadde mål om å skape interesse for kommuneplanen og engasjere målgruppen i byens utvikling (Byrådsavdelingen for finans, 2020).

Basert på Kommuneplan 2015 så politikerne et behov for å tilrettelegge for mer medvirkning i kommuneplanens samfunnsdel (Byrådsavdelingen for finans, 2020). Det ble gjennomført en rekke former for innbyggermedvirkning i ulike faser av planprosessen. Det ble arrangert medvirkningsmøter fra ulike brukerråd tidlig i prosessen for å få frem ulike perspektiver fra viktige samfunnsgrupper, blant annet representanter fra barn og unge.

I en utredning til bystyret som ble utarbeidet i 2020 for Oslo kommune ble det trukket frem at det burde legges til rette for mer aktiv og oppsøkende rekruttering av underrepresenterte grupper, herunder barn og unge (Byrådsavdelingen for finans, 2020). Dette gjennom dialogbaserte og lokalt tilpassede medvirkningsaktiviteter, hvor bydelene og lokale ressursgrupper blir involvert i større grad enn tidligere. På denne måten mente man i utredningen at medvirkning kunne bidra til å styrke demokratiet.

3.6 Utfordringer knyttet til ung medvirkning

Til tross for at ung medvirkning i kommunale plansaker kan ha stor nytteverdi og i tillegg er lovpålagt, blir det ikke alltid gjort nok tilretteleggelse for aktiv medvirkning (Hagen & Andersen, 2021). I neste delkapittel vil det redegjøres for barrierer til barns medvirkning. Disse barrierer vil delvis være felles for barrierer til medvirkning for voksne, mens noe vil være spesifikt for barn.

3.6.1 Medvirkningstretthet

Dersom medvirkningsinnspill ikke blir tatt på alvor i planleggingsprosesser, risikerer man at de involverte mister interessen for å medvirke (Shier, 2001). Dette vil lede til det som Shier omtaler som medvirkningstretthet. Medvirkningstretthet mener Shier kan motvirkes gjennom at det stilles krav til de ansvarlige for at de involverte skal føle at de har reell påvirkningskraft.

Alparone & Rissotto (2001) mente at følelsen av å ikke ha reell påvirkningskraft kan være relatert til urealistiske forventninger og at barns ideer ikke alltid er realistiske å gjennomføre i praksis. Ideer, tanker og meninger må iblant ses som grove utkast, og essensen i meningene må tolkes. Alparone & Rissotto (2001) mente videre at dersom deltakere i medvirkningsprosesser opplever at deres innspill ikke blir brukt, finnes det risiko for reversering av den positive effekten medvirkning kan ha på tillit til det politiske systemet. Dermed kan dårligt gjennomførte medvirkningsprosesser resultere i større mistro til politikere, og at barn og unge ikke klarer å se deres kapasitet til å bidra til forandringer (Alparone & Rissotto, 2001). Denne effekt av redusert engasjement og tillit til politikere ble også fremhevet som en risiko ved skinn-medvirkning i Klaussen et. al (2013) sin studie.

I Falleth et al. (2008) sin landsdekkende studie om medvirkning i byplanlegging i Norge fant de at det var stort sprik mellom aktørene i synet på hvorvidt innspillene fra og kontakten med lokalsamfunnsaktørene var viktig for utfallet av reguleringsplanene. Kun fem prosent av organisasjonene mente at deres bidrag medførte til endringer i planer. Dette illustrerer at det er vanskelig å vurdere hvilken faktisk innflytelse sivilsamfunnet i realiteten har (Knudtzon, 2018; Falleth et al., 2008). For at vite med sikkerhet at barn og unge blir hørt, og at deres innspill tillegges tilstrekkelig vekt i saker som angår dem, mener Hagen & Andersen (2021) at det må være mulig å spore medvirkningsinnspill.

3.6.2 Tidsaspektet for ung medvirkning

Tidlig medvirkning er vist å være viktig for at innbyggerne skal føle at de har mulighet til å medvirke (Hanssen et al., 2015). Dette ettersom at når et planforslag legges ut til høring har det allerede gått gjennom omfattende prosess med kommunen og kan oppfattes som et ferdigstilt produkt.

Et sentralt premiss for et godt system for medvirkning er å tilpasse tidspunktet målgruppen blir invitert til deltakelse, i henhold til medvirkningens formål. Dersom formålet med deltakelse er å få frem nye ideer, vil det være nødvendig å involvere innbyggere så tidlig som mulig i prosessen. Dersom målet er å få innspill til hvordan et vedtak skal settes i verk, kan deltakelsen komme senere (Klausen et al., 2013). Klausen et al. (2013) fant at innbyggere i kommunen ofte inviteres inn i medvirkningsprosesser etter at hoveddrammene for en beslutning allerede er lagt. På den ene siden dette være en fordel da det kan være enklere for innbyggerne å ta stilling til en sak der mange av premissene allerede er lagt. På den andre siden kan det være en ulempe fordi deres reelle mulighet til påvirkning blir nokså liten, og kan lede til skinn-medvirkning. Dersom sivilsamfunnsaktører kommer sent inn i planprosesser kan deres rolle bli redusert til å være reaktiv og kritisk, mens utbyggere får rollen som aktive og konstruktive (Falleth, Saglie & Hanssen, 2010). Sivilsamfunnsaktørene får da rollen som “festbrems” i planforslag, hvor kommune og utbyggere allerede har kommet frem til en enighet vedrørende planforslaget.

Viktigheten av å tildele tilstrekkelig tid gjelder også for de ulike fasene i medvirkningsprosjekter mener Alparone & Rissotto (2001). For å kunne sikre kvaliteten av barnas opplevelse av medvirkningen må også barna gis tilstrekkelig tid til å delta aktivt. Dette innebærer at barna får tid til å danne ny kunnskap, bruke og utdype denne kunnskapen, samarbeide og utvikle argumentasjons- og kommunikasjonsferdigheter. Alparone & Rissotto (2001) mener også at en annen potensiell problematikk innen tidsaspektet er at barn kan forvente å se forandring kort tid etter deltakelse i medvirkningsprosesser. Utvikling av lokalmiljøet og planprosesser kan derimot ta lang tid. Dette kan da resultere i at det blir vanskelig for barn som medvirker å se den faktiske påvirkningen deres medvirkningsinnspill har hatt.

3.6.3 Voksnes syn på barn og unges kompetanse

En annen barriere for medvirkning kan være voksnes syn på barn og unges kompetanse, hvor det blir tatt for gitt at voksnes kunnskap er overlegen unges (Hagen & Andersen, 2021). Checkoway (1998; 2011) beskriver at medvirkning for barn og unge utgår fra perspektivet at barn og unge er ressurser. Dette synet på barn og unge som kompetente borgere med kapasitet til å bringe forandring, mener han skiller seg stort fra det dypt forankrede media-

perspektivet om at unge er "offer" som må hjelpes og beskyttes eller "problemer" i samfunnet. Checkoway (2011) skriver videre at når samfunnet tildeler mer ressurser på saker som omhandler barn og unges svakheter, enn deres styrker, forsterkes synet at barn og unge et problem, snarere en tilgang. Han poengterer også at barn og ungdom faktisk er eksperter på å være unge (Checkoway, 2011).

3.6.4 Mangel på struktur, insentiver, kompetanse og ressurser

Svært mange kommunalt ansatte opplever medvirkning som rotete, fullt av makt og spenning. Folk i ulike funksjoner og med ulike ansvarsforhold i byråkratiet, som har flere spørsmål enn svar, og etterlengter gode metoder og verktøy for barne- og ungdomsmedvirkning (Hagen & Andersen, 2021). Klausen et. al (2013) viser til flere strukturelle barrierer til medvirkning i norske kommuner, hvor en av disse er mangel på systematikk i å gi tilbakemelding til innbyggere om hva som skjer med innspillene deres. Det at norske kommuner mangler dokumentering i medvirkningsprosesser kan vanskeliggjøre slike tilbakemeldinger (Hagen et al., 2021). Dette ettersom en viktig del i dokumenteringen er å faktisk finne ut av hvilke materielle og sosiale forskjeller medvirkning resulterte i.

Det er kommunens ansvar å sikre at de har tilstrekkelig kompetanse til å drive medvirkning, og må eventuelt innhente ekstern hjelp hvis denne kompetansen ikke allerede er tilgjengelig i kommunen (Klausen et al., 2013). Det å avsette nok ressurser, mener Klausen et. al (2013), er essensielt for å bedrive gode medvirkningsprosesser. Hagen & Andersen (2021) trekker frem at det er mangel på insentiver, både når det gjelder mandater og ressurser til å følge opp lovverket og operasjonalisere det. Effektivitet, framdrift og kravet om å holde kostnadene nede kan lett bli styrende for ledelse og gjennomføring av planlegging. Planleggere og politikere fremmer ofte barns medvirkning fra et demokratisk ståsted, men i praksis blir det sett på som ineffektivt og forstyrrende for planprosessen. Prosessene skal helst gå fort og kostnadene holdes nede (Hagen & Andersen, 2021). Det å ha en administrativt ansatt med ansvar for medvirkning kan motvirke nedprioritering av temaet, og øke bevissthet samt opprettholde fokus på medvirkning (Rosten, Hagen & Tolstad, 2021; Klausen et. al., 2013).

Ifølge Klausen et al. (2013: s. 167) dekker en god strategi for innbyggermedvirkning følgende tre spørsmål: "Hvorfor ønsker man å involvere befolkningen?", "Hvem ønsker man involvere og få innspill fra?" og "Når i prosessen ønsker man innspill?". Før

medvirkningsprosesser igangsettes må det altså finnes et tydelig formål for involvering. I tillegg må det fastslås hvilken målgruppe man ønsker innspill fra. Formål og målgruppe vil deretter diktere metodevalg for medvirkningen. Klausen et al. (2013) mener også at man på forhånd må bestemme de involverte innbyggernes status i saken, og hvor mye makt man er villig å dele med dem. Videre er det nødvendig at medvirkningen er reell, altså at deltakelsen faktisk kan påvirke utfallet i saken.

I planleggingssaker er det nødvendig å ta i betraktning at offentlige aktører som kommunale etater, og ulike utbyggere selskaper representerer ulike interesser når det gjelder kommunale planprosesser. Ofte har de ulike aktørene ulike mål og interesser for planprosessene, så selv om aktørene kan være enige om en felles visjon på papiret, så er det et langt mer kaotisk bilde i praksis (Hagen & Andersen, 2021).

3.7 Barnetråkk

Barnetråkk er et kartbasert, digitalt medvirkningsverktøy for barn og unge. Det ble opprinnelig utviklet av fylkesplanlegger i Vestfold, Eva Almhjell og har vært i bruk i arealplanlegging siden 1993 (Norsk Form, 2010). I 2006 startet Norsk Form og Statens kartverk digitaliseringen av metoden, og i 2009 ble det mulig å registrere Barnetråkk digitalt. Norsk Form og Norsk designråd ble i 2014 slått sammen til stiftelsen for Norsk design- og arkitektursenter, før det skiftet navn til Design og Arkitektur Norge sammen (DOGA) i 2017 (Sætre & Kalleklev, 2020). Utgaven som benyttes i dag kom i 2014 og er kompatibel med både nettbrett og vanlig datamaskin (Barnetråkk, u.d.). Per dags dato finnes det en veileder for Barnetråkk som ble utviklet i 2010. Veilederen er utviklet av Norsk Form og har som hensikt om å imøtekomme kommunenes behov for informasjon og veiledning om Barnetråkkarbeidet, registreringsmetoder og behovet for faglig begrunnelse (Norsk Form, 2010).

For å gjennomføre Barnetråkk med en skoleklasse trengs det en klasse, en lærer, en kommunalt ansatt, samtykke fra foresatte og datafasiliteter på skolen. I forkant av Barnetråkk er det ønskelig at det gjøres litt forberedelser sammen med elevene. Da de kognitive kunnskapene til barn varierer, er det viktig at det settes i gang en prosess som får barna til å reflektere over sitt nærmiljø, hva de liker og ikke liker (Norsk Form, 2010). På den måten er elevene bedre forberedt til selve registreringen.

Barnetråkk benyttes i størst grad i relasjon til skoleveier og trafikksikkerhet med henhold til sykkel- og gangsti (DOGA, 2016). Selve registreringen foregår hovedsakelig digitalt. For å komme seg inn på Barnetråkk må elevene logge seg inn via Feide, dette kan gjøres på de fleste elektroniske verktøy, og får da opp et kart over nrområdet sitt. For at elevene skal bli kjent med kartet blir de bedt om å finne sin skole, sitt hjemsted og sin skolevei. Deretter skal elevene tegne inn områdene de bruker, som for eksempel veien de går hjemmefra til skolen eller til andre aktiviteter. Ved å bruke ulike “klistremerker” som er tilgjengelig i verktøyet kan de beskrive bruk og opplevelser i sitt nærmiljø (se figur 4 for eksempler over et utvalg symboler). Ved å benytte disse “klistremerkene” kan elevene beskrive ulike steder som enten positive eller negative, samt at de kan oppgi hvilke typer aktiviteter de gjør på ulike steder i nærmiljøet (DOGA, 2016.).

Transport	Steder jeg liker	Steder jeg misliker	Aktiviteter
 Gå Sykkel	 Liker Ønske	 Misliker Vil endre	 Lekeplass Møteplass
 Bil El-sparkesykkel	 Fin skog Fint sted	 Seppel Trafikk	 Svømming Skateboard

Figur 4: Utvalg av symboler for Barnetråkk. Symboler hentet fra Tiltakskatalog for transport og miljø. (Ekberg & Rothschild, 2022, eget oppsett).

Barnetråkk kan benyttes for å identifisere problemområder eller arealer med potensiale som bør undersøkes og analyseres nærmere. Ifølge veilederen for Barnetråkk, kan det å bruke kartbaserte verktøy for lokalområdet bidra til bedre forståelse av fysiske omgivelser (Norsk Form, 2010). I tillegg kan det øke bevissthet når det gjelder lokale utfordringer.

Gjennom verktøyet kan barn og unge få mulighet til å fortelle planleggere, kommunale aktører og politikere om hvordan de bruker sitt nærmiljø, og kan bidra til å gi oppdatert lokalkunnskap rundt barn og unges arealbruk (Norsk Form, 2010). I tillegg gir det et nytt brukerperspektiv, og har som hensikt å ivareta barn og unges lovfestede rett til medvirkning.

3.7.1 Barnetråkkets funksjon i kommunale planprosesser

I arealdelen til Kommuneplan 2015 blir Barnetråkk trukket frem som et verktøy for å kvalitetssikre byutviklingen i Oslo kommune (Oslo kommune, 2015). Plan- og bygningsetaten gjennomførte i 2014 en Barnetråkkundersøkelse etter bestilling fra Byrådsavdeling for byutvikling (Oslo kommune, 2015). Undersøkelsen fungerte som en pilotundersøkelse med hensikt om å opparbeide erfaring med Barnetråkkmetoden, samt innhente konkrete registreringer fra ulike byområder. Kartleggingen ble gjort i forbindelse med utarbeidelsen av kommuneplanen (Oslo kommune, 2015).

Ved å benytte Barnetråkk gis det anledning til å kartlegge steder der barn og unge oppholder seg, deres behov, ønsker og preferanser knyttet til kommuneplanens arealdel og aktuelle framtidige utbyggingsområder. Barnetråkk synliggjør attraktive områder i bruk, samt utfordringer og muligheter i eksisterende situasjon (DOGA, 2016). Ytterligere er det et ønske om at Barnetråkk skal være et viktig bidrag for å sikre en byutvikling som tilrettelegger for attraktive utemiljøer (Norsk Form, 2010). Dette for å oppfordre barn og unge til å oppholde seg ute, leke, gå og sykle i hverdagen.

Ved å benytte Barnetråkk gis det anledning til å kartlegge steder der barn og unge oppholder seg, deres behov, ønsker og preferanser knyttet til kommuneplanens arealdel og aktuelle framtidige utbyggingsområder. Barnetråkk synliggjør attraktive områder i bruk, samt utfordringer og muligheter i eksisterende situasjon (DOGA, 2016). Resultatene fra Barnetråkk gis i form av et kart hvor alle barnas registreringer er samlet, og blir ofte brukt direkte inn i ulike plannivå som kommune-, område- og reguleringsplaner (Lorenzen et al., 2020).

Barnetråkk har potensiale til å benyttes tidlig i planprosesser, og kan da ifølge Bringeland (2017) gi mulighet til reell medvirkning hos barn og unge, som sett fra Shier og Harts medvirkningsstige. Foruten å gi barn og unge mulighet til å medvirke i tidlig planfase i kommunalt planarbeid, får de også innblikk i demokratiske prosesser, samt utvikle stedsidentitet gjennom å kartlegge sitt nærområde. Det er ikke bare nyttig for kommuner som ønsker innspill til kommuneplanen, men også for barna selv (Byrådsavdeling for finans, 2020). Barnetråkk som verktøy har potensiale til å styrke barn og unges påvirkningskraft i kommunale planleggingsprosesser.

3.7.2 Tidligere erfaringer og utfordringer med Barnetråkk

I 2015 ble pilotprosjektet “Barn i by” gjennomført av DOGA (Design og Arkitektur Norge), i samarbeid med NIBR (Norwegian Institute for Urban and Regional Research). Pilotprosjektet inkluderte kommunene Ski, Giske og Bodø. Hensikten med prosjektet var å bidra til å øke norske kommuners kunnskap og kompetanse i implementering og bruk av Barnetråkk-registreringer (DOGA, 2016). I sluttrapporten for "Barn i by" ble det konkludert at det var viktig å utarbeide et eget kartlag i kommunenes interne kartgrunnlag (DOGA, 2016). Dessuten ble det sett som hensiktsmessig å sette av en ressurs for oppfølging av Barnetråkk, samt å inkludere Barnetråkk i interne sjekklister over hva som må undersøkes før igangsettelse av nye planer. Videre ble tilgjengeliggjørelse av rapportene på kommunenes intranett, samt grundig korrekturlesing og vask av dataene vektlagt som suksessfaktorer for pilotprosjektet.

Ut fra andre gjennomførte Barnetråkk er det blitt belyst noen utfordringer ved medvirkningsverktøyet (Hagen et al., 2016). Det kommer frem at det er viktig å sørge for at informasjonsgrunnlaget som genereres gis en tydelig operativ form. Det handler da om å konkretisere verdigrunnlaget og nytteverdien som ligger i metoden for planleggere og skoleansatte (Hagen et al., 2016). Dette er essensielt da planleggere må kunne forvalte et standpunkt for hvorfor det er viktig å benytte Barnetråkk, samt se verdien i datagrunnlaget.

Videre belyses det utfordringer rundt kartformatets begrensninger mht. variasjon, da det ikke fanger opp “den virkelige verden” som barna lever i (Hagen et al., 2016). I tillegg kan de forhåndsbestemte symbolene skape begrensninger for innholdet som blir registrert. Dette kan risikere å fange opp deler av barns livsverden som voksne anser som relevante, og ikke nødvendigvis det barna selv anser som relevant (Hagen et al., 2016). Det kommer også frem at samtaler og historier under registreringene ikke kommer frem i den elektroniske versjonen som kommunen mottar til bruk i planprosessen (Hagen et al., 2016). Det at kartbaserte metoder reduserer rik, implisitt informasjon til tynn, eksplisitt kunnskap er en utfordring. Mye informasjon og kunnskap som ellers kunne blitt fanget opp gjennom med tidkrevende metoder som dialoger forsvinner underveis (Hanssen, 2019). Språket fungerer godt i planleggingsdokumenter, men som i svært liten grad formidler kompleksiteten i barns relasjoner til sitt nærmiljø og hva de forteller voksne mens de velger ut symboler (Hagen et al., 2016).

Når en barnetråkkregistrering er gjennomført, er det viktig at man følger opp etter prosessen. Hvis man unngår oppfølging blir prosessen liksomdeltagelse, noe som kan føre til at barn og unge kan miste sitt engasjement og i verstefall tilliten til de voksne (Hanssen, 2019). Rosten, Hagen & Tolstad (2021) betegner Barnetråkk med begrepet “tynn medvirkning”. Det vil si at den komplekse informasjonen som medvirkning med barn og unge kan gi ikke kommer til syne i deres medvirkningsinnspill. Det å engasjere en skoleklasse til å gi innspill på en enkelt plan, uten å følge opp i etterkant eller integrere initiativet godt i planleggerens videre arbeid. Det blir sammenlignet med tykk medvirkning som handler om å etablere felles erfaringer (Rosten, Hagen & Tolstad, 2021). Det innebærer å legge ned tid i både planlegging, gjennomføring og etterarbeid, gjennom kontinuerlig dokumentasjon og analyse, formidlet mellom unge og voksne med felles erfaringer og engasjement i lokale utviklingsprosesser.

4 Metode

I de neste delkapitlene vil vi redegjøre for metodevalgene observasjon, semistrukturert gruppeintervju, og concept mapping. Observasjon og semistrukturert gruppeintervju er kvalitative forskningsdesign, hvor concept mapping er en integrert mixed method. Derfor vil vi videre beskrive hva som kjennetegner kvalitativ metode og integrert mixed method. Rekrutteringsprosessen og utvalget for de tre valgte metodene vil bli redegjort for.

I de etterfølgende delkapitlene vil observasjon som metode bli beskrevet, samt prosedyre for gjennomføring og analyse av datamaterialet. Deretter vil vi beskrive semistrukturert gruppeintervju som metode, prosedyren for gjennomføring og hvordan vi analyserte datamaterialet. Videre vil vi beskrive concept mapping som metode, og følger en egen prosedyre med seks steg: forberedelse, generering av utsagn, strukturere utsagn, analyse av concept maps, tolke kartene og bruk av datamaterialet (Trochim, 1989). Avslutningsvis vil vi redegjøre for vår forforståelse og etiske aspekter ved studien. Metodevalgene blir diskutert i delkapittel 6.3.

4.1 Valg av forskningsdesign

Vi ønsket å undersøke hvilke faktorer aktører mener påvirker bruken av Barnetråkk som medvirkningsverktøy i kommunale planprosesser. Ettersom denne underproblemstillingen er utforskende ble kvalitativ datainnsamling ansett som hensiktsmessig for formålet. De valgte kvalitative metodene tar utgangspunkt i en iterativ prosess, hvilket anses som hensiktsmessig for å undersøke den åpne og undersøkende problemstillingen (Malterud, 2018). Den iterative prosessen innebar at datainnsamling og dataanalyse er blitt gjort under flere steg for å muliggjøre sammenligning og utdypelse av funn under studiens gang. Concept mapping, er en integrert mixed method, hvor det kvalitative datamaterialet kvantifiseres. Ved å ta i bruk concept mapping ble det mulig å kvantitativt vurdere deltakernes innspill, og generere et bilde over områder som potensielt bør prioriteres.

Observasjonen og det semistrukturerte gruppeintervjuet er begge kvalitative forskningsmetoder, mens concept mapping er en såkalt integrert mixed method. Mixed methods-forskning innebærer at både kvalitative og kvantitative metoder benyttes for å besvare problemstillingene (Malterud, 2018). Formålet med å bruke de tre ulike metodene er

å danne et sterkere kunnskapsgrunnlag ved å belyse problemstillingen fra flere perspektiver. Hensikten med triangulering av metoder er ikke å kun bruke en metode for å bekrefte en annens resultat (Malterud, 2018). I stedet er det ønskelig å se hvordan resultatene samsvarer, utdyper eller motsier hverandre.

4.2 Rekruttering og utvalg

Studien fokuserer på Bydel Grünerløkka, hvilket består av 63 891 innbyggere og er en av bydelene i Oslo som har hatt størst befolkningsvekst de siste 10 årene (Oslo kommune, u.d.) I Grünerløkkas folkehelseprofil for 2022 er temaet for denne folkehelseprofilen livskvalitet, og det skal gjennom planarbeid legges til rette for dette ved å fremme gode oppvekst- og levekår (Folkehelseinstituttet, 2022). Det skal i tillegg gi tilgang til meningsfulle aktiviteter og fellesskap for innbyggerne. Videre trekkes det frem at for å lykkes med å skape et samfunn som fremmer god livskvalitet må innbyggerne få delta aktivt i beslutningsprosesser og i utforming av planer. Folkehelsebarometeret for bydel Grünerløkka viser at bydelen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet for blant annet indikatorene for trygghet i nærmiljøet og fysisk aktivitet (Folkehelseinstituttet, 2022). Bydelen ligger derimot signifikant over gjennomsnittet når det gjelder å være fornøyd med lokalmiljøet (Folkehelseinstituttet, 2022). Dataene om trygghet i nærmiljøet og fysisk aktivitet er hentet fra Ungdata 2021, hvilket innebærer at disse indikatorene representerer barn og unge. Disse indikatorene er blitt nevnt under delkapittel 3.2 som faktorer medvirkning i planprosesser potensielt kan påvirke positivt.

Masterprosjektet om Barnetråkk utvikles etter forespørsel fra bydel Grünerløkka, og det var derfor ønskelig at utvalget for prosjektet var aktører fra bydelen. Datainnsamlingen gjort ved én observasjon og tre gruppeintervjuer. To av gruppeintervjuene ble gjort i henhold til metoden til concept mapping. Det tredje intervjuet var todelt, hvor første del fulgte concept mappings metode, og andre del var et semistrukturert gruppeintervju.. Dette vil bli videre forklart under delkapittel 4.4 og 4.5.

Det var et mål å inkludere aktører som hadde variert erfaring med bruk av Barnetråkk i kommunal planlegging. For å kunne besvare problemstillingene best mulig var det ønskelig at aktørene hadde ulike arbeidserfaring fra de ulike prosessene med gjennomføring av Barnetråkk. Hensikten var å undersøke deltakernes egne erfaringer fra ulike stadier av

Barnetråkk-prosessen, og kunnskapsnivået blant deltakerne om Barnetråkk som verktøy var derfor forskjellig.

Utvelgelsen av deltakere ble utført med en kombinasjon av strategisk utvalg og tilgjengelighetsutvalg. Strategisk utvalg innebærer utvelgelse av deltakere som er mest relevante til å belyse problemstillingen (Malterud, 2018). Vi oppdaget underveis at det ikke var mulig å rekruttere tilstrekkelig antall aktører innad i bydel Grünerløkka. Concept mappingen behøvde minimum 10 deltakere for å kunne sikre tilstrekkelig kvalitet på datamaterialet (Trochim, 1989). Dermed ble det gjort en pragmatisk vurdering om å utvide søket til aktører i Oslo kommune med kjennskap til Barnetråkk. Denne utvalgsstrategien refereres til som tilgjengelighetsutvalg, hvor man inkluderer deltakere som det er mulig å få tak i, ofte gjennom snøballmetoden (Malterud, 2018). Snøballmetoden er en anerkjent metode for å rekruttere deltakere i kvalitativ forskning, og genererer et utvalg av deltakere gjennom henvisning fra andre individer (Creswell, 2017). Snøballmetoden innebærer å bruke nettverket til de som har takket ja til å få tak i flere aktuelle deltakere. I de etterfølgende delkapitlene 4.2.1 og 4.2.2 vil rekruttering gjennom snøballmetoden bli redegjort for.

4.2.1 Observasjon og semistrukturert gruppeintervju

Vi sendte forespørsel til bydel Grünerløkka om å delta i gjennomføringen av Barnetråkk ved en skole i bydelen. Dette ledet til at vi ble invitert til å delta i en allerede planlagt gjennomføring på Sinsen skole onsdag 16. mars 2022. Vi skulle opprinnelig delta i Barnetråkk-registreringer ved flere tilfeller gjennom våren og høsten 2021, men på grunn av COVID-19 ble det stadig utsatt. Gjennomføringen ved Sinsen skole var første Barnetråkk-registrering gjennom bydel Grünerløkka etter pandemien.

Under observasjonen av Barnetråkk-registreringen kom vi i dialog med skoleansatte ved Sinsen skole, hvor vi forklarte hensikten med studien vår og om de ønsket å delta i et semistrukturert gruppeintervju vedrørende deres opplevelse av gjennomføringen. I etterkant av observasjonen sendte vi ut e-post til de ni skoleansatte som var deltakende under registreringene, med mer utfyllende informasjon om studien vår, sammen med samtykkeskjema. Totalt to lærere og én undervisningsinspektør hadde anledning til å delta. Undervisningsinspektøren er en del av skoleledelsen, og fungerte som ansvarlig for

Barnetråkk-registreringen ved Sinsen skole, og var en av kontaktpersonene til bydelen gjeldende planleggingen og gjennomføringen av Barnetråkk-registreringen.

4.2.2 Concept mapping

Vi ønsket en variert bakgrunn og erfaring med bruk av Barnetråkk blant aktørene, hvilket ble ansett som nødvendig for å sikre riktig tyngde i det endelige resultatet. Det var ønskelig å inkludere aktører med faglig bakgrunn og erfaring innen planlegging i tillegg til andre kommunalt ansatte som i sitt arbeid gjennomført eller brukt resultater fra tidligere Barnetråkk. Videre ble ansatte i skolesektoren som hadde erfaring av å planlegge og gjennomføre Barnetråkk ved deres skole også inkludert i studien. Følgende kriterier gjelder de siste 10 årene:

- Skoleansatte skal under sin ansettelsesperiode ha gjennomført Barnetråkk på sin skole, samt vært deltakende under Barnetråkk-registrering.
- Kommunale aktører skal aktivt ha arbeidet med planlegging og gjennomføring av Barnetråkk i kommunale planprosesser.
- Kommunale aktører skal ha arbeidet med planprosesser som omhandler nærmiljøet til relevante områder der Barnetråkk ble gjennomført.

Studien inkluderte totalt 13 deltakere (se tabell 1). For å rekruttere deltakerne sendte vi ut e-post med forespørsel om å delta i studien vår til totalt 41 individuelle deltakere, hvorav 33 kommunalt ansatte, og åtte skoleansatte. Det innebar en responsrate på 31,7%.

Tabell 1: Oversikt over rekrutterte deltakere

1.	Folkehelsekoordinator, bydel Grünerløkka
2.	Byutvikler, bydel Grünerløkka
3.	Rådgiver, Bymiljøetaten
4.	Avdelingsleder, bydel Grünerløkka
5.	Spesialkonsulent, bydel Grünerløkka
6.	Seniorrådgiver, Bymiljøetaten

7.	Assisterende bydelsoverlege, bydel Grünerløkka
8.	Enhetsleder, bydel Sagene
9.	Prosjektleder, DOGA
10.	Barnas representant, bydel Grünerløkka
11.	Lærer ved Sinsen skole
12.	Lærer ved Sinsen skole
13.	Undervisningsinspektør ved Sinsen skole

Rekrutteringen av deltakere for concept mappingen startet med å kontakte bydel Grünerløkka for å komme i kontakt med aktuelle aktører. Vår kontaktperson og oppdragsgiver i Oslo kommune bidro med en liste over tre aktuelle aktører med rollene byutvikler, folkehelsekoordinator og barnas representant i bydel Grünerløkka. Vi fikk også tilsendt en liste med de seks skolene i bydelen som tidligere hadde gjennomført eller skulle gjennomføre Barnetråkk.

Vi sendte deretter ut e-post til de tre kommunale aktørene vedrørende deltakelse i studien hvor det ble informert om studiens opphav og hensikt. Vi fikk positiv tilbakemelding angående deltakelse i fokusgruppeintervju, og samtlige ønsket å delta.

Etttersom vi ønsket minst 10 deltakere benyttet vi snøballmetoden, og spurte de tre aktørene som takket ja om de kjente til andre aktører som også hadde erfaring med Barnetråkk. Vi ble dermed henvist videre til én aktør innen Bymiljøetaten i Oslo kommune. Videre sendte vi ut e-post til postmottakene for Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten, som satte oss i kontakt med ytterligere tre relevante aktører innen disse etatene. Dessuten sendte vi mail til DOGA og NIBR. Det ble ansett som hensiktsmessig å kontakte disse ettersom DOGA er utviklerne av Barnetråkk-verktøyet, og har hatt et tett samarbeid med NIBR i prosjektarbeid knyttet til tidligere Barnetråkk (DOGA, u.d.). Dermed så vi muligheten for at disse organisasjonene kunne henvise oss til kontaktpersoner med god kjennskap og erfaring med Barnetråkk. DOGA henviste oss videre til en kontaktperson som tidligere arbeidet med Barnetråkk hos DOGA, og som aksepterte invitasjonen til å delta i studien.

Inkluderte skoleansatte i concept mappingen var de samme tre skoleansatte som ble rekruttert under observasjonen. I forkant av observasjonen ble det først forsøkt rekruttering av skoleansatte via e-post til skolene vi fikk henvist fra vår kontaktperson i bydelen. Kun én skole svarte på e-post, og det ble derfor besluttet om å ringe til de resterende fem skolene. Skolene vi kontaktet hadde hatt utskiftning av ansatte, og hadde dermed ikke nåværende ansatte med erfaringen vi ønsket. Sinsen skole som vi gjennomførte observasjon ved hadde på dette tidspunktet enda ikke gjennomført Barnetråkk, og dermed ingen ansatte med erfaring til verktøyet. Derfor ble det sendt e-post til tre andre skoler i andre bydeler i Oslo kommune som nylig hadde gjennomført Barnetråkk. Da vi ikke fikk svar på e-post ble det gjort kontaktforsøk via telefon, samt sendt e-post direkte til rektorene ved skolene. Det viste seg å være utfordrende å komme i kontakt med skoleansatte med relevant erfaring. På nettsiden til Barnetråkk fant vi oversikt over skolene som hadde gjennomført Barnetråkk de siste 10 årene i Oslo kommune. Vi tok kontakt med totalt 10 skoler, hvorav to responderte. Skolene hadde enten ikke tid og ressurser til å delta i intervju, eller hadde ikke ansatte igjen med erfaringen vi ønsket. Ingen av skolene vi kontaktet hadde dermed anledning til å delta i studien vår.

Rekrutteringsprosessen opplevdes å være krevende. Det var svært tid- og ressurskrevende å komme i kontakt med, og avtale tid for fokusgruppeintervju med relevante aktører som hadde gjennomført eller brukt Barnetråkk de siste 10 årene i Oslo kommune. Da vi tok kontakt med ulike bydeler var det lite kjennskap til hvilke andre aktører som potensielt kunne vært relevante til å inkluderes i studien. Det resulterte i at snøballmetoden ikke var tilstrekkelig for å finne et stort nok utvalg for studien. Det var derfor nødvendig å aktivt lete etter kontakter via håndsøk på internett.

4.3 Observasjon ved Sinsen skole

Observasjon er en metode som egner seg godt når man er interessert i å registrere hva mennesker faktisk gjør, og menneskers atferd i en kontekst (Jacobsen, 2015). Metoden handler om å registrere personers eller grupperes atferd, uten å være avhengig av hva de sier de gjør. Observasjon foregår oftest på det fysiske stedet som er av interesse, sett i lys av valgt problemstilling. Metodens hovedbegrensning er at man kun ser hva mennesker gjør, ikke hva de subjektivt opplever eller mener. Gjennom observasjon kunne vi som forskere få tilgang til

informasjon på flere nivåer og skape et helhetlig bilde av det vi studerer, og dermed gi et godt utgangspunkt i å belyse problemstillingen.

Observasjonen ved Sinsen skole muliggjorde å få et inntrykk av elevenes opplevelse av registreringene samt dynamikken mellom bydelens ansvarlige for registreringene, skoleansatte og elevene. Videre kunne potensielle interesseområder for problemstillingen identifiseres, og vi kunne danne praktisk erfaring med Barnetråkk-verktøyet og registreringene.

4.3.1 Gjennomføring av observasjonen

Vi deltok i gjennomføringen av Barnetråkk-registreringen ved Sinsen skole onsdag 16. mars 2022. Det ble gjennomført Barnetråkk-registreringer i fire 5. klasser og tre 7. klasser ved skolen. Gjennomgangene ble ledet av syv ansatte fra bydel Grünerløkka, hvilket fordelte seg fra en til to ansatte per klasse. Etter en kort samling i entréen på skolen gikk de ansatte til klasserommene for forberedelse. Vi fikk deretter bli med ansatt som skulle holde gjennomgang i en 5. klasse. Klassen bestod av mellom 20-30 elever, med en lærer og en lærerassistent. Læreren introduserte de ansatte fra bydelen og oss, og vi fikk da ta ordet og forklarte kort at vi skrev masteroppgave om Barnetråkk. Den ansatte ved bydelen gikk deretter gjennom en kortere presentasjon á 10 minutter, vist på storskjerm koblet til en datamaskin. Under presentasjonen ble det forklart at formålet med registreringen var å gi kommunen kunnskap om hvordan elevene bruker nærområdet samt hva elevene liker og ikke liker ved det.

Vår rolle under gjennomføringen var å observere elevene når de benyttet Barnetråkk. Vi tok ikke notater under observasjonen, da vi ikke ønsket at elevene og lærerne skulle føle at de ble undersøkt. Vi observerte totalt to skoletimer á 45 minutter. Det ble dermed vurdert at det ikke var nødvendig å ta notater underveis, men heller notere umiddelbart etter observasjonen. Dette inkluderte elevenes reaksjon til verktøyet, samtaler elevene hadde med hverandre underveis, samt spørsmål de hadde til lærerne eller ansatte fra bydelen. Vi observerte også hvordan Barnetråkk-registreringen ble gjennomført av de ansatte fra bydelen og deres interaksjoner med lærere og elever. Det ble sett som hensiktsmessig for resultatene å til en viss grad interagere med elevene for å fange opp informasjon om hvordan de opplevde å bruke verktøyet, men uten å gi noen føringer.

4.3.2 Dataanalyse

Vi satt oss ned umiddelbart etter Barnetråkk-registreringene for å sikre oss så detaljrik data som mulig, mens observasjonen var ferskt i minnet. Tiden etter observasjonen er kritisk, for det er da forskeren best husker det som er blitt observert (Jacobsen, 2015). Vi skrev ned konkrete hendelser og replikker, som vi deretter kategoriserte etter temaer, se tabell 2.

Tabell 2: Identifiserte temanavn fra observasjon

Klasseromdynamikk
Tekniske vansker
Forberedelsesnivå for elevene og de voksne
Barnas kognitive ferdigheter og nivå av interesse

Da vi skrev ned notatene fra observasjonen reflekterte vi over selve situasjonen, både når det gjaldt klasserommene vi observert, og vår egen rolle i klasserommet.

4.4 Semistrukturert gruppeintervju med skoleansatte

Det ble valgt å gjennomføre et gruppeintervju inspirert av fokusgruppeteknikk med de tre skoleansatte som ble rekruttert ved observasjonen. Gruppeintervju inspirert av fokusgruppeteknikk blir av Malterud (2018) beskrevet som en metode som innebærer at man ikke behøver å oppfylle alle de formelle kravene som ofte stilles vedrørende antall grupper, deltakerantall eller sammensetning. Fokusgrupper vanligvis består av fem til åtte deltakere, hvor vi hadde tre deltakere. Vi ønsket likevel å følge tilnærmingen til fokusgruppeintervju ettersom den er særlig egnet når man ønsker å lære om erfaringer, holdninger eller synspunkter i miljøer der mennesker samhandler (Malterud, 2018). Vi ønsket å undersøke et relativt avgrenset tema som gjelder de skoleansattes erfaringer og oppfatninger rundt gjennomføringen av Barnetråkk, noe gruppeintervju med fokusgruppeteknikk er særlig egnet for (Malterud, 2018).

Intervjuet ble utført med hensikt om å fremheve de skoleansattes opplevelser og tanker vedrørende gjennomføringen av Barnetråkk. Skoleansatte utgjorde en lavere andel av deltakerne som ble inkludert til concept mappingen. Videre hadde de inkluderte skoleansatte kun deltatt i én gjennomføring av Barnetråkk, på én skoletime hver, samt at deres kjennskap til Barnetråkk i forkant av registreringen ved skolen begrenset. Derfor ble det tatt et valg om

å gjennomføre et semistrukturert gruppeintervju med kun skoleansatte, slik at deres erfaringer og perspektiver ikke skulle gå tapt.

Gruppeintervjuet ble gjennomført som et semistrukturert gruppeintervju og tillater dermed åpne svaralternativer (Malterud, 2018). Vi ønsket å forholde oss fleksible, med lite føringer, samtidig som vi gjennom moderering av samtalen fikk mest mulig konkret forankring til temaet vi ønsket å belyse. Det ble utarbeidet en intervjuguide i forkant av intervjuet (se vedlegg 3). Intervjuet ble innledet med et spørsmål vedrørende deres erfaring med Barnetråkk, og hvordan de selv opplevde registreringen. Dette skulle bidra som supplerende informasjon til observasjonen, samt til å besvare et fokusutsagn som ble utviklet for concept mappingen.

4.4.1 Gjennomføringen av intervjuet

To lærere og undervisningsinspektøren deltok i intervjuet. Intervjuet ble holdt over Microsoft Teams 25. mars 2022. Det ble skrevet referat under intervjuet, kombinert med båndopptaker, etter samtykke fra deltakerne. Datamaterialet ble kort tid etter transkribert før vi analyserte det transkriberte datamaterialet ved hjelp av tematisk analyse. Valget om å skrive referat kombinert med lydopptak var for å sikre at dersom tiden ikke strakk til for transkribering, ville notatene være tilstrekkelig for å tolke innholdet fra intervjuet. Intervjuet varte om lag 40 minutter. Det ble i forkant av intervjuet sendt ut informasjonsskriv og samtykkeskjema over e-post som ble underskrevet før intervjuets start.

4.4.2 Dataanalyse

For å analysere det transkriberte datamaterialet fra intervjuet, fulgte vi Braun & Clarkes (2013) tematiske analyse (TA). TA består av de seks fasene: transkripsjon, lese igjennom innholdet og få et helhetsinntrykk, koding, lete etter temaer, gjennomgå temaene, definere og navngi temaene og til sist skrive ferdig analysen.

Analysemetoden er pragmatisk og fleksibel, og består av å gruppere innholdet i datamaterialet etter lignende temaer, og deretter identifisere nye sammenhenger. Metoden kan benyttes til å besvare nesten ethvert forskningsspørsmål, og bli brukt til å analysere nesten enhver type kvalitativ data (Braun & Clarke, 2013). Vi valgte denne analysemetoden fordi den ikke er tilknyttet et bestemt teoretisk rammeverk og stiller ikke krav til

utvalgsstørrelse eller metode for datainnsamling. TA kan benyttes for å utvikle detaljerte beskrivelser av et fenomen, eller for utvikling av kritisk analyse som kan identifisere konsepter og ideer. TA er også særlig egnet for de som er nye innen kvalitativ forskning (Braun & Clarke, 2013).

Etter transkriberingen satt vi igjen med seks transkriberte sider. Disse ble deretter nøye gjennomlest for å få et helhetsbilde over datamaterialet. Videre identifiserte vi elementer av datamaterialet som best representerte skoleansattes opplevelse av gjennomføringen av Barnetråkk. For å lettere sortere og organisere datamaterialet kodet vi relevant datainnhold, sett i lys av problemstillingen. Slik kunne vi identifisere mønster i datamaterialet ved å gruppere sammen like deler av datamaterialet. En kode er et ord eller en kort setning som fanger essensen av en spesifikk del av dataen (Braun & Clarke, 2013). Datamateriale som ikke ble ansett som relevant til å besvare problemstillingen ble ikke kodet. Det ble lagt fokus på å utvikle distinkte koder, som representerte ulike deler av datamaterialet, samt utvikle tilstrekkelig antall koder som fanget opp mønsteret og mangfoldet i datamaterialet. Deretter sammenlignet vi det kodede datamaterialet og sorterte det for å finne temaer som best besvarte problemstillingen. Vi endte opp med fire temaer som bedre representerte innholdet, se tabell 3.

Tabell 3: Identifiserte temanavn fra semistrukturert gruppeintervju

Praktiske/tekniske utfordringer
Barnas kognitive ferdigheter
Mulighet til endring - gøy for barna
Veien videre etter registreringene

4.5 Concept mapping

Metoden beskrives som egnet for å samle innspill og ideer fra en stor bredde og variasjon av aktører innen ulike arbeidsområder, samt at gruppestørrelsen for gjennomføring er fleksibel (Kane & Trochim, 2007).

Gjennom årene er det blitt mer vanlig å benytte deltakende tilnærminger som concept mapping for å samle inn, analysere og tolke kvalitative data (Kane & Trochim, 2007).

Concept mapping er en tilnærming som er spesielt relevant innen folkehelsearbeid, og kan bidra til å generere hypoteser og teoriutvikling (Burke et al., 2005). Metoden er blitt benyttet innen flere områder innen folkehelsearbeid, som for eksempel statlig strategisk planlegging og utvikling av konseptuelle rammeverk. Concept mapping er designet til å følge en rekke strukturerte steg og integrerer kvalitative og kvantitative tilnærminger inn i en strukturert prosess (Kane & Trochim, 2007). Å benytte ulike datainnsamlings- og analysemetoder innad i en strukturert prosess muliggjør utforskning av komplekse ideer under en relativ kort tidsperiode.

Metoden har som hensikt om å organisere ideer til en gruppe av aktører med ulik bakgrunn og har som mål om å danne et konseptuelt rammeverk for planlegging og evaluering (Kane & Trochim, 2007). Metoden genererer et konseptuelt rammeverk basert på datamaterialet som samles inn fra deltakerne. Dette bidrar til å visualisere ideenes relasjon til hverandre, og hvilke ideer som er mer relevante eller viktigere enn andre. Metoden benytter også kvantitative analyseverktøy som flerdimensjonal skalering og hierarkisk klysteranalyse. Disse vil forklares videre i neste delkapittel. Ved å kvantifisere det kvalitative innholdet kan det etableres prioriteringer ut ifra ulike parametere, for eksempel viktighetsgrad og gjennomførbarhetsgrad (Kane & Trochim, 2007).

4.5.1 Prosedyre av concept mappingens seks steg

Concept mapping består av seks steg, (se tabell 4 for full oversikt). De seks stegene beskriver hele prosessen fra forberedelse, til utnyttelse av resultatene. Steg én til fire vil i dette delkapittelet redegjøres i inngående detalj. Steg fem og seks vil bli videre redegjort i senere kapittel da dette går under resultat og diskusjon.

Tabell 4: Concept mappingens seks steg (Kane & Trochim, 2007).

Concept mappingens seks steg:

1. Forberedelse for Concept Mapping
  - Fokus. Ønsket utfall av prosjektet/studien
  - Utvalg og deltakere. Identifisere relevante aktører og hvordan de kan bli engasjerte.
  - Planlegging og logistikk. Organisere deltakelse med aktørene.

2. Generere ideer

- Brainstorming. Samle kunnskap og meninger.
- Idéanalyse. Skape gruppeideer

3. Strukturere utsagnene

- -Demografi (Organisasjon og/eller personlig). Identifisere aktørgrupper for komparativ analyse
- Ustrukturert klyngesortering. Organisere ideer til grupper.
- Rangering. Tildele verdier til ideer

4. Concept Mapping analyse

- Multidimensjonal skalering
- Hierarkisk klysteranalyse
- Bridging Analysis
- Produksjon av kart
- Pattern Matching
- Bivariat plot (“Go Zone” plots)

5. Tolke kartene

- Strukturert, deltakende, aktørbaserte tolkninger.

6. Utnyttelse

- Handling. Tiltak fra planleggingsprosess
- Mål. Sammenligne resultat mot ønsket utfall
- Evaluering. Sammenligne mål mot ønsket utfall og vurdere endring.

Steg 1: Forberedelse

Det første steget i forberedelsen er å utvikle fokuset eller tema for konseptualiseringen (Kane & Trochim, 2007). Det ble definert et fokusutsagn, og lød som følgende “*Tenk på dine tidligere erfaringer med bruk/gjennomføring av Barnetråkk, hva må til for at Barnetråkk skal brukes/gjennomføres optimalt i planprosesser?*”. Det hadde som hensikt om å benyttes under idémyldingssesjonen, som er steg to av CM prosessen. Fokusutsagnet ble utviklet med hensikt om å være lett forståelig og sørge for en omfattende datagenerering slik at vi på best måte kunne belyse problemstillingen vår.

I forkant av intervjuene ble det sendt ut e-post med vedlagt informasjonsskriv om studien, og samtykkeskjema (se vedlegg 1). Samtykkeskjema ble underskrevet før studiens start. For de digitale intervjuene ble underskrevet samtykkeskjema sendt til oss på e-post i forkant.

Steg 2: Generering av ideer

Basert på fokusutsagnet genererte deltakerne fra fokusgruppeintervjuene ulike ideer, som vil nå refereres til som utsagn, som konkrete svar på fokusutsagnet. Disse utsagnene underbygde deltakernes egne opplevelser og erfaringer med bruken av Barnetråkk. Fasen kalles idémyldring og deltakerne ble oppmuntret til å generere så mange utsagn som mulig og at det ikke skal være noe kritikk eller diskusjon rundt utsagnene blant deltakerne.

Det ble holdt tre fokusgruppeintervjuer med henholdsvis seks, fire og tre deltakere, hvorav det første intervjuet var fysisk og de to andre digitale. Det første fokusgruppeintervjuet inkluderte seks deltakere. Det ble gjennomført på et møterom i bydel Grünerløkka, og varte omtrent 1 time. De to neste fokusgruppeintervjuene inkluderte henholdsvis fire og tre deltakere. De ble gjennomført online over Microsoft Teams, og varte i 45-60 minutter. Oppstarten av intervjuene startet med en presentasjon av oss selv, hvor vi ga en kort oppsummering av formålet med studien, samt concept mapping som metode. Videre introduserte deltakerne seg selv og oppga deres personlige erfaring med Barnetråkk. Det ble i forkant av intervjuene delt ut et ark med fokusutsagnet, hvor deltakerne skrev ned svar basert på fokusutsagnet.

Før idémyldringen startet ble det presisert at man kun skulle oppgi en idé av gangen, og at man ikke skulle avbryte andre deltakere, selv om man var uenig. Dersom de var uenige kunne de gi uttrykk for det under rangeringen av utsagnene som ble utført individuelt. Det ble også presisert at man ikke var bundet til idéene og kunne legge til flere ideer underveis. De ble også bedt om å gjøre idéene så spesifikke som mulig. Etter deltakerne var ferdig med å skrive ned ideene presenterte de en og en idé etter tur. Idéene ble skrevet inn på PC underveis og ble repetert tilbake til deltakerne for å sikre at ideen var blitt forstått korrekt. Dette var en pågående og uttømmende prosess, som vedvarte helt til deltakerne ikke hadde flere idéer å formidle.

Etter intervjuene ble deltakernes ark med ideer samlet inn. For intervjuene som ble holdt digitalt ble dette arket sendt over e-post. Etter de tre fokusgruppeintervjuene ble alle utsagnene gått gjennom. Dette for å sikre at det ikke var duplikater eller utsagn som ikke ga mening, før de ble lagt inn i dataprogrammet GroupWisdom™ for videre analyse. Det ble lagt inn totalt 57 utsagn (se vedlegg 4 for full oversikt). Etter vi hadde lagt inn alle utsagnene ble det sendt ut en e-post til deltakerne med lenke og instruksjoner til dataprogrammet.

Det er ingen grense på hvor mange ideer som kan bli prosessert i concept mapping, men dersom det er for mange ideer kan dette forårsake problemer i de neste stegene. Fra erfaringer har Kane & Trochim (2007) satt en øvre grense på 100 ettersom dette sikrer en bredde av representasjon av ideene, samtidig som det fortsatt er håndterbart for deltakerne når det gjelder sortering og rangering.

Steg 3: Strukturere utsagnene

I den tredje fasen benyttet deltakerne dataprogrammet GroupWisdom™ for å individuelt sortere utsagnene de mente hørte sammen i temaer og rangere utsagnene etter deres relative viktighets- og gjennomførbarhetsgrad. Sorteringen og rangeringen hadde som formål om å danne en bedre forståelse for hvordan utsagnene er relatert til hverandre. Det var ikke mulig å sortere samme utsagn til flere tema. Da deltakerne sorterte utsagnene skulle de også tildele et overordnet navn for temaene som best representerte innholdet. Etter gjennomført sortering, rangerte deltakerne hvert utsagn for de to dimensjonene viktighet og gjennomførbarhet. Det ble benyttet likert-skala fra 1 til 5, hvor verdien 1 tilsvarte svært lite/ikke viktig og 5 svært viktig.

Det ble registrert at én deltaker startet sorteringen kl. 21:02 den 24. april, men fullførte ikke den siste øvelsen, å rangere utsagnene basert på gjennomførbarhet. Samme kveld kl. 22.03 ble det registrert én deltaker som kun fullførte den siste øvelsen. Ut ifra dette ble det gjort en vurdering at disse to registreringene sannsynligvis var gjort av samme deltaker. Når deltakerne logget inn på GroupWisdom™ første gang fikk de tildelt et anonymt brukernavn og passord, og kunne da når som helst gjennomføre sortering og rangering under ulike sesjoner. Dersom deltakerne glemte brukernavn og passord måtte de da registrere seg på nytt, noe som mistenkes å ha skjedd her. Da registreringen av bruker var anonym hadde vi ikke anledning til å bekrefte dette. Sorteringen til deltakeren som hoppet over siste øvelse ble ekskludert ettersom færre enn 75% av utsagnene hadde blitt sortert.

Studien inkluderte totalt 13 deltakere i fokusgruppeintervjuene. Av disse fullførte seks sorteringen og syv rangeringen av utsagnene i GroupWisdom™. Responsraten var 46% for sorteringen, og 54% for rangeringen.

Steg 4: Concept mapping-analyse

Datamaterialet fra de foregående stegene ble gjennomgått under veiledning av Ingeborg Pedersen, førsteamanuensis ved NMBU. For at øvelsene sortering og rangering av viktighet og gjennomførbarhet skulle bli godkjent i GroupWisdom™ måtte deltakerne fullføre minst 75% av øvelsen.

På dette steget ble det dannet et konseptkart med flerdimensjonal skaleringsanalyse (MDS), og viser hvert utsagn som separate punkter på et kart. MDS er en visuell presentasjon av distanse eller ulikheter mellom objekter, i dette tilfelle deltakernes utsagn (Kane & Trochim, 2007). Utsagnene som er nærmere hverandre på kartet er generelt gruppert sammen mer hyppig av deltakerne under sorteringen. Punktene som er lenger fra hverandre er generelt gruppert sammen mer sjeldent. Videre danner punktene klyngeformasjoner, hvor hver klynge representerer ulike temaområder.

Gjennom gjennomsnittsrangeringer for hvert utsagn og klynge var det mulig å utarbeide en rekke kart som visualiserer forholdet mellom utsagnene og klyngene. Disse kartene inkluderer punktkart, klyngekart, pattern matches og go-zones. Pattern matches og go-zones tilrettelegger for sammenligning av rangeringsverdiene (Kane & Trochim, 2007). Disse blir presentert under delkapittel 4.3.

For å vurdere passformen til studiens kart vil stressverdi benyttes. Stress er en verdi som ofte blir rapportert for MDS (Kane & Trochim, 2007). Dette er en verdi mellom 0-1 som indikerer kartets "passform" og sammenligner forventet ulikhet mellom datapunkter med den originale ulikheten mellom punktene (i matrixet med) i datainputet. En lavere stressverdi indikerer bedre passform for modellen.

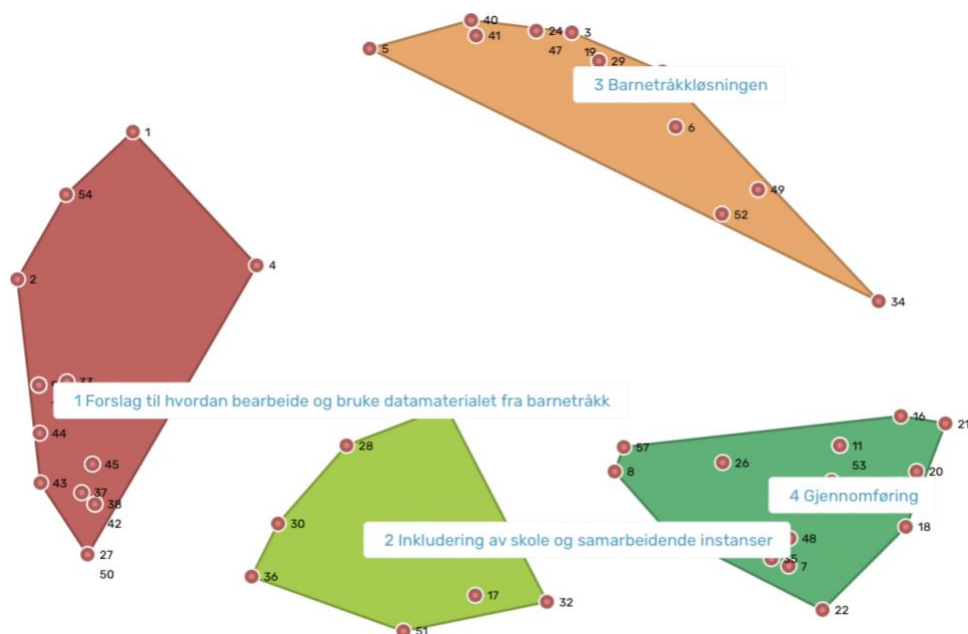
I denne studien blir stressverdien vurdert ut ifra Trochim (1993) sin anbefaling om å sammenligne kartets stressverdi med stressverdi fra andre concept maps. Dette ettersom stressverdien til concept maps vil generelt være høyere enn vanligvis anbefalt for MDS i

litteraturen. Den høye stressverdien kan være grunnet at concept mapping ofte undersøker mindre stabile fenomener enn det som oftest blir analysert ved MDS (Trochim (1993)). Vi vil derfor benytte stressverdiene til Trochim (1993) sine 33 concept map-prosjekter som referanse for å vurdere passform til denne studiens kart. Gjennomsnittlig stressverdi for de 33 concept map-prosjektene var 0.28527, med en range på 0.155 til 0.352. Stressverdien til denne studiens concept map var 0.2607.

Klyngekart ble generert ved at hierarkisk klysteranalyse ble koblet opp mot punktkartet generert fra den flerdimensjonale skaleringsanalysen (Kane & Trochim, 2007).

Klysteranalysen grupperer relaterte utsagn inn i klynger, representert ved todimensjonale polygoner. Kartet er nyttig for å se relasjonen mellom klyngene og utsagnene. Klyngekartet viser resultatene av klysteranalysen, og bidrar med et overblikk over hovedideene. Til slutt ble gjennomsnittlig rangering utarbeidet for hvert utsagn og hver klynge (Kane & Trochim, 2007).

Etter klysteranalysen må det tas valg om hvor mange klynger som ønskes i klyngekartet. For å komme frem til det endelige valget av antall klynger som best representerte innholdet i datamaterialet ble det forsøkt med kart med ulikt antall klynger, hvor det ble testet med klynge størrelse fra fire til åtte. Det ble først utviklet et kart med fire konseptuelle klynger, se figur 5. Størrelsen på klyngene i kartet ble vurdert til å være for store, med uoversiktlige titler. Videre ble det ansett at flere av utsagnene i klyngene ikke tilhørte samme tema som øvrige utsagn i klyngen. Dette gjaldt spesielt utsagn som lå perifert i klynge 1 og 3. Deretter ble det videre forsøkt med flere antall klynger, hvor seks klynger ble vurdert som beste alternativet.

Figur 5: Klyngekart. Deltakernes utsagn visualisert i fire klynger.

GroupWisdom™ valgte et temanavn for klyngene basert på deltakernes forslag. Det ble vurdert at temanavnene som GroupWisdom™ valgte ikke beskrev innholdet i klyngene tilstrekkelig. Derfor ble gjort noen endringer med henhold til temanavn. Oversikt over navneendringene presenteres i Tabell 5.

Tabell 5: Oversikt over originale temanavn og nye temanavn for concept mapping.

GroupWisdom™s genererte temanavn	Nye temanavn
1. Annet	1. Forutsetninger for registrering
2. Medvirkning	2. Bearbeiding og bruk av data
3. Samfunnsmandat - hvorfor barnetråkk?	3. Kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt
4. Teknisk løsning	4. Teknisk løsning
5. Teknisk gjennomføring	5. Alderstilpasset informasjon
6. Gjennomføring av barnetråkk	6. Gjennomføring

Deltakerne hadde under sorteringen brukt mellom fire til åtte klynger, med et gjennomsnitt på 5,17 klynger. Dette stemte relativt godt overens med valget av seks klynger i det endelige valget av klyngekart.

Det ble utviklet to ytterligere modeller for sammenligning av rangeringene for viktighet og gjennomførbarhet. Disse kalles pattern matches og go-zones (Kane & Trochim, 2007). Pattern matches er en parvis sammenligning av gjennomsnittlig klyngerangering for parametrene viktighet og gjennomførbarhet. Pattern matching illustrer datamaterialet gjennom en “ladder graph”, ettersom en perfekt korrelasjon mellom de to parametrene ville illustrert en rett linje mellom alle klyngene, liknende en stige.

En go-zone graf er en bivariat graf for utsagnenes rangeringsverdier (Kane & Trochim, 2007). Go-zone er oppdelt i fire kvadranter over og under gjennomsnittet til parametrene viktighet og gjennomførbarhet. Den øverste kvadranten til høyre utgjør dermed “go-zone”, og inkluderer utsagn som er rangert gjennomsnittlig høyere for begge parametrene (Kane & Trochim, 2007). Totalt 25 utsagn havnet i go-zone, hvilket utgjorde 44% av alle utsagnene. Det ble derfor besluttet om å finne et annet cut-off punkt for å snevre inn utvalget av utsagnene som skåret høyest i totalverdi for begge parametrene. Det ble besluttet om en cut-offverdi på 4.3 for gjennomsnittsrangering for viktighet og gjennomførbarhet. Valget av cut-off verdi grunnet seg i at det fantes større distanse mellom rangeringsverdiene i dataen fra denne verdien. De utsagnene som rangeres høyt på begge variablene kan være en god indikator på hvilke tiltak som bør prioriteres (Trochim & McLinden, 2017). Utsagnene i denne kvadrant vil deretter brukes for å vurdere tiltak som bør prioriteres (Trochim & McLinden, 2017).

Steg 5: Tolke kartene

Dette steget innebærer tolkning av kartene som ble utviklet under steg fire, og faller inn under kapittel 4. Materialet som tolkes består av deltakernes utsagn og klyngekartene som ble utviklet. Videre blir grafer som viser rangering illustrert gjennom en pattern match og en go-zones graf. Disse kartene og grafene er svært ulike i form av å representere den konseptuelle strukturen, men relateres likevel til hverandre og reflekterer ulike syn på det samme fenomenet. Tolkning av kartene og grafene vil i dette steget lede til kartlegging av prioriterte tiltak for at Barnetråkk skal optimaliseres i planprosesser.

Steg 6: Bruk av datamaterialet

Det siste steget innebærer å diskutere måter man kan benytte det ferdige concept mappet, pattern matches og go-zones for å besvare problemstillingen, og komme frem til tiltak for å optimalisere Barnetråkk i kommunale plansaker.

4.6 Forforståelse

Forskerne som personer vil uansett metodevalg påvirke forskningsprosessen og resultatene til studien (Malterud, 2018). Vår oppfatning og tolkning vil dermed uunngåelig forme datainnsamling, resultater og konklusjoner. Av denne grunn er det viktig å reflektere over egen fagbakgrunn, holdninger og fordommer.

Begrepet forforståelse beskrives av Malterud (2018) som den personlige ryggsekken man bringer med seg inn i et forskningsprosjekt. Vår forforståelse er preget av å være studenter i snart fem år. Vi har begge bachelorgrad i samfunnsnærings, og er nå masterstudenter innen folkehelsevitenskap. Videre arbeider vi begge på ungdomsklubb, og vi anser oss selv som over gjennomsnittlig interessert og engasjert i barn og unges rett til medvirkning. Dette har medført at vi har en spesiell interesse i å undersøke hvordan Barnetråkk som medvirkningsverktøy kan oppnå sitt fulle potensiale når det gjelder nytteverdien for barn og unge. Grunnet denne forforståelsen har vi vært bevisste på å forholde oss til teorien og empirien i studien, og ikke tolke funnene basert på våre egne tanker om hva et optimalt medvirkningsverktøy burde innebære. Interessen og engasjementet i barn og unges medvirkning, kombinert med bakgrunn i både samfunnsnærings og folkehelsevitenskap motiverte oss til å gjennomføre denne masteravhandlingen om Barnetråkk.

Før datainnsamlingen tok vi kontakt med prosjektansvarlige i kommunene Ski, Giske og Bodø, som ble inkludert i pilotprosjektet "Barn i by". Det ble holdt samtaler i forkant av vår studie med hensikt om å styrke vår forståelse og kunnskapsgrunnlag for Barnetråkk, og hva som blitt gjort tidligere. Disse samtalene ga oss et innblikk i prosessene rundt Barnetråkk og tidligere erfaringer. Samtalene kunne også bidratt til at vi dannet oss forutinntatte meninger om forhold relatert til våres problemstilling. Disse eventuelle fordommene kunne potensielt ha påvirket hvordan datamaterialet ble innhentet, samt tolkningen av dette.

Under observasjonen av Barnetråkk-registreringene hadde vi et klart formål om å gå inn i situasjonen med en undersøkende holdning og et åpent blikk. Vi ønsket å observere den generelle holdningen til bydelsansatte, skoleansatte og elevene, samt hvordan verktøyet fungerte i praksis. Vi hadde likevel en viss forforståelse av verktøyet, gjennom to fokusgruppeintervjuer fra concept mappingen, samt litteratur om Barnetråkk. Dermed kan våre blikk ha vært rettet mot de allerede belyste problemene vedrørende det tekniske med programvaren, og medført at analysen av datamaterialet til en viss grad ble farget av denne forforståelsen. Som Malterud (2018) trekker frem er det, selv etter beste evne, umulig å legge fra seg sin personlige ryggsekk.

Vårt fokus som forskere var at resultatene til studien ville reflektere tankene og meningene til deltakerne i studien. Vi ønsket dermed å redusere vår påvirkning på resultatene. Det ble derfor vektlagt å unngå lukkede spørsmål under intervjuene og ha en beskrivende holdning til materialet (Malterud, 2018). Under observasjonen ønsket vi å begrense vår interaksjon med elevene, lærerne og registreringsansvarlig fra bydelen. Dette var grunnet i at vi ønsket å påvirke konteksten til registreringen så lite som mulig.

4.7 Ethiske betraktninger

Forskningsetikk er de grunnleggende moralnormene for vitenskapelig praksis (Ringdal, 2008). Forskning skal organiseres og utøves forsvarlig, og det er den enkelte forsker som har ansvar for å opptre forsvarlig (Ringdal, 2008). Gjennom de kvalitative intervjuene fikk vi tilgang til personopplysninger. Med personopplysninger forstås opplysninger som direkte eller indirekte kan identifisere enkeltpersoner (Ringdal, 2008). Vi registrerte personopplysninger som navn, kontakinformasjon, arbeidssted og arbeidstittel, samt at det ble gjort lydopptak av det semistrukturerte gruppeintervjuet og fokusgruppeintervjuene. Det ble ikke samlet inn noen sensitive personopplysninger. Prosjektet ble meldt til og anbefalt av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) (se vedlegg 2) før vi startet datainnsamlingen.

I forkant av intervjuprosessen ble deltakerne informert om masteroppgavens formål, samt deltakernes rolle og behandlingen av innsamlet data. Informasjonen ble gitt på en nøytral måte, og det ble opplyst om at det var frivillig å delta. Videre opplyste vi deltakerne at de når som helst under studien kunne trekke seg, og at datamaterialet fra deres deltakelse dermed

ville bli slettet. I forkant av datainnsamlingen fikk vi underskrevet samtykkeskjema fra samtlige deltakere. For observasjonen ved Sinsen skole hadde bydel Grünerløkka varslet lærere og foresatte i forkant av gjennomføringen av Barnetråkk om vår tilstedeværelse under gjennomføringen. Etersom ingen opplysninger under observasjonen kan spores tilbake til enkeltelever var det ikke behov for å melde inn til NSD (nsd, u.d.). Alle personopplysninger, samt lydopptak ble lagret på datamaskin tilknyttet NMBU OneDrive, og krever to-faktor autentisering.

Det at vi er to studenter som skriver masteroppgave sammen kunne medføre utfordringer, særlig relatert til arbeidsfordeling og forfatterskap. Ringdal (2008) trekker frem at samarbeid i utgangspunktet er et gode, og at de som samarbeider kan få gjort mer sammen enn de kunne fått til hver for seg. Da vi benyttet flere metoder for å best mulig belyse problemstillingen anså vi det å være to som en styrke. Særlig gjeldende da vi gjennomførte observasjon og tre gruppeintervjuer, med ressurskrevende rekruttering og omfattende dataanalyse. Når det gjelder forfatterskap kan dette derimot skape problemer. I samfunnsvitenskapelige miljøer er det ganske vanlig at forfatterne listes i alfabetisk rekkefølge, men i noen tilfeller angir rekkefølgen arbeidsinnsatsen (Ringdal, 2008). I denne studien er arbeidsfordelingen jevn, hvor begge studentene har like mye eierskap til alt innholdet. Vi har i alle fasene av avhandlingen arbeidet tett sammen for å oppnå konsensus, samt vært like deltakende under de ulike metodene. Rekkefølgen av forfatterne vil følge alfabetisk rekkefølge, og representerer ikke arbeidsinnsatsen.

5 Resultater

Resultatene blir presentert i tre deler i henhold til valgte metoder. Først blir resultatene fra observasjonen fra Sinsen skole presentert. Deretter resultatene fra det semistrukturerte gruppeintervjuet med skoleansatte. Til slutt presenteres resultatene fra concept mappingen. Presentasjon av resultatene fra concept mapping vil følge metodens steg fem, tolkning av kartene. Dette innebærer konseptuelle kart for hvordan deltakernes utsagn relateres til hverandre, pattern match og go-zone graf. Resultatene fra de ulike metodene blir diskutert samlet under kapittel 5.

5.1 Observasjon ved Sinsen skole

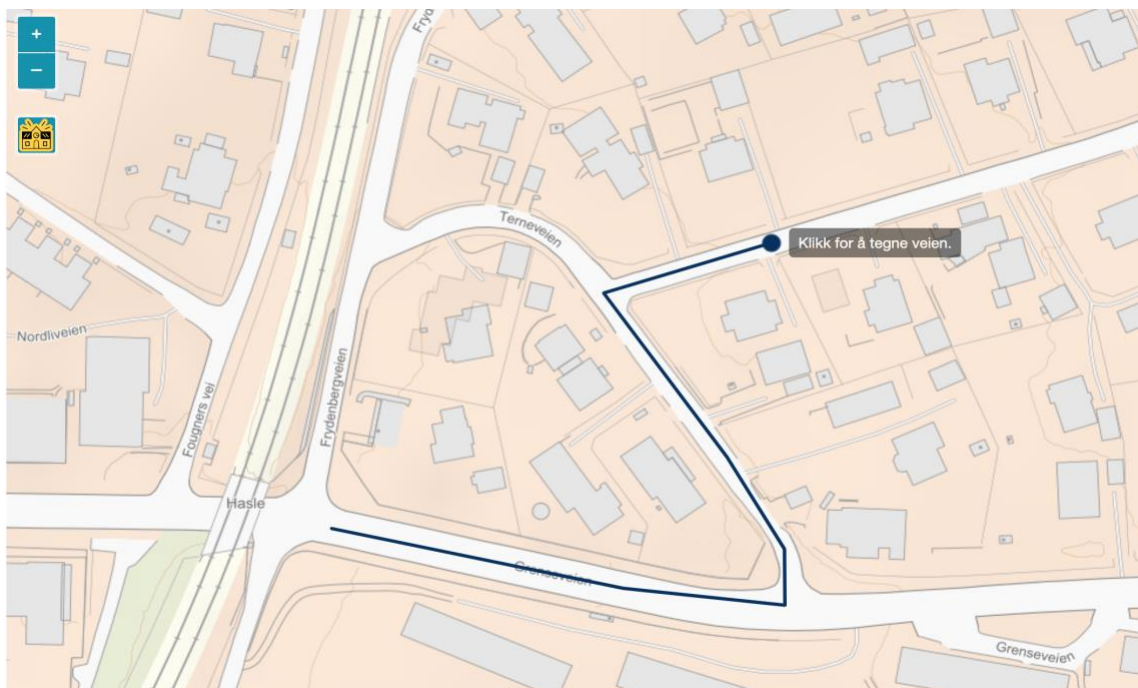
I dette delkapittelet vil de viktigste funnene fra observasjonen ved Sinsen skole presenteres. Det ble etter gjennomgang av datamaterialet identifisert noen overordnede temaer fra observasjonen. Temaene inkluderte forberedelsesnivå for elevene og de voksne i forkant av Barnetråkk-registreringen, tekniske utfordringer, klasseromdynamikk under registreringen, og forskjeller i barnas kognitive evner og interesse.

I forkant av Barnetråkk-registreringen ble det observert at flere av de bydelsansatte som skulle gjennomføre Barnetråkk i de ulike klasserommene enten ikke hadde benyttet det før, eller at det var lenge siden siste gang. På grunn av pandemi og flere utsettelse av registreringen hadde gjennomgang av verktøyet blitt tilsidesatt. Det hadde dermed ikke blitt gjort særlig forberedelse i forkant av registreringen. Vi observerte likevel at introduksjonen av verktøyet gikk fint, og at det var engasjement blant elevene og lærerne.

Ved oppstart av Barnetråkk-verktøyet ble det oppdaget flere tekniske utfordringer. Etter introduksjonen fra bydelens ansatte åpnet elevene sine iPads for å logge inn på lenken til Barnetråkk-programmet de fikk tilsendt i forkant. Da de logget inn i programmet viste det seg at kartet i Barnetråkk dirigerte noen av elevene til et område i Bergen kommune. Dette medførte at disse elevene måtte selv eller med hjelp fra voksen navigere seg i kartet for å komme til Oslo. Etersom hvor kartet hadde begrenset zoom-funksjon tok dette noen minutter, og opplevdes som vanskelig for noen av de yngste som fikk be om hjelp.

Etter elevene hadde funnet frem til nærområdet sitt i kartet skulle de starte med å registrere sin skolevei og eventuelle fritidsveier, altså veier de går til og fra fritidsaktiviteter. Her ble det under første registrering oppdaget at funksjonen for å tegne veier ikke fungerte. Se figur 6 for eksempel på kart med tegnet skolevei. Det ble besluttet av ansvarlig fra bydelen at elevene ikke skulle bruke mer tid på å forsøke å tegne veiene, men heller gå videre til neste steg hvor de skulle markere områder ved bruk av ulike symboler. Her kunne elevene markere områder med symboler som representerer ting de liker, ikke liker eller ønsker å endre.

Figur 6: Eksempel på kart med tegnet skolevei i Barnetråkk-programmet. Hentet fra Barnetråkk.no/kart

Noen av elevene spurte om hvordan man kunne søke på sin adresse, eller hvor man kunne trykke for å komme tilbake til nærområdet i kartet. Dette var ikke funksjoner som Barnetråkk-programmet hadde.

Foruten problemene med navigasjon fremkom det under registreringene at elevene i alle tre klassene syntes at kartlaget var utydelig. Kartet var lite detaljert, viste ikke tydelige forskjeller mellom bygningstyper og enkle farger var brukt for å differensiere mellom grøntområder, bygninger, veier og vann. Noen av elevene opplevde det vanskelig å finne kjente landemerker i nærområdet som butikker og idrettshall, ettersom de ikke var markerte tydelig i kartet.

Vi observerte variasjon i hvordan elevene benyttet og forstod verktøyet. Særlig forskjell var det mellom 5.- og 7. klasse, hvor 5. klasse i stor grad behøvde mer assistanse for å navigere seg rundt på kartet enn de i 7. klasse. Kart og stedsforståelse var det vi observerte at 5. klasse slet med mest. Vi observerte at 5. klasse syntes det var vanskelig å tyde kartet og kartets begrensninger gjeldende zoom-funksjon resulterte også i at noen elever i 5. klasse “gikk seg vill” i kartet. Dette ettersom det var vanskelig å finne tilbake til sitt nærområde i kartet når de hadde trukket seg til ukjente områder. Mange av elevene slet også med å finne frem til sitt eget hus, og til fritidssteder. Vi overhørte flere elever som ville markere der de spilte fotball, eller gikk på rideskole, men fant det ikke. Både vi, og skoleansatte og bydelsansatte opplevde også utfordringer gjeldende navigering rundt i kartet og tydde til Google Maps for å finne frem til konkrete lokasjoner. Elevene fra 7. klasse observerte vi som mer selvstendige under registreringen, med generelt bedre kartforståelse. De fant raskt frem til sine nærområder, men det var noen av de samme problemene som vi observerte fra 5. klasse med henhold til å finne frem til fritidssteder.

Neste øvelse innebar at barna skulle sette ut ikoner på kartet for å vise hvordan de opplever og bruker nærmiljøet. Det ble oppfordret at skrive i kommentarboksen til ikonene, for å legge til mer informasjon om ikonene. Et problem som oppstod underveis, var at teksten som elevene kunne skrive under hvert ikon forsvant fra tekstboksen da de trykket seg ut og videre til neste ikon. Det var derfor usikkerhet om denne informasjonen ble lagret eller ikke, og flere av elevene skrev derfor ned informasjonen på nytt. Dette merket observerte vi skapte noe frustrasjon blant elevene, særlig blant de som hadde brukt tid på å skrive ned god informasjon om hva de likte og ikke likte.

Under Barnetråkk-registreringen observerte vi forskjeller i elevenes interesse. Noen av elevene syntes det var veldig spennende å få fortelle hva de synes om sitt nærområde, mens noen ikke hadde så sterke meninger rundt det. Det ble observert at noen elever var uengasjerte under registreringen, og hadde større tendens til å tulle med kartverktøyet. Eksempelvis la noen elever inn en stor mengde symboler uten formål, samt at tekstboksene ble utfylt med irrelevant informasjon. Ved avrundning av Barnetråkk-registreringen stilte bydelens registreringsansvarlige spørsmål om hva elevene og lærerne syntes om Barnetråkk-registreringen. De ga en generelt positiv respons, og oppga at de syntes det var lærerikt. Det

ble også ytret ønske om at de fikk oppdateringen rundt hva som skjedde med datamaterialet i etterkant.

5.2 Semistrukturert gruppeintervju med skoleansatte

Fra det semistrukturerte gruppeintervjuet med skoleansatte ved Sinsen skole identifiserte vi temaområdene: mulighet til endring - gøy for barna, barnas kognitive ferdigheter, praktiske/tekniske utfordringer og veien videre etter registreringene. Vi vil i teksten introdusere sitater for å illustrere temaene som blir belyst. Disse blir presentert med pseudonym for deltakerne for å bevare anonymitet.

Mulighet til endring - gøy for barna

Deltakerne uttrykte at dersom elevene skulle se nytteverdien i verktøyet, var det nødvendig at formålet ble tydeliggjort. De opplevde at elevene var positive dersom de forstod viktigheten av medvirkningen, og at de fikk være med å bestemme hvordan nærområdet sitt skulle se ut. Det kommer frem at deltakerne opplevde at de elevene som var engasjerte syntes det var kult. Det var som en *"gulrot når ansatte fra bydelen fortalte i starten av timen at "vi er her for å finne ut åssen vi skal etablere området rundt dere, og hvordan vi kan gjøre det bedre for dere i nærområdet"* (Sofie, lærer ved Sinsen skole). Det ga mulighet til å fortelle litt om hva de pleier å gjøre utenom skoletid. Det opplevdes som at elevene fikk eierskap til hele planen, og at de hadde mulighet til å bidra til noe større enn seg selv.

Ifølge deltakerne kunne det være hensiktsmessig å ta samtalen med elevene i forkant, ikke kun for å fortelle om formålet, men også hvordan dette kan påvirke fremtidige generasjoner (de som er yngre). De oppga at det kunne vært lurt å ta en samtale om hvordan barn har ulike behov, og at de som registrerte skulle ta andre barns behov i betraktning. Muligheten for å endre nærmiljøet skal gagne alle som bor der, og kan derfor være en utmerket måte å integrere demokratiske prosesser inn i samtalen.

Verktøy tilpasset elevenes kognitive ferdigheter

Deltakerne løftet frem at det er stor variasjon i kognitive ferdigheter, spesielt blant elevene i 5. klasse, noe som resulterte i at enkelte hadde større vansker enn andre under registreringene. En av lærerne oppga blant annet at noen ikke husket deres hjemadresse, og at kartbildet ikke var detaljert nok for dem å navigere seg rundt i nærområdet kun visuelt.

Videre mente de at forskjellene i barnas kompetanse krever at gjennomføringen blir anpasset når det gjelder forberedelse av barna innfør registreringene, samt at flere lærere er med er til stede. Lærerne mente at vanskene som elevene hadde delvis kunne blitt unngått hvis kartet vært mer detaljert, for eksempel lagd av satellittbilde, at stedsnavn var bedre utmerket og at det fantes en søkefunksjon hvor adresser og stedsnavn kunde blitt funnet.

Praktiske/tekniske utfordringer

Det oppstod tekniske utfordringer i møte med Barnetråkk-verktøyet. Det skyldtes hovedsakelig at Barnetråkk-verktøyet ikke er helt kompatibelt med iPad, som er det digitale verktøyet elevene bruker på skolen. En av deltakerne uttrykte at han skulle "*ønske at bydelen kjente til utfordringene med iPad og søkemotoren, og at det var noe man var klar over på forhånd*" (Hans, lærer ved Sinsen skole). Det var enighet om at verktøyet burde optimaliseres slik at det er kompatibelt med iPad. Under registreringene oppstod det utfordringer, og dermed ønsker til forbedring.

Et annet problem som ble vektlagt av skoleansatte var at informasjonen elevene oppga sammen med klistremerkene sine forsvant underveis. Det var usikkert om de ble lagret eller ikke, og medførte at noen av elevene oppga samme informasjon flere ganger.

Det var enighet blant deltakerne om at det var ønskelig at det ble foredratt bedre forberedelser i forkant av gjennomføringen, ved at ansatte ved bydelen kommer innom i forkant for å gå gjennom verktøyet med lærerne, samt elevene. Deltakerne var alle enige om at dersom man så forbi noen av de tekniske vanskelighetene så fungerte verktøyet bra.

Veien videre etter registreringene

Tilbakemelding til elevene rundt hva som skjer videre og hvordan det er nyttig ble ansett som viktig. Det at elevene og skoleansatte kan være en del av prosessen vil muligens øke engasjementet, ved at de blir oppdatert underveis etter innspillene deres er tatt. Dette bunner også i elevmedvirkning og de demokratiske prosessene. Det må vises at medvirkning virker. Det ble vektlagt hvor viktig det er at barna og skolen får være en del av prosessen videre og får tilbakemelding om hva som skjer med rapporten og innspillene man har gitt ved registreringene.

Ifølge deltakerne ser de potensialet til å integrere Barnetråkk mer inn i læreplanen og inn i de nye kompetansemålene, til tross for at de rapporterer en hektisk hverdag. Barnetråkk ble trukket frem av en av deltakerne som *"noe av det bedre, og som kjennes mest hensiktsmessig å bruke tid på. Først og fremst fordi det handler om elevmedvirkning"* (Geir-Ove, lærer ved Sinsen skole). Videre kunne det vært en idé at man i forkant av gjennomføringen av Barnetråkk henter frem kompetansemålene som Barnetråkk griper inn i, og dermed gir sterkere grunnlag ovenfor skolen hvorfor de skal ta i bruk det.

Videre så skoleansatte potensialet til at dersom kompetansemålene blir integrert i gjennomføringen av Barnetråkk, så kunne det gitt lærerne mulighet til å planlegge andre deler av undervisningen. Da krever det at det blir gjort grundigere undervisning i forkant hvor ansatte fra bydelen kommer innom og presenterer hvordan Barnetråkk bidrar til for eksempel brukervedvirkning, demokrati, geografiforståelse etc.

5.3 Concept Mapping

Utsagnene som ble generert fra de tre fokusgruppene hadde som hensikt om å svare på fokusutsagnet: *"Tenk på dine tidligere erfaringer med bruk/gjennomføring av Barnetråkk - hva skal til for at Barnetråkk brukes/gjennomføres optimalt?"*. Totalt deltok n=13 deltakere i fokusgruppene. Av disse fullførte n=6 sortering av utsagnene til temaer, og n=7 fullførte rangering. Totalt 57 utsagn ble generert fra fokusgruppene (se vedlegg 4).

5.3.1 Punktkart over utsagn

I figur 7 visualiseres utsagnene som ble sortert av deltakerne etter tema gjennom multidimensjonal skalering (MDS). Figuren illustrerer punktenes relasjon til hverandre. Punkter som er mer nærliggende hverandre i kartet var mer sannsynlige å ha blitt sortert under samme tema av deltakerne. For videre informasjon om hvilke utsagn de spesifikke punktene representerer, se vedlegg 4.

Kartetets stressverdi var 0.2607, altså lavere enn det rapporterte gjennomsnittet for concept maps i Trochim et al. (1993). Dette indikerer god passform for kartet.

Figur 7: Punktkart over deltakernes ideer.

I punktkartet ser man at punktene 40 og 41 øverst i kartet er nærliggende. Dette indikerer at disse utsagnene er mer sannsynlig å ha blitt gruppert inn under samme tema av deltakerne. Eksempelvis ble punktene 40 “Mulighet for å tilpasse verktøyet (f.eks. ta vekk ikoner) for å unngå irrelevant datainput for formålet” og 41 “For mer nøyaktige resultater kan barn gjøre fysiske registreringer via app med GPS” gruppert under temaet *Teknisk løsning*. Punkter som ligger langt fra hverandre har ved færre eller ingen tilfeller blitt sortert sammen (f.eks. punkt 2 og 34).

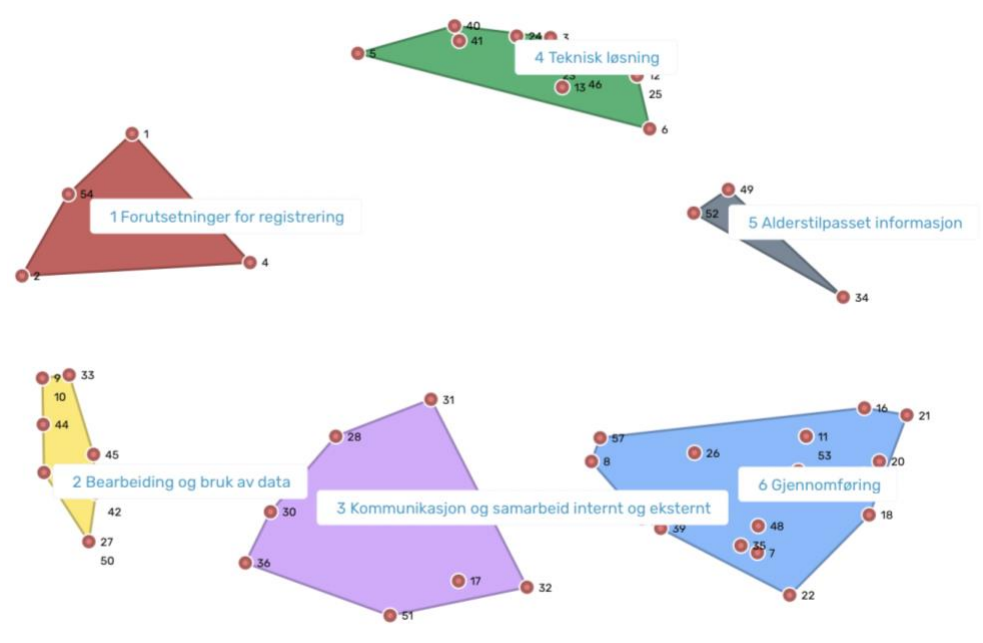
I punktkartet finnes det en høyere konsentrasjon av utsagn nederst til venstre, øverst til høyre samt nederst til høyre. Dessuten finnes det en mindre konsentrert samling av punkter nederst i midten. Mindre avstand mellom utsagnene indikerer at de er blitt sortert sammen oftere av deltakerne og i større grad representerer et avgrenset tema, basert på deltakernes sortering. Større spredning mellom utsagnene indikerer at temaet er mindre konsentrert, og at deltakerne oftere har sortert utsagnene til andre temaer

5.3.2 Klyngekart

I GroupWisdom™ ble det laget et klyngekart hvor det multidimensjonale punktkartet ble koblet opp mot resultatene fra en hierarkiske klysteranalyse. Klyngekartet visualiserer

sorteringen av deltakernes utsagn om fokusutsagnet. I dette kartet dannet punktene polygoner basert på grupperingene i punktkartet, som vist i figur 8. Kartet som ble fastslått som det beste alternativet med henhold til representasjon og visualisering inneholdt seks klynger.

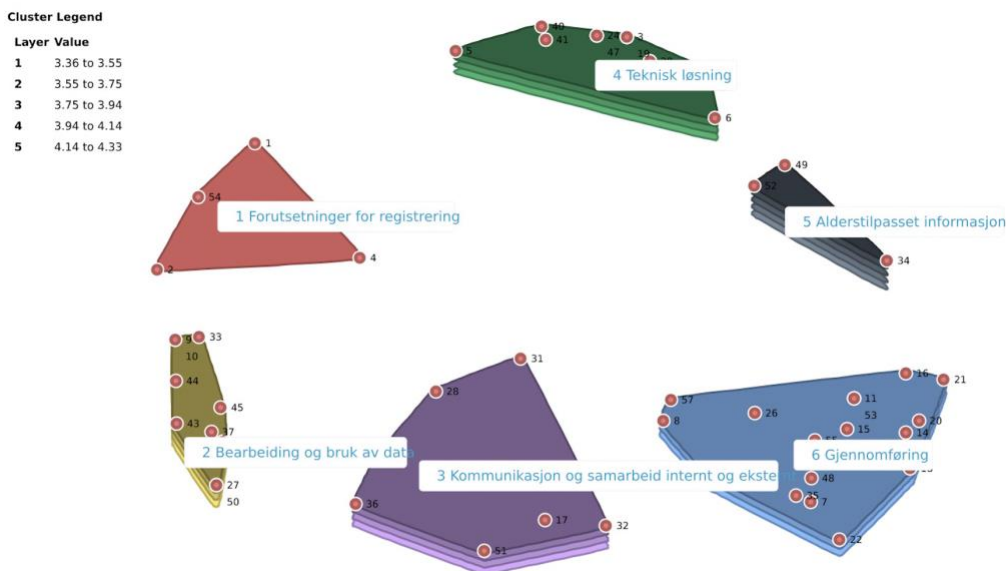
Figur 8 viser et klyngekart som illustrerer utsagnenes overliggende temaområder. For eksempel omhandler utsagnene i klynge 4 om teknologiske utfordringer ved Barnetråkk. Klyngene er nummerert og har tildelte deskriptive navn som representerer deres innhold.

Figur 8: Klyngekart. Deltakernes utsagn visualisert i seks klynger.

5.3.3 Klyngekart med rangering etter viktighetsgrad

Figur 9. viser klyngenes gjennomsnittlige rangering i relasjon til viktighet. Klynger med høyere rangering visualiseres med flere lag, opp til fem lag, og inneholder utsagn som totalt er blitt rangert som viktigere av deltakerne.

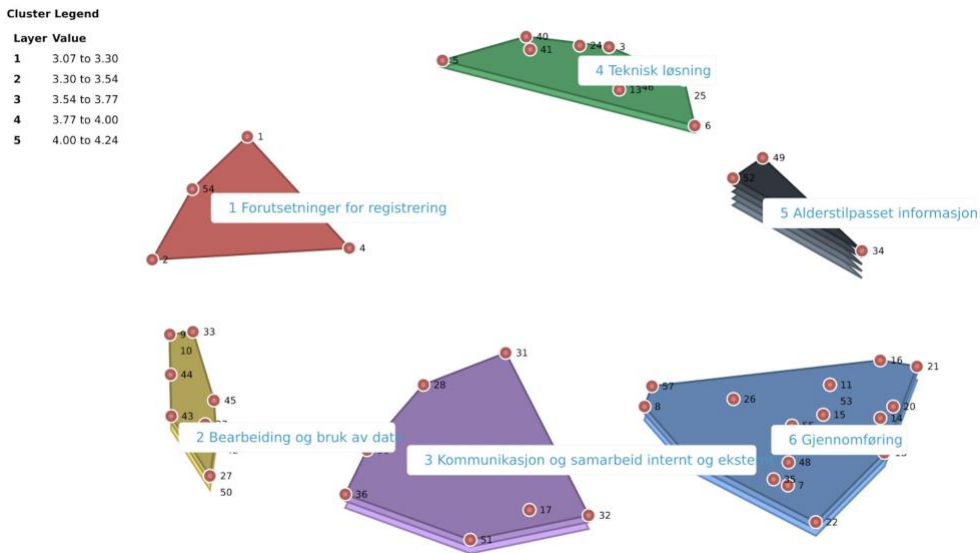
Figur 9: Kart over deltakernes utsagn, med rangering for viktighet.

Alderstilpasset informasjon (gj.snitt. rating 4.33) ble rangert som viktigst, med fem lag i kartet. *Bearbeiding og bruk av data* (gj.snitt rating 4.12), *Kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt* (gj.snitt rating 4.02), og *Teknisk løsning* (gj.snitt rating 3.96) er alle illustrert med fire lag i kartet. Videre er *Gjennomføring* (gj.snitt rating 3.89) illustrert med tre lag, og *Forutsetninger for registrering* (gj.snitt rating 3.36) er illustrert med ett lag. Utsagnene i klyngene med tre og ett lag ble av deltakerne rangert som gjennomsnittlig mindre viktig relativt til klyngene med fire og fem lag.

5.3.4 Klyngekart med rangering etter gjennomførbarhetsgrad

Figur 10. viser klyngenes gjennomsnittlige rangering i relasjon til gjennomførbarhet. *Alderstilpasset informasjon* (gj.snitt rating 4.24) ble rangert med høyest gjennomførbarhetsgrad, og illustreres med 5 lag. Tre av klyngene illustreres med tre lag: *Bearbeiding og bruk av data* (gj. snitt rating 3.74), *Gjennomføring* (gj.snitt rating 3.71) samt *Kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt* (gj.snitt rating 3.65). *Teknisk løsning* (gj.snitt rating 3.48) og *Forutsetninger for registreringer* (gj.snitt rangering 3.07) fikk lavest gjennomsnittlige rangeringer.

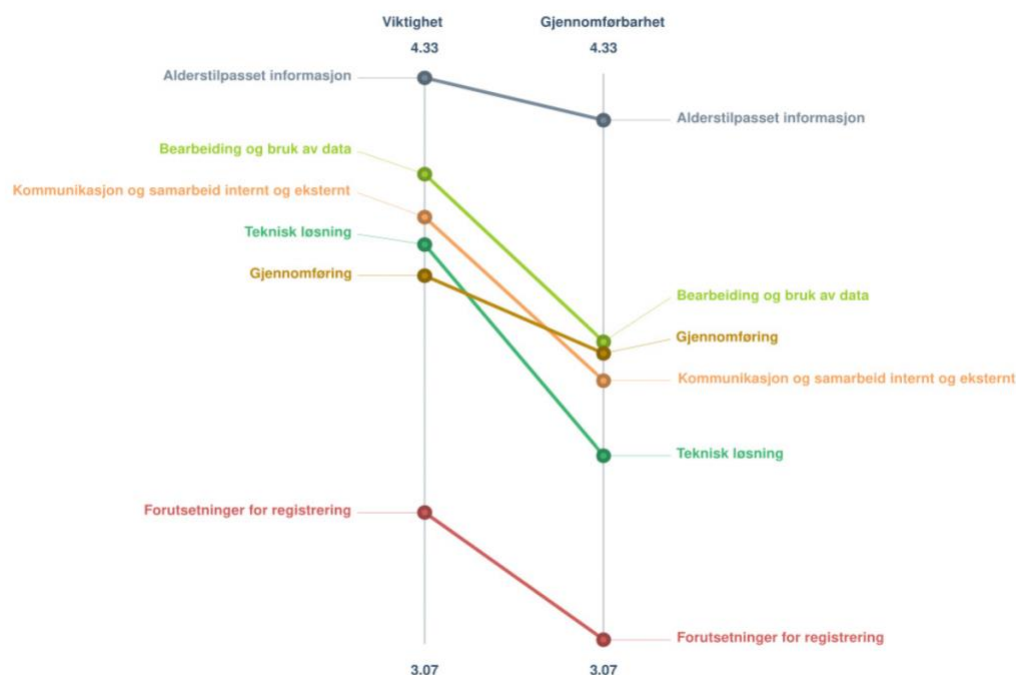

Figur 10: Kart over deltakernes utsagn, med rangering for gjennomførbarhet.

5.3.5 Pattern match for viktighets- og gjennomførbarhetsgrad

I figur 11 illustreres en “pattern match” som viser forholdet mellom klyngenes rangering for parametrene “viktighet” og “gjennomførbarhet”. I figuren vises klyngenes relasjoner med absolutte verdier. Figuren viser at *Alderstilpasset informasjon* skåret høyest i begge parametrene, deretter fulgt av *Bearbeiding og bruk av data*. *Bearbeiding og bruk av data*, *Kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt*, *Teknisk løsning* og *Gjennomføring* hadde nærliggende rangeringer for viktighet. Tre av disse klyngene, *Bearbeiding og bruk av data*, *Kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt* og *Gjennomføring* har også nærliggende verdi for gjennomførbarhet. *Teknisk løsning* skiller seg derimot ut fra foregående tre klynger med en lavere rangeringsverdi for gjennomførbarhet. *Forutsetninger for registrering* hadde lavest verdi for både “viktighet” og “gjennomførbarhet”.

Figur 11: Pattern Match mellom klyngenes viktighet og gjennomførbarhet.

Ettersom gjennomsnitt er et sentralt mål som ikke viser variasjonen i datamaterialet, ble det ansett som hensiktsmessig å se på rangeringenes range. Dette for å danne en oversikt over variasjonen i rangering av klyngenes utsagn og hvorvidt dette påvirket gjennomsnittsskåren. I tabell 6 oppsummeres klyngenes minimums- og maksimumsrangering, range, og gjennomsnittet for parametrene “viktighet” og “gjennomførbarhet”. I tabellen vises det at rangen for “viktighet” og “gjennomførbarhet” til klyngene *Alderstilpasset informasjon* (0.14; 0.57) og *Forutsetninger for registrering* (0.43; 0.57) var mindre enn for de andre klyngene.

Tabell 6: Klyngenes minimums- og maksimumsrangering, range og gjennomsnitt

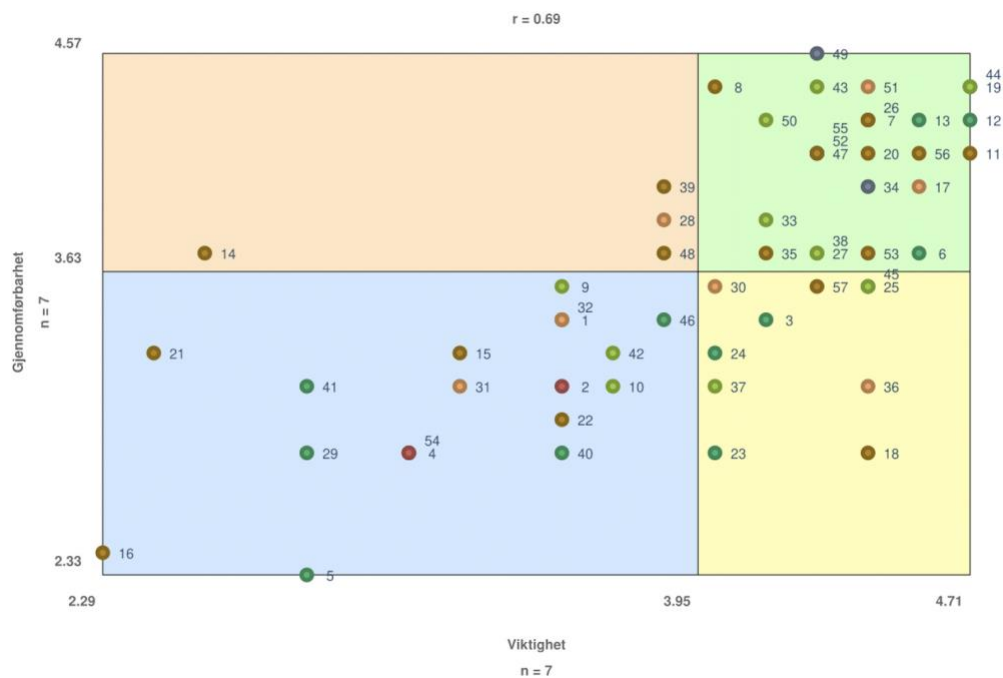
Klyster (n = antall utsagn)	Gjennomsnittsrangering: viktighet	Min.-maks. rangering: viktighet (range)	Gjennomsnittsrangering: gjennomførbarhet	Min.-maks. rangering: gjennomførbarhet (range)
1. Forutsetninger for registrering (n=4)	3.36	3.14-3.57 (0.43)	3.07	2.86-3.43 (0.57)
2. Bearbeiding og bruk av data (n=11)	4.12	3.57-4.71 (1.57)	3.74	3.14-4.43 (1.29)

3. Kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt (n=7)	4.02	3.29-4.57 (1.28)	3.65	3.14-4.43 (1.29)
4. Teknisk løsning (n=14)	3.96	2.86-4.71 (1.85)	3.48	2.33-4.43 (2.10)
5. Alderstilpasset informasjon (n=3)	4.33	4.29-4.43 (0.14)	4.24	4.00-4.57 (0.57)
6. Gjennomføring (n=18)	3.89	2.29-4.71 (2.42)	3.71	2.43-4.43 (2.00)

De øvrige fire klyngene hadde større intervall mellom minimums- og maksimumsrangering. Klyngene *Gjennomføring* (2.42; 2.00) og *Teknisk løsning* (1.85; 2.10) var de to klyngene med størst intervall mellom lavest og høyest rangerte utsagn for parameterne “viktighet” og “gjennomførbarhet”. Videre hadde *Bearbeiding og bruk av data* (1.57; 1.29) og *Kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt* (1.28; 1.29) nærliggende range. Tabell 6 viser at økt størrelse for range sammenfaller med høyere antall utsagn i klyngene. Range er direkte relatert til minimums- og maksimumsverdier i dataen ettersom at jo større datasettet er desto høyere er sannsynligheten for ekstreme utfall. Klyngene *Alderstilpasset informasjon* og *Forutsetninger for registrering* inneholdt henholdsvis tre og fire utsagn. Dette ble vurdert å være årsak til at disse klyngene hadde mindre range enn resterende klynger. Det lave antallet utsagn ble også ansett påvirke klyngenes gjennomsnittsrangering i forholdt til de andre klyngene, hvor de skilte seg ut med høyest og lavest gjennomsnittsrangering for parametrene. Dette indikerte at målet for disse to klyngene måtte tolkes med ekstra forsiktighet, og at det ikke ville være hensiktsmessig å sammenligne disse med resterende klynger.

5.3.6 Go-zone graf for fokusutsagn

Videre illustreres det i figur 12 en “Go-zone” graf, hvor øverste kvadrant til høyre inneholder utsagn som skåret høyest på både “viktighet” og “gjennomførbarhet”. I denne kvadrant befant 25 av 57 utsagn seg.

Figur 12: Go-zone graf for utsagnens viktighet og gjennomførbarhetsgrad.

De 25 utsagnene i “go-zonen” utgjorde ca. 44% av de totale av utsagnene. Det ble derfor besluttet å finne de 10 utsagnene som skåret høyest i totalverdi. Det viste seg at to utsagn hadde samme gjennomsnittsrangering, hvor begge havnet på 10ende plass. Det ble derfor besluttet om å finne utsagn som hadde en gjennomsnittlig totalrangering over den valgte skjæringspunkt verdien 4.3. Tabell 7 viser de 11 utsagnene med gjennomsnittlig totalrangering over 4.3, presentert fra høyest til lavest verdi.

Tabell 7: Oversikt over de 11 utsagn med høyest rangeringsverdi

Nr.	Utsagn	Viktighet	Gjennomførbarhet	Gj. snitt rangering
44.	Oversiktlig og lesbar rapport utarbeides i etterkant av registreringene	4.71	4.43	4.57
19.	Må være kompatibelt med iPad	4.71	4.43	4.57
12.	Det tekniske må være på plass (innlogging, registrering av skolevei, synlig hva som blir skrevet i tekstboksene)	4.71	4.29	4.5
13.	Informasjonsvideo tilpasset barn	4.57	4.29	4.43

51.	Tydelig formål for hvilken kontekst resultatene skal brukes til	4.43	4.43	4.43
49.	Det finnes en veileder slik at informasjon og rutiner er overførbart og oversiktlig	4.29	4.57	4.43
11.	Tilstrekkelig antall voksne med kjennskap til verktøyet under gjennomføringen	4.71	4.14	4.425
7.	Ansatte i bydelen og andre ansvarlige må være til stede under gjennomføringen	4.43	4.29	4.36
26.	De som skal bistå i gjennomføringen må kjenne til verktøyet godt	4.43	4.29	4.36
43.	Barnetråkk-rapport ligger lett tilgjengelig for aktører (f.eks. første side i Sharepoint)	4.29	4.43	4.36
56.	Godt samarbeid mellom Barnetråkk-ansvarlige og skolene	4.57	4.14	4.355

Utav disse 11 utsagnene tilhørte fire utsagn klyngen *Gjennomføring* (11, 7, 26, 56), tre utsagn tilhørte *Teknisk løsning* (19, 12, 13), to tilhørte klynge *Bearbeidning og bruk av data* (44, 43), et utsagn tilhørte *Kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt* (51), og et utsagn tilhørte *Alderstilpasset informasjon* (49). Ingen av de 11 utsagnene med verdi over 4.3 tilhørte klyngen *Forutsentninger for registrering*. Disse kategoriene hadde henholdsvis høyest og lavest gjennomsnittlig rangeringsverdier. Til tross for dette tilhørte ingen av de høyest totalrangerte utsagnene disse klyngene. Dette kan sannsynligvis være grunnet det lave antallet utsagn i disse klyngene, samt at gjennomsnitt som sentralmål ikke speiler spredningen i dataene godt.

6 Diskusjon

I denne studien ønsker vi å besvare problemstillingen "*Hvordan kan medvirkningsarbeid med Barnetråkk bli mer systematisk og aktivt brukt i kommunale planprosesser?*". For å undersøke problemstillingen vil vi i diskusjonen først svare på studiens to underproblemstillinger: "*Hvilke faktorer mener påvirker bruken av Barnetråkk som medvirkningsverktøy i kommunale planprosesser i bydel Grünerløkka*" samt "*Hva påvirker kvaliteten til Barnetråkk som medvirkningsverktøy?*".

I det første delkapittelet vil resultatene fra studien angående aktørenes tanker drøftes opp mot teori og empiri. I etterfølgende delkapittel vil det videre drøftes om hvilke krav som bør stilles for at Barnetråkk skal holde en høy kvalitet av medvirkning. Det siste delkapitlet vil omhandle metodiske styrker og svakheter til studien, hvilket vil bli diskutert opp mot begrepene validitet og reliabilitet.

6.1 Hva påvirker aktører i gjennomføring og bruk av Barnetråkk?

Studiens resultater viser til flere sentrale komponenter som hindrer eller fasiliterer aktører i bruken av Barnetråkk i planprosesser. Resultatene har illustrert et mangefasettert bilde av faktorer som påvirker gjennomføring og bruk av Barnetråkk, hvilket fordeler seg over hele prosessens gang fra planlegging til evaluering. Dette vitner om at det kreves et holistisk syn for å kunne besvare underproblemstillingen på en pålitelig måte.

Aktørene som samarbeider om å gjøre medvirkningen med Barnetråkk mulig har forskjellig utgangspunkt og motivasjon for å delta i, gjennomføre, eller bruke resultatene for Barnetråkk-registreringene. Diskusjonen vil følge en struktur basert på resultatene fra observasjon, intervju og concept mapping.

6.1.1 Struktur og samarbeid

Det fremkommer fra resultatene at aktørene opplever et stort behov for tydelig kommunikasjon, struktur og ansvarsfordeling før, under og etter Barnetråkk-registreringer. Behovet for velfungerende kommunikasjonen inkluderer både intern kommunikasjon mellom Barnetråkk-ansvarlige samt ekstern kommunikasjon mellom Barnetråkk-ansvarlige, skoler og

planleggere. Aktørene opplever at det trengs mer kommunikasjon på tvers av etater og bydeler gjeldende gjennomføringen av Barnetråkk, og at det finnes lite oversikt over hva som er blitt gjort i de ulike bydelene. Dette behovet for kommunikasjon bunner i at de ulike aktørene må samarbeide under ulike deler av prosessen for at Barnetråkk skal fungere til sitt formål. Dette komplekse samarbeidet kan være grunnen til at aktører ifølge Hagen & Andersen (2021) opplever medvirkning som rotete, og at det oppleves et behov for gode metoder og verktøy for barne- og ungdomsmedvirkning. Videre uttrykte aktørene viktigheten av å ha en tilgjengelig veileder med informasjon og rutiner for gjennomføring. I tillegg ble det uttrykt behov for en handlingsplan med ansvarsfordeling av oppfølging av hva som er blitt gjort med informasjonen etter registreringene. Siste veileder for Barnetråkk ble utviklet av Norsk Form i 2010, og versjonen av Barnetråkk som benyttes per dags dato ble sist oppdatert i 2014 (Norsk Form, 2010). Veilederen forholder seg til en eldre versjon av Barnetråkk og ble benyttet på PC, hvor i dag benytter skolene iPad. Det kan derfor anses å være et behov for en oppdatert veileder, noe som også ble ytret av aktørene.

6.1.2 Insentiv for skolene

Et annet sentralt tema som ble tatt opp under concept mappingen var at bydelsaktørene ønsket at skoleansatte skulle være engasjerte og involverte ved gjennomføringene. Det ble også nevnt at skolene burde ha eierskap til Barnetråkkene på lik linje med bydelen. Dette trodde man ville lede til et bedre samarbeid mellom skole og bydel, hvor bydelen ikke trengte å være like pådrivende for å få med seg skolene på gjennomføringer. Det opplevdes at en barriere til gjennomføringene er skolenes samarbeidsvillighet. Om Barnetråkk-registreringer blir gjort på en skole, eller hvor bra de blir gjennomført avhenger til stort av skolens ansattes motivasjon til å delta. Skolene trenger altså insentiver til å delta.

Resultatene henviser til flere insentiver som kan virke motiverende for skoleansatte å delta i Barnetråkk-registreringer. Særlig gjeldende var det dersom det ble gjort forberedelser i forkant fra bydelens side, hvor Barnetråkk ble knyttet opp mot kompetansemålene. Dersom det var utarbeidet et ferdig undervisningsopplegg med Barnetråkk fra bydelens side, kunne dette potensielt øke motivasjonen til skoleansatte, ved å lette på byrden av en allerede travel timeplan.

Resultatene viser at flere av aktørene ser det som gunstig å avsette tid til undervisning i forkant av gjennomføringen av Barnetråkk. Dels fordi at Barnetråkk-registreringer skulle kunne kobles opp mot sentrale temaer som allerede finnes i skolens læreplan. De mente også det kunne være hensiktsmessig å diskutere med elevene i forkant, ikke bare om formålet med registreringene, men også om hvordan endringer av nærmiljøet vil påvirke dem selv og andre. Ved å gå igjennom dette i forkant av registreringen kunne dette potensielt sette i gang en tankeprosess og refleksjon om medvirkning som en demokratisk prosess.

6.1.3 Valide data samt oversiktlige og tilgjengelige rapporter

Flere trusler mot validiteten av resultatene ved registreringene ble trukket frem under concept mappingen. Data som ikke er valide vil risikere at resultatene for registreringene er misvisende for barnas faktiske tanker og meninger. Fra concept mappingen kom det frem at planleggere er mindre villige å legge vekt ved resultatene fra en rapport som er basert på data med lav validitet.

Det kom frem fra resultatene fra samtlige metoder at et av truslene for validitet var tekniske vansker ved Barnetråkk-verktøyet. En del av disse problemene var ifølge deltakerne relatert til at verktøyet ikke var kompatibelt med iPad. Ved observasjonen fungerte ikke funksjonen for å markere veier, samt forsvant tekstboksene med informasjon elevene fylte ut om nærområdet underveis. Dette skapte frustrasjon både hos elevene, skoleansatte og ansvarlige fra bydelen. Under concept mappingen kom det frem at disse tekniske vanskene også har vært et problem ved tidligere Barnetråkk. Informasjonen fra vei-funksjonen og tekstboksene utgjør en betydelig del av datagrunnlaget for Barnetråkk-registreringer. Dermed vil datagrunnlaget som genereres ved registreringene kraftig reduseres dersom denne informasjonen går tapt. Sentrale aspekter ved elevenes tanker, opplevelser og bruk av nærmiljøet risikerer også å mistes eller svekkes. Dette vil i sin tur kunne påvirke hvordan resultatene fra registreringene blir brukt videre i planleggingsprosessene. Hanssen (2019) beskriver at kartbaserte metoder oversetter taus kunnskap til eksplisitt kunnskap. Dette kan redusere den rike informasjonen om barnas livsverden, til "tynn" kunnskap hvor mye av informasjonen går tapt. Basert på dette kan det derfor anses å være særlig viktig at informasjonen i tekstboksene ikke mistes og at ansvarlige for gjennomføringene registrerer samtaler underveis.

Det å kunne tilpasse symboler mente aktørene ville være fordelaktig for å øke verktøyets reliabilitet til å registrere elevenes reelle tanker og meninger. Denne tilpasningen inkluderte både å kunne legge til flere symboler og ta vekk irrelevante symboler. Videre mente aktørene at det å kunne tilpasse symboler etter registreringenes formål ville øke presisjonen av dataen som blir innhentet. Dette kan i sin tur også fasilitere bearbeidingen og analysen av dataen. Barnetråkk består av forhåndsbestemte symboler som også kan risikere å skape begrensninger rundt innholdet som blir registrert (Hagen et al., 2016). Barnetråkk er utviklet av arkitekter ved DOGA, og deres estetiske preferanser kan dermed styre retningen på barn og unges innspill.

Videre oppstod det frustrasjon og forvirrelse rundt kartformatets design, hvor både elevene og ansvarlige fra bydelen fant det vanskelig å navigere seg rundt i kartet. utfordringer rundt kartformatets begrensninger har også blitt belyst ut fra tidligere erfaringer med Barnetråkk (Hagen et al., 2016). Aktørene ytret et ønske om en søkefunksjon og forbedret zoom-funksjon fra elevene under observasjonen, samt fra aktørene under concept mappingen. Et utydelig kart som er vanskelig å navigere kan tenkes å kunne påvirke presisjonen i registreringene. Dersom elevene ikke kan navigere seg rundt i kartet, vil det dermed være vanskelig å identifisere områder i nærområdet sitt, og det vil være vanskeligere å markere veier og steder korrekt. I tillegg vil dette kunne være demotiverende for elever som ikke klarer å navigere rundt i kartet, hvilket kan påvirke opplevelsen av registreringen. Teknisk support oppleves å være utilgjengelig når det oppstår tekniske problemer med verktøyet, og tilgjengeligheten av teknisk support ble av aktørene belyst som en nødvendighet for gjennomføringen av Barnetråkk.

Det at teknisk support for Barnetråkk-verktøyet holder til ved Universitetet i Bergen, ble under concept mappingen uttrykt som en barriere til gjennomføringen av Barnetråkk. Det ble rapportert at dersom det oppstod tekniske problemer underveis i Barnetråkk-registreringene var det nødvendig å kontakte teknisk support, hvor de måtte gå inn å se på de identifiserte problemene. Det å få løst de oppståtte problemene kunne ofte ta tid, og tekniske vansker som oppstod under registreringene var oftest ikke mulig å løse med en gang. Aktører som skal gjennomføre registreringer kan derimot i god tid før registreringer pilotteste verktøyet for å se om problemer oppstår. Ved å teste verktøyet god tid i forkant av registreringene vil det være mulig å kontakte teknisk support vedrørende eventuelle problemer før de oppstår i

klasserommene. Ytterligere ble det under concept mappingen trukket frem at de som gjennomfører Barnetråkk-registreringer må ha god kjennskap til verktøyet.

Under concept mappingen ble det foreslått tiltak som aktørene selv kunne gjøre for å øke validiteten til innhentet data. De som bearbeider dataene fra registreringene kunne besøke skolene etter dataen blitt prosessert, slik at de kunne gå gjennom resultatene med elevene og sikre at det de fant stemmer overens med det barna mente. I øvrig ble det foreslått at registreringene kunne gjøres i mindre grupper hvor de voksne kunne holde bedre oppsyn over registreringen og føre dialog med barna. Å dele inn klassene i mindre grupper vil imidlertid stille enda høyere krav på at det blir tildelt nok tid og ressurser for registreringene. Foruten dette ble det også poengtert at mye av den kvalitative informasjonen som kommer frem under registreringene går tapt. Det ble foreslått at de ansvarlige for registreringene kunne ta notater av samtaler og informasjon som dukket opp underveis, som siden kan brukes ved tolkning av resultatene. Det at dataen ble tolket av voksne med god kjennskap til lokalområdet, mente aktørene også kunne være en måte å sikre at resultatene så korrekt som mulig speilet barnas tanker.

6.2 Barnetråkk som medvirkningsverktøy

For å finne ut hva som påvirker kvaliteten av Barnetråkk som medvirkningsverktøy vil det bli tatt i betraktning hvordan Barnetråkk oppfyller lovmessige krav for medvirkning, samt forholder seg til Hart (1992) og Shier (2001) sine medvirkningsmodeller. Dessuten må Barnetråkk ses i kontekst med nytteverdien verktøyet potensielt kan ha ved kvalitetssikring av tiltak i kommunale planprosesser. Avslutningsvis vil vi se på hvordan Barnetråkk som medvirkningsverktøy kan bidra til at de potensielle folkehelsefordelene ved medvirkning kan oppnås.

6.2.1 Lovmessige krav til medvirkning vs. modeller for medvirkning

Når Barnetråkk brukes som et medvirkningsverktøy i kommunale planprosesser finnes det også lovmessige krav som stilles til prosessen bak. Dels bør medvirkningsprosessene altså oppfylle lovens krav om barn og unges rett til å bli hørt i saker som omhandler dem (pbl, 2008, § 1-1; Barne- og familiedepartementet, 2003). Dersom medvirkningen kun oppfylles lovens minstekrav og ikke sikrer reell medvirkning, risikeres det at flere av de potensielle fordelene ved medvirkning går tapt. Lovens minstekrav til medvirkning omhandler kun

tilretteleggelse for at barn og unge skal ha mulighet å si sin mening og stiller ikke noen krav til hvorvidt disse innspill faktisk blir vektlagt i beslutningsprosesser (Kommunerevisjonen, 2019). Dersom medvirkning kun oppfyller lovens minstekrav, men ikke sikrer reell medvirkning etter Harts (1992) definisjon, ville dette kunne klassifiseres som skinnmedvirkning. Man kan dermed stille spørsmål ved om medvirkning som kun oppfyller lovens minstekrav bør ses som medvirkning i det hele tatt.

For å ifølge Harts (1992) modell kunne klassifisere medvirkning som reell må de unge ha reell påvirkningskraft i beslutninger som blir tatt. I veilederen som er utarbeidet for Barnetråkk trekkes det frem at verktøyet anses å ligge på steg seks i medvirkningsstigen: at voksne initierer prosjektet, men barn er involvert langs hele prosjektets gang (Norsk Form, 2010). For at Barnetråkk i realiteten skal være på steg seks kreves det dog at barnas innspill blir vektlagt før avgjørelser som vil påvirke dem blir tatt. Derfor bør kravene som stilles til medvirkningsprosesser i kommunale planprosesser være at barnas innspill ikke kun innhentes, men faktisk blir vektlagt ved beslutninger.

Det er verken realistisk eller hensiktsmessig at Barnetråkk havner høyere enn steg seks på Harts (1992) medvirkningsstige. Barnetråkk er et verktøy for å innhente et bredt spekter av barn og unges stemmer vedrørende hva de synes om nærmiljøet, hvordan de bruker det og hva de ønsker å forandre. Formålet med Barnetråkk-registreringene er at på en oversiktlig måte overføre informasjonen til planleggere i bydelen, som kan ta dette i betraktning i plan- og byggesaker. Derfor kan steg seks på Harts (1992) medvirkningsstige bli vurdert som et godt mål for Barnetråkk som medvirkningsverktøy å plassere seg på.

I Shiers (2001) modell blir fokusert på fem nivåer av medvirkning. På hvert nivå finnes det tre stadier av engasjement: åpning, muligheter og forpliktelser. Ved å bruke modellen kan fagpersoner identifisere sin posisjon og hvilke steg man må ta for å sikre reell medvirkning. Kommunene er ifølge lovens minstekrav forpliktet å lytte til og støtte barna i deres tanker og meninger angående plan- og byggesaker (Kommunerevisjonen, 2019). Lovens minstekrav innebærer derimot hverken at barnas stemmer må bli vektlagt, at de skal ta del i beslutningsprosessene, eller at de skal dele makt og ansvar for beslutninger sammen med voksne. På disse tre nivåene finnes det ikke lovmessige forpliktelser, men derimot kun åpninger og muligheter. Shier (2001) mente at minstekravet til artikkel 12 i FNs Barnekonvensjon ville innebære at det finnes etablerte forpliktelser om at barnas stemmer

skal vektlegges i beslutningsprosesser. Minstekravet til medvirkning ifølge PBL etablerer ikke slike forpliktelser for medvirkning (Kommunerevisjonen, 2019).

Barnetråkk som medvirkningsverktøy bør altså ikke kun oppfylle PBLs minstekrav til medvirkning. Derimot bør det i tråd med modellene til Hart (1992) og Shier (2001) også stilles krav om at man sikrer barna reell påvirkningskraft, og at deres innspill blir vektlagt ved beslutningsprosesser. Under concept mappingen ble det uttrykt et ønske om at Barnetråkk skal være obligatorisk å bruke i plansaker. Ettersom det ikke er direkte pålagt ifølge PBL (2008), må ansvarlige for Barnetråkk i bydelen arbeide aktivt for å oppmuntre planleggere til å bruke rapportene som blir utarbeidet, og gjøre dem tilgjengelige som foreslått av aktørene som deltok i studien. Forsiden på Sharepoint (en skybasert løsning hvor kommunale aktører kan dele dokumenter) ble foreslått som et godt alternativ hvor rapporter kunne blitt synliggjort internt i kommunen, og hvor informasjon om resultatene enklere ville nå ut til relevante aktører. Aktørene poengterte også at det var viktig å informere om rapporter og deres hovedfunn ved informasjonsmøter.

6.2.2 Barnetråkk for kvalitetssikring og folkehelse

Barnetråkk har mer potensiell nytteverdi enn å kun fungere som et verktøy for å oppfylle lovens krav om å la barn og unge bli hørt i kommunale planprosesser. Det er også et verktøy som kan hjelpe planleggere å kvalitetssikre tiltak som nevnt i Lansdown (2011), samt i Oslo kommunes planstrategi (Oslo kommune, 2020). Dessuten finnes det også et potensiale for Barnetråkk som et medvirkningsverktøy å kunne bidra til bedret folkehelse (Lansdown, 2011; Frank, 2006).

Foruten å være et insentiv for planleggeres bruk av Barnetråkk-resultater, er valide data også essensielt for at resultatene skal kunne brukes for å kvalitetssikre tiltak i kommunen. Dersom resultatene ikke er rettvise for barnas faktiske meninger er ikke informasjonen brukbar for å representere barn i planprosesser. Det er derfor viktig at de som gjennomfører Barnetråkk aktivt arbeider for å sikre at informasjonen de innhenter og at tolkningene de gjør formidler et riktig bilde av barnas relasjoner til nærmiljøet.

I tillegg til at ferdige undervisningsopplegg ville gjort terskelen lavere for skolene å gjennomføre Barnetråkk, ville det å ha undervisningsopplegg relatert til sentrale temaer innen

Barnetråkk også potensielt ha folkehelse relaterte fordeler for elevene (Frank, 2006). For å oppnå disse potensielle fordelene er det nødvendig å avsette nok tid for at elevene skal kunne delta aktivt i medvirkningen (Alparone & Rissotto, 2001). Det å koble Barnetråkk opp mot ferdige undervisningsopplegg som blir holdt i forkant av registreringer vil dermed både virke som insentiv for skolene, og sikre kvaliteten av barnas opplevelse av medvirkning. Når elevene i forkant av registreringene gis mulighet å utvikle kunnskap, ferdigheter, sosial kompetanse, samt oppleve mestringsfølelse kan dette lede til det Lansdown (2011) beskriver som en positiv medvirkningsspiral. Dette ettersom mestringsfølelsen kan øke elevenes motivasjon til å medvirke, og deres styrkede kompetanse vil lede til høyere kvalitet på de innspillene de gjør. I et fremtidsperspektiv kan denne motivasjon for samfunnsengasjement bidra til mer aktive medborgere, og dermed gjøre dem bedre rustet til å delta i fremtidige demokratiske prosesser (Lansdown, 2011; Frank, 2006). Gjennom å utarbeide undervisningsopplegg vil det bli mulig gjort for gjensidig læring for både de voksne aktørene i Barnetråkk og elevene.

Undervisningsopplegget kan potensielt bidra til å sette i gang en tankeprosess og refleksjon om medvirkning som en demokratisk prosess. Dette kan kobles opp mot Harts (1992) argument om at medvirkning for barn og unge vil lede til et mer holdbart demokratisk samfunn. Dette som et resultat av barnas utvikling av kunnskap om lokalmiljøet og økte ansvarsfølelse ovenfor dette.

Ved observasjonen ble det observert store forskjeller i elevenes motivasjon til å delta ved gjennomføringene. Elever med lavere motivasjon og interesse for registreringene opplevdes å gjennomføre registreringene med lavere kvalitet, noe som kan påvirke datamaterialets kvalitet. Samtlige aktører opplevde også elevenes ulike kognitive kompetanse som en barriere for å generere valide data. Et undervisningsopplegg som muliggjør for elevenes opplevelse av mestringsfølelse og kompetansestyrking vil kunne bidra til økt motivasjon til medvirkning (Frank, 2006; Lansdown, 2011). Denne økte motivasjonen skulle potensielt kunne ha en positiv innvirkning på elevenes innspill.

Det å tildele tilstrekkelig tid må gjøres i alle fasene i medvirkningsprosessen (Alparone & Rissotto, 2001). Det må avsettes nok tid før, under og etter registreringene for at elevene skal få nytten av å medvirke. Dette kreves for å oppnå det Rosten, Hagen & Tolstad, 2021 omtaler som tykk medvirkning. Et sentralt aspekt av dette vil også være at Barnetråkk-ansvarlige

kommer med tilbakemelding til skolene i etterkant av registreringene. Denne oppfølgingen utgjør en mulighet for unge og voksne å veksle tanker, erfaringer og engasjement.

For at Barnetråkk skal kunne oppnå medvirkningens potensielle nytteverdi for folkehelsen må det derfor finnes rom for at barna skal kunne erverve seg de positive aspektene ved å medvirke. Dessuten må dataen fra registreringene og tolkningen av disse være så valide som mulig hvis resultatene fra registreringene skal kunne brukes til å kvalitetssikre tiltak i kommunale planprosesser.

6.3 Metodediskusjon

I denne avhandlingen ønsket vi å gjøre en grundig vurdering av studiens metodevalg, for å styrke troverdigheten til studien mest mulig. I dette kapitlet vil vi først diskutere triangulering av metodene observasjon, semistrukturert gruppeintervju og concept mapping. Deretter vil det bli diskutert de ulike styrkene og svakhetene til valgte metoder. Til slutt vil begrepene validitet og reliabilitet bli diskutert for å gi et kritisk blick på kvaliteten på dataene vi har samlet inn.

6.3.1 Triangulering av metoder

Kombinasjonen av observasjon, semistrukturert gruppeintervju og concept mapping ble ansett som egnet for å undersøke hvordan Barnetråkk som medvirkningsverktøy kan brukes optimalt i kommunale planleggingsprosesser. De forskjellige metodene gjorde det mulig for oss å utforske fenomenet fra ulike vinkler, med hensikt om at dette ville bidra til økt forståelse for samtlige som er involvert i Barnetråkk. Datamaterialet fra de ulike metodene bidro til en dypere forståelse for hvordan ulike kommunale aktører opplevde bruken av Barnetråkk. Videre ga observasjonen og det semistrukturerte gruppeintervjuet med skoleansatte oss en innfallsvinkel i hvordan elevene opplevde Barnetråkk-registreringen.

Metodene ble gjennomført separat, for å deretter analyseres og tolkes. Resultatene fra de ulike metodene ble til slutt diskutert sammen. Ved å benytte metodene kunne vi kartlegge hvorvidt funnene våre samsvarer, utdypet eller motsa hverandre. Vi fant overensstemmelser i funnene våre fra de ulike metodene, som kan gi en indikasjon på at funnene er pålitelige.

Å benytte ulike metoder er ressurskrevende, og det krever kunnskap og ferdigheter til å kunne analysere og tolke resultatene (Kaarbø, 2009). Det stilles store krav til forskeren gjeldende transformasjon av datamaterialet for å integrere og sammenligne datamaterialet. Vi tok på oss denne utfordringen ettersom vi er to masterstudenter som skriver sammen.

6.3.2 Observasjon

Observasjon har fordelen at det er en av de lettere kvalitative metodene å gjennomføre, og krever mindre forkunnskap og trening i forkant enn andre kvalitative metoder (Malterud, 2018). Videre gir observasjon høyere troverdighet i datamaterialet ettersom man selv er til stede og observerer. Ved å observere ulike skoleklasser ved Sinsen skole fikk vi selv mulighet til å fange opp inntrykk og reaksjoner elevene, skoleansatte og bydelen hadde til verktøyet. Særlig interessant for oss var det å observere elevenes reaksjoner, ettersom de ikke er direkte inkludert i studien vår. Det finnes bedre metoder for å innhente data om elevers opplevelser, men med tanke på begrensninger hva gjaldt tid og ressurser ble observasjon sett som en hensiktsmessig måte for å inkludere elevenes perspektiv i studien. Da vi tolket og diskuterte funnene våre var vi dermed ikke kun avhengig av de kommunale aktørenes og skoleansattes selvrappporterte opplevelser og erfaringer.

Derimot er det ikke mulig å fange opp alt under observasjon. Vi observerte kun to skoletimer, og det kunne vært mer fordelaktig å gjennomføre flere observasjoner ved ulike skoler for å få et rikere datamaterialet. Videre hadde vi i forkant av observasjonen utført to fokusgruppeintervjuer i sammenheng med concept mapping, samt gjort omfangene litteraturgjennomgang av Barnetråkk som verktøy og nytteverdien av medvirkning. Det å gå inn i en situasjon med åpent blikk kan dermed være utfordrende. Å være to medstudenter hadde derimot som fordel å redusere denne skjevheten. Det kom frem at vi i ulik grad fanget opp ulike elementer av observasjonen, og ved å diskutere og reflektere over observasjonen bidro det til rikere og mer nyansert dataanalyse av observasjonen.

6.3.3 Semistrukturert gruppeintervju

Noen av fordelene med å utføre et semistrukturert gruppeintervju er at det er mulig å kontrollere intervjusituasjonen til en viss grad. Vi ønsket å undersøke skoleansattes erfaring og opplevelse rundt gjennomføringen av Barnetråkk. Vi hadde et utvalg konkrete spørsmål vi ønsket å få belyst, samtidig som vi ønsket at de diskuterte mellom hverandre. Ved å

gjennomføre et semistrukturert intervju opplevde vi at vi opprettholdt noe av den naturlige dynamikken man finner i en samtale. Videre var de skoleansatte også kollegaer ved samme skole, og hadde relasjon til hverandre fra før. Det var noe forskjell i stillingsbeskrivelsene blant deltakerne, hvor en av deltakerne var undervisningsinspektør, som betyr at personen har en mer administrativ rolle i skoleledelsen. Det er usikkert hvilke eventuelle maktforhold dette medbringer, men basert på gruppeintervjuet opplevde vi ikke at dette påvirket deltakernes evne til å uttrykke seg. Under gruppeintervju er det alltid en risiko for at enkelte deltakere er styrende og tar ordet mer enn andre, noe som kan lede til at noen deltakers meninger blir ytret mer enn andres (Malterud, 2018). For å unngå at noen tok styringen mer enn andre stilte vi de ulike deltakerne spørsmål i tur, og forsøkte etter beste evne å ta styring dersom samtalen beveget seg vekk fra temaene vi ønsket belyst. En annen risiko ved gruppeintervjuer er at det kan resultere i kunstig enighet rundt et spesifikt tema (Malterud, 2018). Vi opplevde at det var enighet blant majoriteten av temaene som ble diskutert, men samtidig kom nyanser basert på deres egne opplevelser med gjennomføringen frem. Videre ble intervjuet holdt over Microsoft Teams og deler av den naturlige dynamikken i en samtale kunne risikere å bli tapt. Derimot er de fleste etter lang tid med pandemi og hjemmekontor nå godt vandt med digitale løsninger for kommunikasjon, og vi opplevde at samtalen hadde en naturlig flyt.

6.3.4 Concept mapping

Concept mapping er en vesentlig sterkere metodologisk tilnærming for å forstå komplekse fenomen enn fokusgrupper eller intervjuer (Kane & Trochim, 2007). Concept mapping skiller seg fra andre metoder ved at den bidrar med analyse rundt hvordan temaer relateres til hverandre. Concept mapping oppfordrer til utforsking av flere temaer ved samme tidspunkt. Metoden muliggjør også bedre forståelse av hvordan disse temaene relateres til hverandre (Kane & Trochim, 2007). Videre er visuelle fremvisninger av assosiasjoner mellom flere temaer og ideer en vesentlig styrke av concept mapping, og konseptkartene som genereres er lettforståelig og nyttige for å illustrere funnene.

Det er derimot reist noen utfordringer ved concept mapping. En er hovedutfordringene er at metoden er tidkrevende for deltakerne, hvilket kan resultere i at responsraten blir lidende (Petrucci & Quinlan, 2007). Dette var også et problem vi erfarte i første hånd under vår rekrutteringsprosess. Det finnes risiko for at den lave responsraten i studien kan ha introdusert utvalgsbias, altså at det finnes vesentlige forskjeller mellom de som takket ja til å

delta og de som ikke var interesserte. Dette kan dermed få konsekvenser for avhandlingens funn.

I concept mapping kan man gjennomføre alle stegene i én lang sesjon, eller dele det opp i to sesjoner slik vi gjorde det. Vi valgte å legge inn datamaterialet (utsagnene) på et senere tidspunkt enn under selve fokusgruppeintervjuene. Dette fordi aktørene hadde begrenset tid, samt at vi ønsket å gjennomføre flere fokusgruppeintervjuer med flere aktører under ulike tidspunkt. Dessuten muliggjorde dette at vi kunne gå gjennom utsagnene sammen med Ingeborg Pederson før vi la dem inn i GroupWisdom™. Det å gi deltakerne frihet til å gjennomføre sorteringen og rangeringen digitalt ble ansett som nødvendig da det å finne tidspunkt som passet for fokusgruppeintervju med varighet på 1-2 timer var utfordrende. Vi gjennomførte også to av tre fokusgruppeintervjuer digitalt, noe som også tillot mer fleksibilitet, og vi var derfor ikke avhengig av å finne et møtested som passet for alle deltakerne.

Basert på at det var totalt 57 utsagn å sortere og rangere, estimerte vi dette til å ta ca. 30-45 minutter. Det var likevel kun seks deltakere som fullførte alle stegene, og syv som gjennomførte rangeringen. Det hadde potensielt vært flere som fullførte alle stegene dersom vi ikke hadde delt opp i to sesjoner, da det hadde blitt gjort i samme rom som oss og de andre deltakerne. Dette hadde derimot blitt mer tids- og ressurskrevende, og det hadde potensielt vært vanskeligere å finne et tidspunkt som passet for deltakerne. I etterkant av fokusgruppeintervjuene fikk vi positive tilbakemeldinger fra deltakerne angående deres opplevelse av å delta i intervjuene.

Det å gjennomføre gruppeintervjuene krevde en viss struktur gjeldende fokusutsagn, og ideelt skal moderatorer for intervjuet ha kjennskap og erfaring med håndtering av gruppedynamikk (Kane & Trochim, 2007). Vi opplevde noen utfordringer under det første fokusgruppeintervjuet, hvor deltakerne tenderte å diskutere utsagnene som ble lest opp. Dette til tross for instruksjoner om at utsagn ikke skulle diskuteres underveis, men kun presenteres. Vi måtte dermed bryte inn et flertall ganger og minne deltakerne på instruksene. Vi spesifiserte at det ville være mulig å diskutere utsagnene i etterkant av gruppesesjonen. Det at det genereres et fokusutsagn som deltakerne skal besvare kan skape begrensninger i form av at det ikke er rom for å utveksle meninger eller diskutere det som kommer frem under intervjuet. Dette kan være en fordel ved at det ikke blir det Malterud (2018) refererer til som

kunstig enighet blant deltakerne. Potensiell ulempe er at det kan begrense dybden av informasjon som kan komme igjennom refleksjon og diskusjon.

En annen begrensning til concept mapping er at rekruttering gjennom tilgjengelighetsutvalg ble brukt. Dette kan påvirke generaliserbarheten til funnene, både internt og eksternt i forhold til målgruppen. Dette kunne potensielt blitt justert for dersom det hadde blitt trukket et tilfeldig utvalg av deltakerne. Dette var ikke mulig ettersom responsraten var lav.

Videre krever bruk av programvaren GroupWisdom™ og analyse av datamaterialet i utgangspunktet personer som har erfaring metoden. Ettersom vi manglet denne erfaringen ble vi bistått av Ingeborg Pedersen i forkant av gjennomføringen av fokusgruppeintervjuene, samt i etterkant for å gå gjennom programvaren og tolke datamaterialet. Det er likevel en mulighet at vår manglende kunnskap og erfaring med concept mapping som metode kan ha påvirket analysen av datamaterialet. Derimot ble det sett på som en spennende utfordring å velge en metode som krevde både kvalitativ og kvantitativ kunnskap. Vi har begge tatt valgfag innen fordypning i statistikk, og anså oss selv som egnet til å tolke det kvantifiserte datamaterialet.

6.3.5 Validitet

Validitet omhandler hvorvidt funnene i studien kan anses å være gyldige (Malterud, 2018). Validering innebærer å spørre kritiske spørsmål angående problemstillingens relevans, utvalget, datainnsamlingen, teoretiske perspektiver, analysestrategien og presentasjonsformen som blir brukt (Malterud, 2018, s. 192). Det å ha en kontinuerlig validitetsholdning gjennom studiens gang kan bidra til fleksibilitet under prosessen hvor man tar lærdom underveis og tilpasser studiens struktur etter behov.

Vurdering av den interne validiteten til en studie innebærer å stille spørsmål om verktøyene og metoden som blir brukt er hensiktsmessige for å undersøke problemstillingen eller ikke (Malterud, 2018). Vanskeligheter hva gjaldt rekruttering resulterte i at søket etter deltakere ble utvidet fra bydel Grünerløkka til hele Oslo kommune. Funnene kan dermed ha blitt mer rettvise for bruk av Barnetråkk generelt i Oslo kommune, men vil da også miste spesifisitet til bydel Grünerløkka.

Under studiens gang ble det oppdaget at rekruttering av skoleansatte var ekstra utfordrende, og kun tre skoleansatte hadde anledning å delta. Dessuten ble vi oppmerksomme på store forskjeller i kunnskapsnivået om Barnetråkk mellom de inkluderte kommunale aktørene i bydelen og de skoleansatte. Samtlige kommunale aktører hadde erfaring med Barnetråkk innen planprosesser, hvorav skoleansatte kun hadde erfaring med selve gjennomføringen av Barnetråkk i skolen. Av denne grunn ble det vurdert at det fantes en risiko for at inkluderte skoleansatte ikke ville kunne gi like stor mengde data ved concept mapping som de andre deltakerne. Det ble bedømt at det kunne finnes en høyere risiko for at de skoleansatte ikke ville fullføre sortering og rangering, ettersom en stor andel utsagn var relatert til planprosesser. Deres stemmer kunne dermed potensielt gå tapt ved å kun bruke concept mapping som metode, og problemstillingen ville dermed ikke kunne besvares like pålitelig. Etter diskusjon med veileder og Ingeborg Pedersen ble det besluttet om å holde et ekstra semistrukturert gruppeintervju med de skoleansatte i tilknytning til gruppeintervjuet for concept mapping. På denne måten ønsket vi å få vektlagt deres tanker om Barnetråkk i studien, samt få rikere informasjon rundt deres tanker om barnas opplevelser av gjennomføringen.

Ekstern validitet omhandler overførbarheten til studiens funn, altså om disse kan generaliseres til andre kontekster enn det sammenheng studien har funnet sted (Malterud, 2018). Utvalget til studien vil påvirke generaliserbarheten til studiens resultater. Oslo kommune er Norges mest folkerike kommune og fungerer administrativt forskjellig fra mange andre kommuner i landet (Thorsnæs, 2022). Dette vil gjøre en del av funnene mindre generaliserbare til andre kommuner. Innad i kommunen vil funnene til studien være i større grad overførbart. Dermed kan denne studien belyse nyttig informasjon til andre bydeler i Oslo kommune som ønsker å gjennomføre Barnetråkk-registreringer i fremtiden. For andre kommuner i landet vil konteksten til en viss del være forskjellig enn den sammenheng som studien er blitt utført i, særlig med tanke på de byråkratiske prosessene. Derfor må kommunenes administrative ulikheter tas hensyn til ved overføring av funnene til andre kommuner.

6.3.6 Reliabilitet

Reliabilitet omhandler påliteligheten til resultatene (Malterud, 2018). For kvantitative forskningsdesign er dette sterkt relatert til hvorvidt studiens resultater er repeterbare. For

kvalitativ forskning er reliabilitet imidlertid i større grad knyttet til et krav om konsistens, hvor studiens samtlige deler oppleves å ha en rød tråd (Malterud, 2018). Vi har kontinuerlig etterstrebet å holde en struktur som tillater leseren å følge tankeprosessen og de logiske slutninger som tas. I vår avhandling har vi for å styrke reliabilitet beskrevet og dokumentert hele forskningsprosessen for å være så transparente som mulig. Dette med formål om å forenkle for leseren å følge prosessens gang, og øke reliabiliteten til studien. Behandling av datamaterialet og tolkning av dette ble gjort kort tid i etterkant for å sikre påliteligheten av resultatene. Concept mapping er en integrert mixed method og dermed er metoden både kvalitativ og kvantitativ. Metoden innebærer kvantifisering av kvalitative utsagn hvilket uansett vil påvirke repeterbarheten til resultatene. Det faktumet at deltakernes tanker i metoden blir kvantifisert tillater derimot for regulering av ekstreme standpunkter, og vektleggelse av meninger som deltakerne hadde felles oppfattelse om.

7 Konklusjon og implikasjoner for praksis

For at Barnetråkk skal bli mer systematisk og aktivt brukt i kommunale planprosesser behøver aktører god arbeidsstruktur, god kommunikasjon, sterke insentiver, teknisk fungerende Barnetråkk-verktøy og valide data for å gjennomføre registreringer og bruke resultatene fra Barnetråkk. Dersom Barnetråkk skal kunne fungere til sin hensikt ved kvalitetssikring av tiltak i kommunale planprosesser må også dataen fra registreringene samt tolkningen av disse være så valide som mulig. For at Barnetråkk skal kunne oppnå medvirkningens potensielle nytteverdi for folkehelsen, må det dessuten sørges for at elevene har reell påvirkningskraft. I tillegg må de inkluderes aktivt før, under og etter Barnetråkk-registreringer. Medvirkningsprosessen må informere elever om registreringenes formål og forberede dem for registreringene i undervisningsopplegg som legger til rette for elevenes egen utvikling og læring. Skoler og elever må også gis tilbakemelding om hva som faktisk har blitt gjort med innspillene fra registreringene.

Når det gjelder struktur ser aktørene det som hensiktsmessig å utarbeide en strukturert handlingsplan med ansvarsfordeling før, under og etter gjennomføringer. Videre vektla aktørene at tidlig etablert kommunikasjon og god relasjon mellom aktører var viktig for en smidig prosess. Aktørene mente at en veileder ville være gunstig for videreføring av kunnskap og informasjon, ettersom en slik veileder kunne fasilitert planlegging for fremtidige Barnetråkk.

Concept mappingen genererte 11 fokusutsagn som skåret høyest for parametrene “viktighet” og “gjennomførbarhet” (se tabell 7, s. 65). For å oppnå Barnetråkks potensiale som medvirkningsverktøy ved fremtidige tråkk kan disse utsagnene fungere som utgangspunkt for hvilke tiltak som bør gis høy prioritet.

Dersom skolene i forkant av registreringer ble gitt ferdige undervisningsopplegg, knyttet opp mot læreplanen vil dette kunne bidratt til sterkere insentiv til å delta. Undervisningsopplegget bør tilrettelegge for aktiv medvirkning for at elevene skal få den potensielle læringen og nytten av å medvirke.

Tilbakemelding om hva som skjedde videre med elevenes innspill kan potensielt fasilitere for fremtidig rekruttering til Barnetråkk ved å redusere medvirkningstretthet blant skoler og

elever. Dessuten kan det å gi tilbakemeldinger bidra til at unge får økt tillit til politikere og det politiske systemet. Videre vil de tekniske vanskene ved verktøyet kreve at ansvarlige for Barnetråkk-registreringer er godt kjent med verktøyet. Mangelen på tilgjengeligheten av teknisk support krever at eventuelle problemer blir kontrollert for i god tid før registreringene. Aktørene mente også det var viktig å sikre valide data og korrekt tolkning av disse. Det å ha registreringer i mindre grupper, holde dialog med elevene under registreringer og skrive notater om hva som ble sagt, ble tatt opp som potensielle måter å styrke validiteten til datamaterialet. Dessuten mente aktørene at gjennomgang av resultatene med elevene i etterkant av at dataen var blitt prosessert, ville være en god måte å styrke validiteten til resultatene.

For at Barnetråkk som medvirkningsverktøy skal oppnå folkehelsepotensialet for medvirkning må elevene ha reell påvirkningskraft, altså at deres innspill blir vektlagt ved beslutninger i planprosesser. I tråd med funnene vil valide data, samt oversiktlige og tilgjengelige rapporter øke sannsynligheten for at planleggere faktisk bruker rapportene. Reell påvirkningskraft er grunnleggende for at Barnetråkk skal kunne fungere som kvalitetssikring av tiltak for kommunen, og for at elevene skal kunne høste fordelene ved medvirkning. For å sikre at elevene har reell påvirkningskraft må registreringene og tilhørende rapport bli gjort før beslutningene er tatt i planprosesser.

8 Litteraturliste

1. Alparone, F. R. & Rissotto, A. (2001). Children's citizenship and participation models: participation in planning urban spaces and children's councils. *J. Community. Appl. Soc. Psychol*, 11(6), 421-434. <https://doi.org/10.1002/casp.642>
2. Barne- og familiedepartementet. (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf
3. Barnetråkk. (u.d.). *Fra elgtråkk til Barnetråkk*. Hentet 2022 fra <https://www.barnetrakk.no/om/bakgrunn>
4. Braun, V. & Clarke, V. (2013). *Successful qualitative research: A practical guide for beginners*. Sage publications
5. Bringeland, L. (2017). *Barn og unges involvering og innflytelse i den kommunale planleggingen: en kvalitativ casestudie i Sandnes kommune*. Norwegian University of Life Sciences, Ås.
6. Bufdir. (2021). *Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom*. Hentet 02 juni 2022 fra https://ny.bufdir.no/fagstotte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/#heading-contentlink-115527
7. Burke, J. G., O'Campo, P., Peak, G. L., Gielen, A. C., McDonnell, K. A. & Trochim, W. M. K. (2005). An Introduction to Concept Mapping as a Participatory Public Health Research Method. *Qualitative Health Research*, 15(10), 1392-1410. <https://doi.org/10.1177/1049732305278876>
8. Byrådsavdeling for finans. (2020). *Styrket medvirkning i fremtidig kommuneplanarbeid* (Utredning til bystyret). Hentet fra <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13399915-1616142927/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Politikk/Kommuneplan/Styrket%20medvirkning%20i%20fremtidig%20kommuneplanarbeid%20nov.%202020.pdf>
9. Sætre, C. & Kalleklev, K. (2020). *Norsk Form*. Hentet 13 juni 2022 fra https://snl.no/Norsk_Form

10. Checkoway, B. (1998). Involving young people in neighborhood development. *Children and youth services review*, 20(9), 765-795. [https://doi.org/10.1016/S0190-7409\(98\)00044-9](https://doi.org/10.1016/S0190-7409(98)00044-9)
11. Checkoway, B. (2011). What is youth participation? *Children and youth services review*, 33(2), 340-345. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.09.017>
12. Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
13. Det kongelige barne- og likestillingsdepartement. (2006). *Deltakelse og innflytelse fra barn og ungdom: informasjon og veiledning for arbeidet i kommunene* (Rundskriv Q-27/2006 B). Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/rundskriv/rundskriv_deltagelse_og_innflytelse_barn_og_ungdom.pdf
14. Evensen, K. H., & Raanaas, R. K. . (2018). *Helsefremmende nærmiljøutvikling gjennom medvirkning - erfaringer fra Akershus*. *Kart og plan*, Vol. 78, 161–173.
15. Fagerholm, N. C. & Broberg, A. (2011). Mapping and characterising children's daily mobility in urban residential areas in Turku, Finland. *Fennia*, 189(2), 31-46.
16. Falleth, E., Saglie, I.-L. & Hanssen Gro, S. (2010). Makt og medvirkning i urban reguleringsplanlegging. 42(1), 64-67. *Oslo: Norsk institutt for by-og regionforskning*. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3045-2010-01-13>
17. Falleth, E. I., Hanssen, G. S. & Saglie, I.-L. (2008). Medvirkning i byplanlegging i Norge. *Oslo: Norsk institutt for by-og regionforskning*.
18. Family Health International. (2008). *Youth Participation Guide: Assessment, Planning, and Implementation* (ISBN: 0-939704-93-5). Hentet fra https://www.unfpa.org/sites/default/files/resource-pdf/youth_participation.pdf
19. FN-Sambandet. (2022). *Barnekonvensjonen*. Hentet fra <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>
20. Folkehelseinstituttet. (2022). *Folkehelseprofil 2022. Bydel Grünerløkka i Oslo*. Hentet fra <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13441283-1646291132/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Bydeler/Bydel%20Grünerløkka/Politikk%20i%20Bydel%20Grünerløkka/Politiske%20saker%20i%20Bydel%20Grünerløkka/2022/2022-03-31%20Bydel%20Grünerløkka%20folkehelseprofil%202022/Folkehelseprofil%202022%20Bydel%20Grünerløkka.pdf>

21. Folkehelseloven. (2012). *Lov om folkehelsearbeid (LOV-2011-06-24-29)*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29>
22. Frank, K. I. (2006). The Potential of Youth Participation in Planning. *Journal of planning literature*, 20(4), 351-371. <https://doi.org/10.1177/0885412205286016>
23. Gerison Lansdown. (2011). *Every Child's Right to be Heard. A Resource Guide on the UN Committee on the Rights of the Child General Comment No 12*. Hentet fra <https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/5259.pdf/>
24. Hagen, A., Brattbakk, I., Andersen, B., Dahlgren, K. & Ascher, B. (2016). *Ungdomstråkk. Ungdoms bruk av uterom, parker og plasser – forprosjekt*. FoU-resultat, 1, 2016.
25. Hagen, A. L. (2017). *Å høre til og bli hørt*. Hentet fra https://48vlp12642pa30ejq72t9ozh-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2017/10/Notat_Hagen.pdf
26. Hagen, A. L. & Andersen, B. (2021). *Ung medvirkning: Kreativitet og konflikt i planlegging*. Cappelen Damm Akademisk/NOASP (Nordic Open Access Scholarly Publishing).
27. Hanssen, G. S. (2018). *Hvordan ivaretas hensynet til barn og unge i planlegging etter plan-og bygningsloven (2008)?*. Hentet fra <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/1282/2018-19.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
28. Hart, R. A. (1992). *Children's participation: From tokenism to citizenship*.
29. Helse- og omsorgsdepartementet. (2021). *Folkehelseloven*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/folkehelse/innsikt/folkehelsearbeid/id673728/>
30. Hegna, I. A. (2021). *Barnetråkk* Hentet 2022 fra <https://www.tiltak.no/b-endre-transportmidelfordeling/b-4-tilrettelegging-gange/barnetrakk/>
31. Jacobsen, D. I. (2015). *Forståelse, beskrivelse og forklaring: innføring i metode for helse- og sosialfagene* (2. utgave 3. opplag 2015. utg.) Høyskoleforlaget.
32. Kane, M. & Trochim, W. M. (2007). *Concept mapping for planning and evaluation*. Sage Publications, Inc.
33. Klausen, J. E., Arnesen, S., Christensen, D. A., Folkestad, B., Hanssen, G. S., Winsvold, M. & Aars, J. (2013). *Medvirkning med virkning? Innbyggermedvirkning i den kommunale beslutningsprosessen*. Hentet fra <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/5459/Samarbeidsrapport-NIBR-UniRokkansenteret-2013-web.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
34. Knudtson, L. C. (2018). *Kan vi snakke om medvirkning?: sivilsamfunnets innflytelse og bidrag i reguleringsprosesser*.

35. Kommunerevisjonen. (2019). *Medvirkning i reguleringsplaner* (Rapport 16/2019). Oslo kommune. Hentet fra <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13354855-1578045135/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Budsjett%2C%20regnskap%20og%20rapportering/Rapporter%20fra%20Kommunerevisjonen/Rapporter%20fra%20Kommunerevisjonen%202019/16-2019%20Medvirkning%20i%20reguleringsplaner.pdf>
36. Kaarbø, E. (2009). *Kombinerte metoder*. Sykepleien forskning, 4(3), 244-248.
37. Lorenzen, S. B., Hagen, A. L., Dalseide, A. M. & Andersen, B. (2020). *Ung medvirkning i planlegging—fra A til Å*. 52(2), 14-21.
38. Mackett, R., Banister, D., Batty, M., Einon, D., Brown, B., Gong, Y., ... Paskins, J. (2007). *Final report on 'children's activities, perceptions and behaviour in the local environment (CAPABLE)'*. Univeristy College London.
39. Maggi, S., Irwin, L. J., Siddiqi, A. & Hertzman, C. (2010). *The social determinants of early child development: an overview*. Journal of paediatrics and child health, 46(11), 627-635.
40. Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag: en innføring*. Universitetsforlaget.
41. Meld. St. 19 (2018-2019). (2019). *Folkehelsemeldinga - Gode liv i eit trygt samfunn*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20182019/id2639770/>
42. Milam, A., Furr-Holden, C. & Leaf, P. (2010). Perceived school and neighborhood safety, neighborhood violence and academic achievement in urban school children. *The Urban Review*, 42(5), 458-467.
43. Miljøverndepartementet. (2011). *Veileder: Kommunal planstrategi (12/2011)*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/83801c9c858d402ea2958e1930fc421a/t-1494.pdf>
44. Kommunal- og moderniseringsdepartementet, (2021). *Veileder: Barn og unge i byggesak - Hvordan sikre og skape gode oppvekstvilkår for barn og unge gjennom planlegging og byggesaker* (H-2498 B). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/2a59e03b150245a3aedc1183bbad9cc9/no/pdfs/h-2498-b-barn-og-unge-i-byggesak.pdf>
45. Nordtug, H. (2022, 11. april 2022). *Gode argumenter for innbyggerinvolvering*. Hentet 02. mai 2022 fra <https://distriktssenteret.no/eksempel/hvorfor-innbyggerinvolvering/>

46. Norsk design og arkitektursenter. (2016). *SLUTTRAPPORT. Barn i by - Implementering av Barnetråkk*. Hentet fra https://doga.no/globalassets/dokumenter/barniby_sluttrapportdoga.pdf
47. Norsk Form. (2010). *Barnetråkk Veileder 2020*. Registrering av barn og unges arealbruk
48. Norsk senter for forskningsdata (NSD). (u.d.). *Barnehage- og skoleforskning*. Hentet 20. mai 2022 fra <https://www.nsd.no/personverntjenester/oppslagsverk-for-personvern-i-forskning/barnehage-og-skoleforskning/>
49. Oslo kommune. (2015). *Oslo mot 2030 - Smart, trygg og grønn*. Hentet fra <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/1374702-1599727170/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Politikk/Kommuneplan/Tidligere%20kommuneplandokumenter/Kommuneplan%202015%2C%20del%202%3A%20Juridisk%20arealdel.pdf>
50. Oslo kommune. (2020). *Planstrategi for Oslo kommune 2020-2023* (sak 318). Hentet fra https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13389411-1608022773/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Politikk/Kommuneplan/Planstrategi%202020-2023/Planstrategi%20for%20Oslo%20kommune_2020-2023.pdf
51. Oslo kommune. (u.d.). Bydel Grünerløkka. Hentet 20. mai 2022 fra <https://www.oslo.kommune.no/bydeler/bydel-grunerlokka/#gref>
52. Lund, P-Ø. (2014). *Innsatser i utsatte byområder: erfaringer fra Groruddalssatsingen*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2020/02/Innsatser-i-utsatte-byomrader-Groruddalssatsingen.pdf>
53. Petrucci, C. J. & Quinlan, K. M. (2007). Bridging the research-practice gap: Concept mapping as a mixed-methods strategy in practice-based research and evaluation. *Journal of Social Service Research*, 34(2), 25-42.
54. Plan- og bygningsloven. (2008). *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (LOV-2008-06-27-71)*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>
55. Ringdal, K. (2013). *Enhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (3 utg.): Fagbokforlaget.
56. Shier, H. (2001). *Pathways to participation: Openings, opportunities and obligations*. *Children & Society*, 15(2), 107-117.
57. Thorsnæs, G. (2022). Oslo. Hentet 30. mai 2022 fra <https://snl.no/Oslo>
58. Trochim, W. (1993). *The reliability of concept mapping*. *annual conference of the American Evaluation Association*.

59. Trochim, W. M. & McLinden, D. (2017). Introduction to a special issue on concept mapping. *Evaluation and program planning*, 60, 166-175.
60. Trochim, W. M. K. (1989). An introduction to concept mapping for planning and evaluation. *Evaluation and program planning*, 12(1), 1-16.
[https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0149-7189\(89\)90016-5](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0149-7189(89)90016-5)
61. Utdanningsdirektoratet. (2017). *Veiledning til bruk av barnekonvensjonen i saksbehandlingen. Støtte til fylkesmennene og Utdanningsdirektoratet - høring av barn og barns beste-vurderingen*. Hentet fra
<https://www.udir.no/globalassets/filer/regelverk/rundskriv/veiledning-til-bruk-av-barnekonvensjonen.pdf>
62. Valentine, G. & McKendrick, J. (1997). Children's outdoor play: Exploring parental concerns about children's safety and the changing nature of childhood. *Geoforum*, 28(2), 219-235.

9 Vedlegg

Vedlegg 1. Informasjonsskriv og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

Nye steg for sterke tråkk

Hvordan medvirkningsarbeid med Barnetråkk kan bli mer systematisk og aktivt brukt i kommunale planprosesser.

I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Dette er en masteroppgave som gjøres i samarbeid mellom to studenter ved Norges- miljø og biovitenskapelige universitet. Vi ønsker å undersøke aktørers opplevde barrierer og fasiliterende faktorer for gjennomføring og bruk av Barnetråkk for å få dypere forståelse for hvordan Barnetråkk kan bli brukt mer i planprosesser. Aktører som vil bli inkludert er lærere og rektorer ansatt i skolesektoren, kommuneansatte som jobber med Barnetråkk og kommunale byplanleggere i Oslo-området. Vi har derfor valgt følgende problemstilling, med to underproblemstillinger:

Problemstilling:

“Hvordan kan medvirkningsarbeid med Barnetråkk bli mer systematisk og aktivt brukt i kommunale planprosesser?”

Underproblemstillinger:

“Hvilke faktorer mener aktører påvirker bruken av Barnetråkk som medvirkningsverktøy i kommunale planprosesser i bydel Grünerløkka”

“Hva påvirker kvaliteten til Barnetråkk som medvirkningsverktøy?”

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Samarbeid med bydel Grünerløkka, Oslo kommune

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Deltakerne rekrutteres gjennom å ta kontakt med skoler som har gjennomført Barnetråkk de siste tre årene. Dette vil i hovedsak gjøres via e-post eller telefon. Vi har fått din kontaktinformasjon fra: _____.

Inklusjonskriterier:

- Følgende kriterier skal gjelde de siste tre årene.
- Rektorer skal under sin ansettelsesperiode ha gjennomført Barnetråkk på sin skole.
- Lærere skal ha vært deltakende under gjennomføring av Barnetråkk.
- Kommuneansatte skal aktivt ha arbeidet med planlegging og gjennomføring av Barnetråkk i kommunale planprosesser.
- Byplanleggere skal ha arbeidet med planprosesser som omhandler nærmiljøet til relevante områder der Barnetråkk ble gjennomført.

Hva innebærer det for deg å delta?

Prosjektet er delt opp i tre deler, hvor det vil benyttes ulike metoder for å samle inn data. Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det et semi-strukturert intervju i første runde. Det vil ta ca. 30-45 minutter. Dette er for å samle inn informasjon som skal brukes i neste steg. Hensikten er at vi som forskere får bedre forståelse rundt hvordan vi kan lage passende “fokus-utsagn” som er hensiktsmessige for å besvare problemstillingen vår. Opplysningene vi får under intervjuet vil registreres gjennom lydopptak og notater.

I neste steg av datainnsamlingen vil vi gjennomføre et fokusgruppeintervju à 70-120 minutter. Her ønskes det at du som deltaker skal diskutere med de andre i fokusgruppen, for å få i gang brainstorming av ideer og tanker. Dette har som hensikt om å fullføre fokus-utsagnene som ble generert fra del 1. Vi vil benytte lydopptak og notater fra intervjuet.

I siste steg vil vi legge inn informasjonen vi fikk fra intervjuene inn i et dataprogram som heter groupwisdom™. Her ønskes det at du som deltaker individuelt sorterer og rangerer innspillene etter gjennomførbarhet og viktighet. Du vil få tilgang til dataprogrammet gjennom en link vi sender til deg. Det vil ta ca. 30-45 minutter å sortere og rangere innspillene.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn ved å kontakte oss på andrea.melina.pedersen.rothschild@nmbu.no og/eller hanna.louise.ekberg@nmbu.no. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

All innsamlet data, inkludert personopplysninger vil bli lagret på datamaskin tilknyttet NMBU OneDrive, som krever to stegs-autentiseringer. Informasjonen vil kun være tilgjengelig for NMBU-medstudentene Hanna Louise Ekberg og Andrea Rothschild og Pavel Grabalov ved NMBU. Dataene vil bli samlet inn, bearbeidet og analysert av Hanna Louise Ekberg og Andrea Rothschild.

Ettersom datainnsamlingen er kvalitativ finnes det mulighet for at utsagn kan gjenkjennes med henhold til arbeidsplass og stilling. Dersom dette er tilfellet, vil vi kontakte deg og avtale videre hvordan denne informasjonen presenteres i masteroppgaven.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er 1 juli 2022. Alle personopplysninger, lydopptak og notater fra intervju vil slettes ved prosjektslutt.

-

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, institutt for folkehelsevitenskap har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Institutt for Folkehelsevitenskap, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet ved Pavel Grabalov,
Telefon: 67 23 12 11
E-post: pavel.grabalov@nmbu.no
- Institutt for Folkehelsevitenskap, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet ved Hanna Louise Ekberg (student).
Telefon: 408 98 451
E-post: hanna.louise.ekberg@nmbu.no
- Institutt for Folkehelsevitenskap, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet ved Andrea Rothschild (student).
Telefon: 412 42 116
E-post: andrea.melina.pedersen.rothschild@nmbu.no
- Vårt personvernombud:
Hanne Pernille Gulbrandsen
Mobil: 402 81 558
E-post: personvernombud@nmbu.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på e-post (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Forsker/veileder)

Masterstudent(er)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Nye steg for sterke tråkk*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- .. å delta i *semi-strukturert intervju*
- .. å delta i *fokusgruppeintervju*
- .. å delta i *dataprogrammet groupwisdom™*
- .. *at opplysninger om meg publiseres slik at jeg kan gjenkjennes i form av arbeidsplass og stillingsbeskrivelse*

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2. Godkjent meldeskjema av NSD

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

12.06.2022, 14:24

[Meldeskjema](#) / [Nye steg for sterke tråkk - Concept Mapping av aktørers erfaringer r...](#) / Vurdering

Vurdering

Referansenummer

857905

Prosjektittel

Nye steg for sterke tråkk - Concept Mapping av aktørers erfaringer rundt bruk av Barnetråkk for identifisering av fasilitatorer og barrierer

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet – NMBU / Fakultet for landskap og samfunn / Institutt for folkehelsevitenskap

Prosjektansvarlig

Pavel Grabalov

Student

Andrea Rothschild & Louise Ekberg

Prosjektperiode

03.01.2022 - 01.07.2022

[Meldeskjema](#)

Dato	Type
06.01.2022	Standard

Kommentar

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg 06.01.2022. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til Personverntjenester ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra Personverntjenester før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 01.07.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen

<https://meldeskjema.nsd.no/vurdering/618bc142-0dfe-491b-858d-de29d02827b9>

Side 1 av 2

- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

Dersom du benytter en databehandler i prosjektet må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Vedlegg 3. Intervjuguide for semistrukturert gruppeintervju

1. Bakgrunnsspørsmål:

1.c. Arbeidstittel og arbeidssted

1.d. Hva er din tidligere erfaring med Barnetråkk?

2. Barnetråkk

2.a. Hva opplevde du som positivt under gjennomføring av Barnetråkk?

2.b. Hva opplevde du som negativt/utfordrende under gjennomføring av Barnetråkk?

2.c. Gikk gjennomføringen som planlagt?

2.d. Er det noen forbedringsområder i gjennomføring av Barnetråkk?

Vedlegg 4. Oversikt over concept mappings utsagn

Utsagn nummer	Tenk på dine tidligere erfaringer med bruk/gjennomføring av Barnetråkk - hva skal til for at Barnetråkk brukes/gjennomføres optimalt?
1	Banetråkk må være egnet metode for medvirkning, avhengig av formålet
2	Det er obligatorisk å bruke i plansaker
3	Programvaren må oppdateres jevnlig
4	Det er obligatorisk for skolene å gjennomføre
5	Banetråkk bør bli statlig eid
6	"Oppdragsgiver" må ha god kontroll hva angår potensielle tekniske problemstillinger
7	Ansatte i bydelen og andre ansvarlige må være til stede under gjennomføringen
8	Skolene blir tildelt undervisningsopplegg som lærere kan ta i bruk i forkant av Banetråkk-gjennomføringer
9	Folk med lokalkunnskap må bearbeide resultatene
10	Resultatene verifiseres, sikre valide data
11	Tilstrekkelig antall voksne med kjennskap til verktøyet under gjennomføringen
12	Det tekniske må være på plass (innlogging, registrering av skolevei, synlig hva som blir skrevet i tekstboksene)
13	Informasjonsvideo tilpasset barn
14	Barna går tur i nærmiljøet i forkant av registreringen
15	Det digitale verktøyet kombineres med fysiske Banetråkk i nærmiljøet
16	Gjennomføres i små grupper (5 elever per voksen), hvor den voksne registrerer svarene
17	Må finnes en prosjektleder med ansvar for planlegging og gjennomføring
18	Elevene må notere i tekstboksene, slik at svarene blir rikholdige
19	Må være kompatibelt med iPad
20	Dialog med elevene under Banetråkk-registreringene for å oppmuntre til refleksjon
21	Det brukes store utprintede kart med flyfoto av nærområdet under registreringene
22	Ansvarlige noterer ned informasjon fra Banetråkk-registreringene underveis (fra samtaler med barna, observasjoner)
23	Flere og bedre symboler i programvaren

24	Det finnes søkefunksjon i kartverktøyet
25	Teknisk support må være lett tilgjengelig
26	De som skal bistå i gjennomføringen må kjenne til verktøyet godt
27	Barnetråkk-resultatene benyttes aktivt innen planlegging
28	Oppsummere med elevene i etterkant, har vi forstått registreringene riktig
29	Mulighet for å laste opp andre bilder/symboler i verktøyet
30	Aktører har egeninteresse for bruk og deltakelse
31	Barnetråkk er koblet opp mot læreplanen
32	Skolene må ha eierskap til Barnetråkk, på lik linje med bydelen.
33	Det blir gjort oppfølging av resultatene for elevene og skolen.
34	Saksgangen og informasjon er tilpasset barn og unge
35	Proessen må være transparent, også for barna
36	Barnetråkk må forankres på alle nivåer, fra gateteam til ledelsen
37	Bred kjennskap om Barnetråkk-resultater, både internt i kommunen og eksternt (f.eks. utbyggere, foreninger).
38	Det finnes en handlingsplan med ansvarsfordeling av oppfølging etter gjennomføringer.
39	Det finnes satte krav for gjennomføring for skolene (f.eks. stille med 2 lærere per klasse, oppdaterte digitale verktøy)
40	Mulighet for å tilpasse verktøyet (f.eks. ta vekk ikoner) for å unngå irrelevant datainput for formålet
41	For mer nøyaktige resultater kan barn gjøre fysiske registreringer via app med GPS
42	Hovedresultater fra Barnetråkk blir presentert på informasjonsmøter
43	Barnetråkk-rapport ligger lett tilgjengelig for aktører (f.eks. første side i Sharepoint)
44	Oversiktlig og lesbar rapport utarbeides i etterkant av registreringene
45	Dataen fra Barnetråkk-registreringene er grundig bearbeidet
46	Mer detaljert kart (f.eks. tydelig fasade og stedsnavn)
47	Kartformatet bør være tydeligere (f.eks. satellittbilde eller ligne google street view)
48	Lærere må være engasjerte
49	Det finnes en veileder slik at informasjon og rutiner er overførbart og oversiktlig

50	Barnetråkkresultatene (rapport og kartløsning) ligger offentlig
51	Tydelig formål for hvilken kontekst resultatene skal brukes til
52	Registreringene må tilpasses aldersgruppene
53	Tilstrekkelig lærerressurser til stede under registreringene
54	Det er viktig å gjøre registreringene jevnlig
55	Barna må informeres og forberedes i forkant av gjennomføringen av Barnetråkk
56	Godt samarbeid mellom Barnetråkk-ansvarlige og skolene
57	Den som gjennomfører Barnetråkk må avsette nok tid og penger til å gjøre det skikkelig

Vedlegg 5. Oversikt over klyngene med tilhørende utsagn

Klynge 1 (n=4)	Klynge 2 (n=11)	Klynge 3 (n=7)	Klynge 4 (n=14)	Klynge 5 (n=3)	Klynge 6 (n=18)
Forutsetninger for registrering	Bearbeiding og bruk av data	Kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt	Teknisk løsning	Alderstilpasset informasjon	Gjennomføring
1. Bametråkk må være egnet metode for medvirkning, avhengig av formålet	9. Folk med lokalkunnskap må bearbeide resultatene	17. Må finnes en prosjektleder med ansvar for planlegging og gjennomføring	3. Programvaren må oppdateres jevnlig	34. Saksgangen og informasjon er tilpasset barn og unge	7. Ansatte i bydelen og andre ansvarlige må være til stede under gjennomføringen
2. Det er obligatorisk å bruke i plansaker	10. Resultatene verifiseres, sikre valide data	28. Oppsummere med elevene i etterkant, har vi forstått registreringene riktig	5. Bametråkk bør bli statlig eid	49. Det finnes en veileder slik at informasjon og rutiner er overførbart og oversiktlig	8. Skolene blir tildelt undervisningsopplegg som lærere kan ta i bruk i forkant av Bametråkk-gjennomføringer
4. Det er obligatorisk for skolene å gjennomføre	27. Bametråkk-resultatene benyttes aktivt innen planlegging	30. Aktører har egeninteresse for bruk og deltakelse	6. "Oppdragsgiver" må ha god kontroll hva angår potensielle tekniske problemstillinger	52. Registreringene må tilpasses aldersgruppene	11. Tilstrekkelig antall voksne med kjennskap til verktøyet under gjennomføringen
54. Det er viktig å gjøre registreringene jevnlig	33. Det blir gjort oppfølging av resultatene for elevene og skolen.	31. Bametråkk er koblet opp mot læreplanen	12. Det tekniske må være på plass (innlogging, registrering av skolevei, synlig hva som blir skrevet i tekstboksene)		14. Bama går tur i nærmiljøet i forkant av registreringene
	37. Bred kjennskap om Bametråkk-resultater, både internt i kommunen og eksternt (f.eks. utbyggere, foreninger).	32. Skolene må ha eierskap til Bametråkk, på lik linje med bydelen.	13. Informasjonsvideo tilpasset barn		15. Det digitale verktøyet kombineres med fysiske Bametråkk i nærmiljøet
	38. Det finnes en handlingsplan med ansvarsfordeling av oppfølging etter gjennomføringer.	36. Bametråkk må forankres på alle nivåer, fra gateteam til ledelsen	19. Må være kompatibel med iPad		16. Gjennomføres i små grupper (5 elever per voksen), hvor den voksne registrerer svarene
	42. Hovedresultater fra Bametråkk blir presentert på informasjonsmøter	51. Tydelig formål for hvilken kontekst resultatene skal brukes til	23. Flere og bedre symboler i programvaren		18. Elevene må notere i tekstboksene, slik at svarene blir rikholdige
	43. Bametråkk-rapport ligger lett tilgjengelig for aktører (f.eks. første side i Sharepoint)		24. Det finnes søkefunksjon i kartverktøyet		20. Dialog med elevene under Bametråkk-registreringene for å oppmuntre til refleksjon
	44. Oversiktlig og lesbar rapport utarbeides i etterkant av registreringene		25. Teknisk support må være lett tilgjengelig		21. Det brukes store utprintede kart med flyfoto av nærområdet under registreringene
	45. Dataen fra Bametråkk-registreringene er grundig bearbeidet		29. Mulighet for å laste opp andre bilder/symboler i verktøyet		22. Ansvarlige noterer ned informasjon fra Bametråkk-registreringene underveis (fra samtaler med bama, observasjoner)
	50. Bametråkkresultatene (rapport og kartløsning) ligger offentlig		40. Mulighet for å tilpasse verktøyet (f.eks. ta vekk ikoner) for å unngå irrelevant datainput for formålet		26. De som skal bistå i gjennomføringen må kjenne til verktøyet godt
			41. For mer nøyaktige resultater kan barn gjøre fysiske registreringer via app med GPS		35. Prosessen må være transparent, også for bama
			46. Mer detaljert kart (f.eks. tydelig fasade og stedsnavn)		39. Det finnes satte krav for gjennomføring for skolene (f.eks. stille med 2 lærere per klasse, oppdaterte digitale verktøy)
			47. Kartformatet bør være tydeligere (f.eks. satellittbilde eller lignende google street view)		48. Lærere må være engasjerte
					53. Tilstrekkelige læreresurser til stede under registreringene
					55. Bama må informeres og forberedes i forkant av gjennomføringen av Bametråkk
					56. Godt samarbeid mellom Bametråkk-ansvarlige og skolene
					57. Den som gjennomfører Bametråkk må avsette nok tid og penger til å gjøre det skikkelig

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway